

รายงานผลการติดตาม การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

รายงานผลการติดตาม การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

คำนำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) มีภารกิจในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี ตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ สผ. แจ้งความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีก่อน รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยตรง ในการเสนอรายงานสถานการณ์ฯ ครั้งต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งข้อมูลมายังสำนักงานฯ ด้วยดี จึงขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถาบันการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่สนับสนุนและรายงานข้อมูลมายังสำนักงานฯ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและติดตามผลการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีต่อไปให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
บทที่ ๑ บทนำ	๑ - ๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑ - ๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑ - ๒
๑.๓ เป้าหมาย	๑ - ๒
๑.๔ วิธีการศึกษา เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล	๑ - ๒
บทที่ ๒ สรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓	๒ - ๑
๒.๑ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา	๒ - ๑
๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๒ - ๔
บทที่ ๓ ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๓ - ๑
๓.๑ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	๓ - ๗
๓.๒ ทรัพยากรแร่	๓ - ๑๒
๓.๓ พลังงาน	๓ - ๑๕
๓.๔ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	๓ - ๑๘
๓.๕ ทรัพยากรน้ำ	๓ - ๒๕
๓.๖ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๓ - ๓๑
๓.๗ ความหลากหลายทางชีวภาพ	๓ - ๓๖
๓.๘ สถานการณ์มลพิษ	๓ - ๓๙
๓.๙ สิ่งแวดล้อมชุมชน	๓ - ๖๐
๓.๑๐ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	๓ - ๖๖
๓.๑๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ	๓ - ๗๓
บทที่ ๔ สรุปผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๔ - ๑
ภาคผนวก	๔ - ๖

บทสรุปผู้บริหาร

ผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา จำนวน ๑๑ สาขา และมาตรการระยะสั้นและระยะยาว ทำให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ทั้งสิ้น จำนวน ๖๕ ข้อ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕๒ แห่ง

การติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ โดยการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะฯ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะฯ ทุกข้อ โดยได้ดำเนินโครงการทั้งสิ้น จำนวน ๔๖๘ โครงการ ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน และส่งผลให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรวมเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีผลการติดตามฯ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้ (๑) การดำเนินงานด้านกฎหมายและนโยบาย อาทิ การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. การจัดทำมาตรการด้านภาษีประจำปี เพื่อส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (xEV) และยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการกำหนดขอบเขตพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติภัยและพื้นที่ (๒) การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ อาทิ การปรับปรุงพื้นที่ทรัพยากรดิน การกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการทำเหมือง การป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า การปรับปรุงขยายระบบประปา การก่อสร้างสถานีจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน การเก็บกู้เครื่องมือประมง ประเภทวนขนาดใหญ่ที่ตกปกลงในแนวปะการัง การป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม การจัดทำระบบการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมแบบครบวงจร และ (๓) การดำเนินงานด้านการสนับสนุน อาทิ วิจัยพัฒนาระบบเตือนภัยศัตรูภัยในแหล่งปลูกที่สำคัญ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร การสนับสนุนการมีส่วนร่วมเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก การจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และการศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในน้ำทะเล

จากการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ พบว่า มีข้อจำกัดในการดำเนินโครงการและกิจกรรม ได้แก่ (๑) การจัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล มีการใช้รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลแตกต่างกัน ทำให้การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานทำได้ยาก (๒) การจัดฝึกอบรมผ่านออนไลน์ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เกิดประสบการณ์และความชำนาญในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (๓) การปฏิบัติงานตามข้อกฎหมายของหน่วยงาน ทำให้การบูรณาการระหว่างหน่วยงานมีค่อนข้างน้อย (๔) การจัดฝึกอบรม และการรับฟังความคิดเห็น ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (๕) การจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ ได้รับงบประมาณจำกัดและไม่เป็นไปตามแผน (๖) อุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง และเทคโนโลยีที่ใช้ปฏิบัติงานชำรุดและเสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน และไม่ได้รับ

การบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม (๗) ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยี และ (๘) การขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐ ใช้เวลาพิจารณานาน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันภายในเวลาที่กำหนด

แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีดังนี้

- ๑) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล ควรคำนึงถึงรูปแบบ (Format) หรือแพลตฟอร์ม (Platform) ที่มีมาตรฐานเป็นสากล ง่ายต่อเข้าถึงและเชื่อมโยงข้อมูล และมีความปลอดภัย
- ๒) การจัดฝึกอบรมผ่านออนไลน์ ควรจัดทำสื่อที่เข้าใจได้ง่ายและสืบค้นเพื่อทบทวนได้ตลอดเวลา
- ๓) หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกัน ควรสร้างความเข้าใจขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย รวมถึงมีแนวทางในการประสานงานกันของหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อให้สนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ
- ๔) การจัดกิจกรรม ควรมีแผนรองรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการให้สอดคล้องกับมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 หรือโรคอุบัติใหม่อื่นๆ
- ๕) การจัดสรรงบประมาณ ควรตรวจสอบช่วงเวลาการโอนงบประมาณ พร้อมวางแผนการดำเนินงานและการเบิกจ่ายให้สอดคล้องกัน
- ๖) การจัดสรรงบประมาณ ควรคำนึงถึงการซ่อมบำรุง หรือดูแลรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๗) บุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี ควรถ่ายทอด องค์ความรู้ และเผยแพร่ในช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ตลอดเวลา
- ๘) การแก้ไขปัญหาการขออนุญาตเข้าใช้ที่ดิน ควรเตรียมการขออนุญาตไว้ล่วงหน้า เตรียมแผนสำรองการสำรวจพื้นที่เป้าหมายใหม่ และการใช้พื้นที่ใกล้เคียงในบริเวณเดียวกันทดแทน

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ได้นำไปประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ ด้วยแล้ว

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) มีภารกิจในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี ตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และจากการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้นำเสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ พร้อมมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีก่อน รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยตรง ในการเสนอรายงานสถานการณ์ฯ ครั้งต่อไป

การเสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้คณะรัฐมนตรี ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย และวางแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน โดยสาระสำคัญของรายงานสถานการณ์ฯ นอกจากประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังนำเสนอข้อมูลสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ๑๑ สาขา ประกอบด้วย ๑) ทรัพยากรดิน ๒) ทรัพยากรแร่ ๓) พลังงาน ๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ๕) ทรัพยากรน้ำ ๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๗) ความหลากหลายทางชีวภาพ ๘) สถานการณ์มลพิษ (คุณภาพอากาศ ระดับเสียง คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง คุณภาพน้ำบาดาล และขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย) ๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน ๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และ ๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ พร้อมทั้งกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแต่ละรายสาขา ตลอดจนมาตรการในระยะสั้นและระยะยาว

ที่ผ่านมาสำนักงานนโยบายฯ ได้ดำเนินการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมพร้อมเสนอคณะรัฐมนตรีไปแล้ว ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ การติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒ การติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ระบุไว้ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยการนำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมาทั้งสองครั้ง สำนักงานนโยบายฯ ได้รวบรวมประมวลผล และจัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อทราบ และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ในรายงานฉบับนี้ สำนักงานนโยบายฯ จึงได้กำหนดให้มีการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ไปในคราวเดียวกันกับการเสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๔

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข สำหรับรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ เสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในคราวการเสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๓ เป้าหมาย

ข้อมูลผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีต่อไป ได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

๑.๔ วิธีการศึกษา

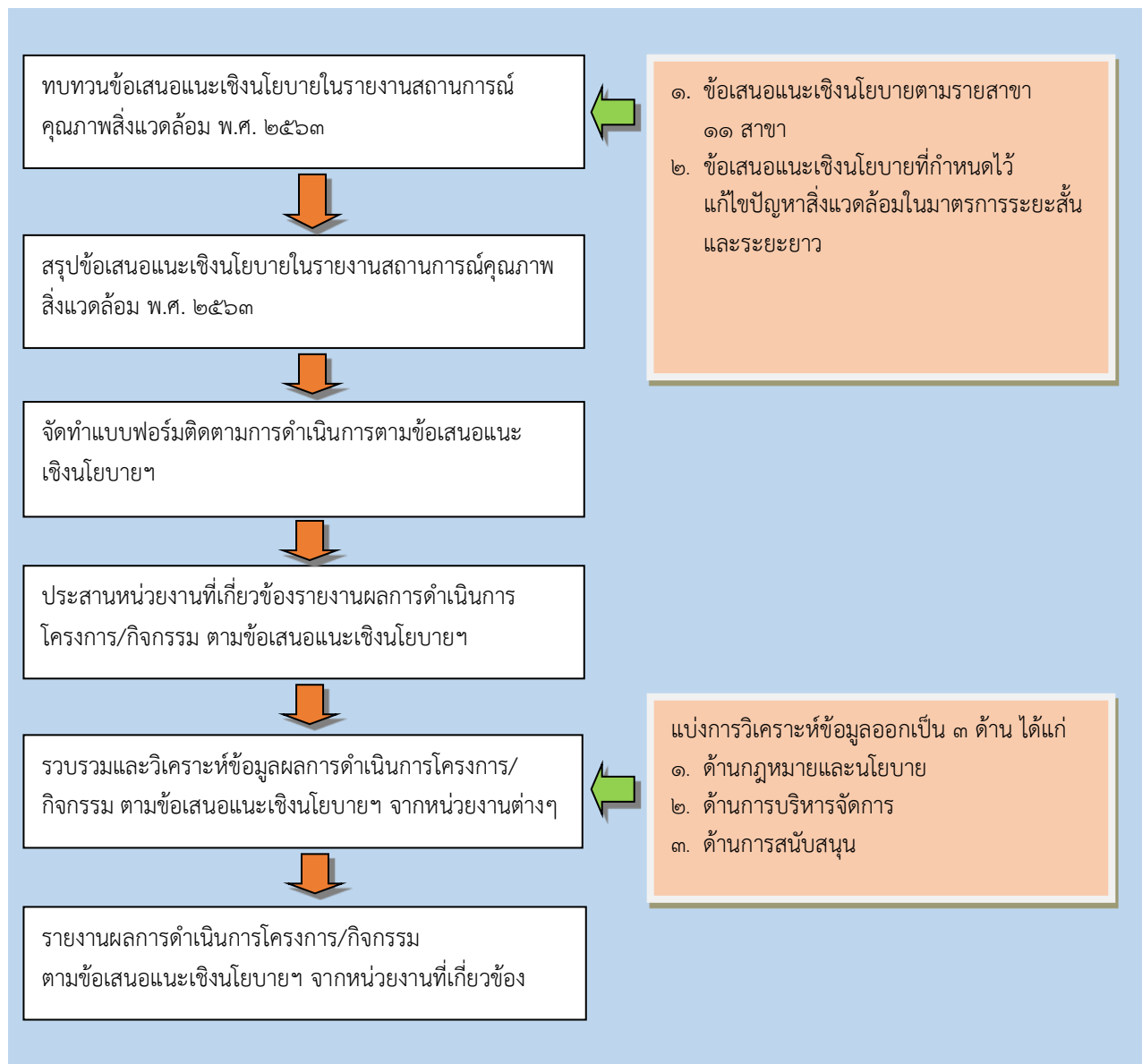
๑.๔.๑ ทบทวนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ และจำแนกความเกี่ยวข้องของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรายสาขาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่กำหนดไว้ในมาตรการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมระยะสั้นและมาตรการระยะยาว

๑.๔.๒ จัดทำแบบฟอร์มการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับใช้ในการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ พร้อมประสานขอรับข้อมูลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓ รวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผล และสรุปข้อมูลความคืบหน้าการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ไปดำเนินงาน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในปีต่อไป

๑.๔.๔ จัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ เสนอต่อคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีตามลำดับ

ทั้งนี้ ขั้นตอนการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ แสดงดังภาพที่ ๑ - ๑

ภาพที่ ๑ - ๑ ขั้นตอนการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒

สรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในรายงานสถานการณ์ฯ ได้มีการรวบรวมข้อมูล สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา สามารถสรุปได้ดังนี้

๒.๑ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๑ สาขา สรุปได้ดังนี้

๑) **ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน** *ทรัพยากรดิน* พบว่า ปัญหาดินเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และดินต้นเกิดขึ้นครอบคลุมพื้นที่ประเทศมากที่สุด และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีระดับความสมบูรณ์ต่ำ การนำเข้าปุ๋ยเคมีและวัตถุอันตรายทางการเกษตรลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีการนำเข้าปุ๋ยเคมีและวัตถุอันตรายทางการเกษตรลดลงจากช่วงเดียวกันใน พ.ศ. ๒๕๖๒ *การใช้ที่ดิน* พบว่า รัฐบาลมีการส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์ ส่งผลให้ปริมาณพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๒) **ทรัพยากรแร่** มีการสำรวจพบแหล่งแร่ที่มีศักยภาพในการทำเหมืองแร่ ได้แก่ แร่ควอตซ์ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แร่โพแทชที่จังหวัดมหาสารคาม แร่ทองคำที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์-ชุมพร และแหล่งหินอุตสาหกรรมสำหรับการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ภาครัฐ ซึ่งแร่ที่มีปริมาณการผลิตสูงสุดและใช้งานมากที่สุด คือ หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง รองลงมาคือ หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ สำหรับแร่ที่มีปริมาณส่งออกมากที่สุด คือ แร่ยิปซัม ส่วนแร่ที่มีปริมาณนำเข้ามากที่สุด คือ ถ่านหินประเภทเชื้อเพลิงแข็ง

๓) **พลังงาน** การผลิตพลังงานขั้นต้นเพิ่มขึ้นจากการผลิตคอนเดนเสทและก๊าซธรรมชาติ และมีการนำเข้า (สุทธิ) พลังงานขั้นต้นลดลงเล็กน้อย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการใช้น้ำมันดิบ ถ่านหิน และก๊าซธรรมชาติ และมีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายลดลง จากการใช้น้ำมันสำเร็จรูป ไฟฟ้า และพลังงานหมุนเวียน ด้านพลังงานทดแทนมีการใช้มากขึ้น จากการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ลม น้ำ ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และขยะ รวมถึงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในประเทศดีขึ้น และในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีการใช้พลังงานทุกประเภทลดลงจากช่วงเดียวกันใน พ.ศ. ๒๕๖๒

๔) **ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า** ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ค่อนข้างคงที่จาก พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยภาครัฐได้ส่งเสริมการจัดตั้งป่าชุมชน ทำให้ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าชุมชนมากที่สุด สำหรับสถิติการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีจำนวนคดีบุกรุกเพิ่มขึ้น แต่พื้นที่ที่ถูกบุกรุกลดลง ขณะที่สถิติการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีจำนวนคดีบุกรุกและพื้นที่ที่ถูกบุกรุกลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีพื้นที่ถูกไฟไหม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ และใน พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวนจุดความร้อนสะสม (Hotspot) ทั้งประเทศคงที่จาก พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือ *สัตว์ป่า* ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมถูกคุกคามมากที่สุด รองลงมา คือ นก สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตามลำดับ

๕) **ทรัพยากรน้ำ** ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ ใน พ.ศ. ๒๕๖๓ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางของประเทศ มีปริมาณน้ำใช้การได้ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีความต้องการใช้น้ำดังกล่าวเพื่อการเกษตรมากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้เพื่อรักษาระบบนิเวศ อุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรม

ตามลำดับ เมื่อพิจารณาพื้นที่เกษตรน้ำฝน (นอกเขตชลประทาน) พบว่า ภาคเหนือและภาคกลางมีปริมาณน้ำต้นทุนน้อยกว่าความต้องการใช้น้ำ สำหรับพื้นที่ชลประทาน มีการวางแผนจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้งเพื่อใช้ในภาคการเกษตรมากที่สุด

๖) **ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงเพิ่มขึ้น จากการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรงประมงในทะเลเพิ่มขึ้น แหล่งหญ้าทะเลมีสถานภาพตั้งแต่เสื่อมโทรมเล็กน้อยถึงสถานภาพสมบูรณ์ดีมาก สาเหตุความเสื่อมโทรมเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และจากธรรมชาติ แนวปะการังมีแนวโน้มสภาพดีขึ้น และสถิติข้อมูลการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจำนวนลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่เป็นเต่าทะเล โลมา วาฬ และพะยูน ตามลำดับ สำหรับพื้นที่ป่าชายเลนมีจำนวนพื้นที่คงเดิม และใน พ.ศ. ๒๕๖๑ พื้นที่ชายฝั่งถูกกัดเซาะมีความยาว ๗๒๖.๗๖ กิโลเมตร ได้รับการแก้ไขปัญหาลแล้ว ๖๓๗.๔๘ กิโลเมตร ด้านปัญหาขยะทะเล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นขยะพลาสติก

๗) **ความหลากหลายทางชีวภาพ** ใน พ.ศ. ๒๕๕๘ พบชนิดพืชสมุนไพรในธรรมชาติ ๑ ชนิด คือ โสภระยา มีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามประมาณ ๙๖๔ ชนิด และได้มีการสำรวจพบชนิดพันธุ์ใหม่ของโลกในประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑ จำนวน ๒๐๒ ชนิด จากการประเมินความหลากหลายของทรัพยากรในป่าชายเลน พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนทั้งหมดจำนวน ๒๒ วงศ์ ๒๖ สกุล ๔๓ ชนิด มีพันธุ์ไม้ในสกุลโกงกาง (*Rhizophora*) และพันธุ์ไม้ในสกุลแสม (*Avicennia*) เป็นชนิดพันธุ์ไม้เด่น สำหรับชนิดพันธุ์สัตว์มีการสำรวจใน พ.ศ. ๒๕๕๙ พบพันธุ์สัตว์ที่ถูกคุกคาม ๕๖๙ ชนิด คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๓ ของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่พบในประเทศไทย ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ในระบบนิเวศป่าชายเลน ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ความหลากหลายของประชาคมสิ่งมีชีวิตพื้นป่าชายเลน พบทั้งหมด ๕๘ ชนิด (Species) ๒๗ วงศ์ (Family) สำหรับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัด ๓๒๓ ชนิด โดยหลายชนิดเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีการส่งเสริมให้ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งต้องมีมาตรการป้องกันเฉพาะที่รัดกุมเพื่อไม่ให้เกิดการแพร่กระจายเข้าไปในพื้นที่อนุรักษ์ และแหล่งน้ำธรรมชาติ

๘) **สถานการณ์มลพิษ คุณภาพอากาศ** ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ พื้นที่ที่มีปัญหาคุณภาพอากาศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เมืองที่มีการจราจรหรือรถบรรทุกขนส่งหนาแน่น พื้นที่ที่มีการเผาในที่โล่ง และพื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรม โดยปริมาณฝุ่นละออง PM₁₀ พบว่าค่าเฉลี่ยรายปีของทั้งประเทศยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} พบว่า มีค่าเฉลี่ยรายปีทั้งประเทศ ๒๕.๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อพิจารณาในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา พบว่า บริเวณพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสระบุรี (หน้าพระลาน) มีแนวโน้มลดลง แต่บริเวณพื้นที่ภาคเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเผาในพื้นที่จำนวนมาก ประกอบกับประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาพอากาศที่แห้งแล้ง และเกิดไฟไหม้ในพื้นที่ป่า ทำให้ยากต่อการเข้าไปดับไฟ

ระดับเสียง ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ระดับเสียงส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีค่าใกล้เคียงกับ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่างจังหวัดที่มีระดับเสียงเกินค่ามาตรฐานจะเป็นบริเวณพื้นที่ริมถนนที่มีปริมาณการจราจรหนาแน่น

คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีมาก ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ เนื่องจากมีแหล่งน้ำเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออก

คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีมาก ใกล้เคียงกับ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมลดลง และแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้น

คุณภาพน้ำบาดาล ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยทั่วไปเป็นน้ำคุณภาพดีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภค บางพื้นที่พบธาตุเหล็ก (Fe) และแมงกานีส (Mn) ในปริมาณสูง บางพื้นที่มีการปนเปื้อนจากสารเคมีทางการเกษตรที่ตกค้างในดิน

ขยะมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ขยะมูลฝอย มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ จาก พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยอัตราการเกิดขยะมูลฝอย ๑.๑๘ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน แม้ว่าปริมาณขยะมูลฝอยจะเพิ่มขึ้น แต่การจัดการขยะมูลฝอยใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีขยะมูลฝอยชุมชนถูกคัดแยกจากต้นทางและนำกลับมาใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๔๔ และขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๓๔ ของขยะมูลฝอยทั้งหมดของเสียอันตราย พบว่า ปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันส่งในระบบการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมของกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ด้วยการเผาเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า สำหรับกากอุตสาหกรรมอันตรายมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากใน พ.ศ. ๒๕๖๒ จากการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมลดลง สำหรับปริมาณของเสียอันตรายมีปริมาณเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มูลฝอยติดเชื้อ ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ลดลงเล็กน้อยจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ และสารอันตรายใน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการนำเข้าสารอันตรายเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ และการนำเข้าวัตถุอันตรายทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือสันทนาการ มีแนวโน้มลดลงจากช่วงเดียวกันใน พ.ศ. ๒๕๖๑

๙) **สิ่งแวดล้อมชุมชน** ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและในเขตเทศบาล มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ พื้นที่สีเขียวในเขตเทศบาลตำบล และเขตกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นผลมาจากการสร้างสวนสาธารณะเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่กรุงเทพมหานครระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน ๒๕๖๓ มีแนวโน้มลดลงจากช่วงเดียวกันใน พ.ศ. ๒๕๖๑ เนื่องจากมีการปิดสถานที่และกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งประชาชนมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต หยุดอยู่บ้าน หรือทำงานที่บ้าน อย่างไรก็ตาม พบว่า สัดส่วนของขยะมูลฝอยประเภทพลาสติกเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มากจากการสั่งอาหารเดลิเวอรี่

๑๐) **สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม** สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ พบว่า แหล่งธรรมชาติอันควรรักษาประเภทน้ำตก ภูเขา ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ และถ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรรักษาในระดับดี สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มีแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ๕,๔๒๕ แห่ง สำหรับย่านชุมชนเก่า มีการสำรวจจัดทำทะเบียนข้อมูลย่านชุมชนเก่าใน พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๖๑๓ แห่ง มีการประกาศเขตเมืองเก่าแล้ว ๓๒ เมือง และมีเป้าหมายที่จะดำเนินการประกาศเมืองเก่าเพิ่มเติม จำนวน ๔ เมือง แหล่งมรดกโลก มีแหล่งมรดกโลก ๕ แหล่ง และอยู่ระหว่างเตรียมการนำเสนอเพื่อบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น ๗ แหล่ง

๑๑) **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ** ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ อุณหภูมิประเทศไทยมีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีสูงกว่าค่าปกติ ๑.๐ องศาเซลเซียส และสูงกว่าใน พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อพิจารณาในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากค่าปกติ ปริมาณฝนเฉลี่ยมีปริมาณต่ำกว่าค่าปกติ ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ ระดับน้ำทะเล ค่าเฉลี่ยระดับน้ำทะเลที่ตรวจวัดที่สถานีเกาะหลัก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางและมีค่าเท่ากับ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่สถานีเกาะตะเภาน้อย จังหวัดภูเก็ต มีค่าเฉลี่ยระดับน้ำทะเลต่ำกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง และต่ำกว่าระดับน้ำทะเลที่ตรวจวัดได้จาก พ.ศ. ๒๕๖๑ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ภาคพลังงาน มีปริมาณการปล่อยก๊าซ

คาร์บอนไดออกไซด์ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ ภัยพิบัติใน พ.ศ. ๒๕๖๒ เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยเกิดขึ้นลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวบ่อยที่สุด

๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน จึงควรเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยมีมาตรการระยะสั้น ๑-๒ ปี และระยะยาว ๓-๑๐ ปี

ข้อเสนอแนะระยะสั้น ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ดังนี้

๑) **พัฒนาการใช้ระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม** ควรมีการเร่งพัฒนางานระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล และการนำข้อมูลในระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมไปใช้ รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายระบบฐานข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ และตัดสินใจเชิงนโยบาย

๒) **การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม** พื้นที่ที่มีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ และได้รับผลกระทบจากการพัฒนา อาจทำให้เกิดความเสียหายที่ยากต่อการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิม อาทิ พื้นที่ป่าต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชายฝั่งทะเล เกาะ แหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์หรือหายาก ย่านชุมชนเก่า แหล่งศิลปกรรม และแหล่งโบราณสถาน

๓) **การสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้ในการผลิตและการบริโภคอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดมลพิษในหลายด้าน จึงควรให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกและความตระหนัก ให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และชุมชนอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะระยะยาว ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ดังนี้

๑) **ส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน** การพัฒนาเศรษฐกิจจากการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ร่อยหรอลงและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา จึงควรส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒) **ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม** พื้นที่ป่าไม่มีสภาพเสื่อมโทรม รวมทั้งพื้นที่ชายฝั่งที่เผชิญปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำดินเงินและเสื่อมโทรม แนวปะการังและหญ้าทะเล รวมถึงแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ ที่ควรได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อไม่ให้ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ถูกทำลายไปมากกว่านี้

๓) **ผลักดันการวิจัยและนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ** การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเผยแพร่ให้มีการนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ของหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รายงานมายังสำนักงานฯ ได้มีการวิเคราะห์และจำแนกรายละเอียดไว้ในบทที่ ๓

บทที่ ๓

ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ปรากฏตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ และการประสานเพื่อขอให้รายงานผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์ฯ จำนวน ๕๒ หน่วยงาน ตามแบบฟอร์มที่กำหนดและหน่วยงานได้ส่งผลการดำเนินงานมายังสำนักงานฯ ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ และมีการประมวลผล ระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ๑๑ สาขา ตลอดจน ข้อเสนอแนะมาตรการระยะสั้นและระยะยาว ทำให้มีประเด็นข้อเสนอแนะที่ต้องติดตามทั้งสิ้นจำนวน ๖๕ เรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม จำนวน ๔๖๘ โครงการ

ผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ สำนักงานฯ ได้แบ่งกลุ่มของการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเหล่านั้นตามลักษณะของโครงการหรือกิจกรรมออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

(๑) กฎหมายและนโยบาย อาทิ สาขา *ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน* มีการกำหนดในระดับนโยบายเพื่อนำไปสู่การจัดการเชิงพื้นที่ ตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้และไม่มีที่ดินทำกินในพื้นที่เป้าหมายได้รับการจัดที่ดินทำกินในลักษณะแปลงรวม สาขา *ทรัพยากรแร่* เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และจัดทำแนวทางการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเหมืองแร่ สาขา *พลังงาน* ตรวจสอบและออกใบอนุญาตผลิตพลังงานควบคู่ ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ จัดทำแผนการพัฒนาสถานีประจุแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้า สาขา *ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า* กำหนดแนวทางการดำเนินงาน แผนปฏิบัติการ มาตรการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และจัดทำมาตรฐานรับรองการป่าไม้ เพื่อรองรับพระราชบัญญัติสวนป่า สาขา *ทรัพยากรน้ำ* กำหนดหรือเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาขา *ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง* มีการออกประกาศ เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงจระเข้ ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประมงของไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ กำหนดมาตรการเพื่อลดการทำประมงผิดกฎหมาย IUU สำหรับเรือประมงในน่านน้ำและนอกลำน้ำ กำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ เพื่อการจัดทำแผนที่และเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ การบังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จัดทำแผนจัดการอวน สาขา *ความหลากหลายทางชีวภาพ* จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกลไกตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. สาขา *สถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพอากาศ* จัดทำแผนการปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษ PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ (๑) มาตรการควบคุมที่แหล่งกำเนิด และ (๒) มาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพ จัดทำแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับปรุงประกาศจังหวัดขึ้นใหม่ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก แก้ไขปัญหามลพิษขนาดเล็ก (PM_{2.5}) จัดทำมาตรการด้านภาษีประจำปี

เพื่อส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (xEV) และยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดอัตราภาษีของรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า และ (๒) พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดอัตราภาษีของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคนที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า ออกประกาศกรมการขนส่งทางบก ๒ ฉบับ ได้แก่ กำหนดคุณสมบัติคุณลักษณะ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองแบบเครื่องกำเนิดพลังงานที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๕ และกำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองแบบเครื่องกำเนิดพลังงานที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าของรถจักรยานยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ *ด้านระดับเสียง* ออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียง และวิธีการวัดระดับเสียงของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔ *ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน* ออกข้อบัญญัติ ร่างระเบียบกรุงเทพมหานคร ๓ ฉบับ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย สำหรับแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่มีระบบบำบัดน้ำเสีย หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การขอรับบริการบำบัดน้ำเสีย การระบายน้ำเสีย ลงสู่ระบบรวบรวมน้ำเสีย การระงับการให้บริการบำบัดน้ำเสีย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย *ด้านคุณภาพแหล่งน้ำทะเลชายฝั่ง* ผลักดันการประกาศ พื้นที่และมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกำหนดมาตรการ กำหนดเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในการออกกฎกระทรวง เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด *ด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย* จัดทำร่างและผลักดัน พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. การยกร่าง ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖ ฉบับ ได้แก่ ๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าธรรมเนียมซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องนำส่งเงินบำรุงกองทุน ๒) กำหนดชนิดและขนาดของซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นสถานรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ ๕) หลักเกณฑ์การจัดเก็บและการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ของสถานรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ และ ๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นสถานถอดแยกซากผลิตภัณฑ์ มีการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การนำเข้าของเสียอันตรายเข้ามาทั้งในราชอาณาจักร สาขา*สิ่งแวดล้อมชุมชน* เสนอ (ร่าง) มาตรฐานควบคุม การระบายน้ำทั้งจากอาคารต่อคณะทำงานปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทั้งจากมลพิษประเภท อาคาร จัดทำกฎหมาย ๕ ฉบับ ได้แก่ ออกกฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ จัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัย สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พ.ศ. (ร่าง) ประกาศ กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย จากชุมชนอย่างปลอดภัย สำหรับผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการ ควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประเภทยาและเวชภัณฑ์ที่เป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ออกประกาศพื้นที่ คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม สาขา*สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม* จัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า สาขา *การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ* เสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

(๒) **การบริหารจัดการ** โครงการที่เกี่ยวกับ *ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน* ปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากรดิน เช่น ปรับปรุงคุณภาพดิน พัฒนาที่ดิน พื้นที่ทางการเกษตรในพื้นที่เฉพาะ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก จัดกิจกรรมพัฒนาที่ดิน สํารวจออกโฉนดที่ดินและรังวัดรูปแปลงโฉนดที่ดินให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เร่งแก้ไข ปัญหา กรณีราษฎรหรือชุมชน ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการอยู่อาศัยและทำกินในเขตป่าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดทำแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ แผนที่ท้ายกฎกระทรวง *ทรัพยากรแร่* เริ่มโครงการจัดการเศษโลหะอย่างยั่งยืน ตรวจสอบพื้นที่และการดำเนินงานโครงการเพื่อประกอบการพิจารณา รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในสถานประกอบการโครงการด้านเหมืองแร่ทั่วประเทศ *ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า* ป้องกัน และปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ปฏิบัติการพิเศษในการป้องกัน ทำลายทรัพยากรป่าไม้ เก็บรวบรวมข้อมูลไม้ สัตว์ป่า แก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์ สัตว์ป่า และปัญหาหลังที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า ฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าต้นน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำยม) สร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร ปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ลาดตระเวนเชิงคุณภาพ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒๑๓ แห่ง ครอบคลุมอุทยานแห่งชาติ ๑๓๓ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๖๒ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑๘ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๖๒ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑๘ แห่ง *ทรัพยากรน้ำ* ปรับปรุงขยายระบบประปา ขยายเขตการวางแนวท่อประปา ย้ายแนวท่อไม่ให้กระทบกับหน่วยงานอื่น ก่อสร้างปรับปรุงระบบประปาและอาคาร จัดตั้งโครงการสถานีตรวจวัดน้ำดิบ ขั้วเคลื่อน การดำเนินงานด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค เพิ่มเขตการจ่ายน้ำให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีการจัดหา แหล่งน้ำสำรอง แหล่งน้ำต้นทุน จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน บริหารจัดการปริมาณน้ำต้นทุน การจัดสรรน้ำและผลการใช้น้ำในช่วงฤดูแล้งทั้งประเทศ ก่อสร้างสถานีจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่พร้อมระบบกระจาย น้ำบาดาลทั่วประเทศ รวบรวมสถิติจำนวนบ่อน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล รวมทั้งทุกประเภท ควบคุม การประกอบกิจการน้ำบาดาล ติดตามสถานการณ์น้ำบาดาล และตรวจสอบบ่อน้ำบาดาล พื้นฟูทรัพยากร น้ำบาดาล และการพัฒนาน้ำบาดาล เพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ พร้อมก่อสร้างระบบกระจาย น้ำบาดาลในพื้นที่หาน้ำยาก *ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง* ป้องกันและปราบปรามรองรับแผนปฏิบัติการ แก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) และปฏิบัติการร่วมกับกู้เครื่องมือประมง ประเภทวน ขนาดใหญ่ ที่ตกปกลงแนวปะการัง อนุรักษ์ปะการังในพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเลฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ดำเนินการซ่อม สร้าง เสริม การปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่นในชายฝั่ง ที่เป็นหาดโคลน จัดเก็บขยะที่ตกค้างออกจากระบบนิเวศชายฝั่งทะเล โดยใช้ทุ่นกักขยะ (Boom) ทุ่นกักขยะ ลอยน้ำ (SCG-DMCR litter trap) เรือเก็บขยะ (Garbage Boat) และเก็บขยะชายหาดสากล *ความหลากหลาย ทางชีวภาพ* เพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของระบบ และนำเทคโนโลยี Crowdsourcing ใช้รองรับการนำข้อมูล ขนาดใหญ่ (Big Data) *สถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน* ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม และแก้ไขปัญหาน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ *ด้านคุณภาพแหล่งน้ำทะเลชายฝั่ง* จัดทำฐานข้อมูลเกาะในเขตน่านน้ำ ทะเลไทย ฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง วางกระดุกเรือเก็บขยะ ขนาดความยาว ไม่น้อยกว่า ๓๕ ฟุต พร้อมอุปกรณ์ ตามประเพณีสำคัญอันศักดิ์สิทธิ์ ของชาวเรือที่มีการยึดถือสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ *ด้านคุณภาพแหล่งน้ำบาดาล* มีระบบติดตามเฝ้าระวัง ระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ กำกับ ดูแล และออกตรวจสอบการประกอบกิจการ

น้ำบาดาล ติดตามเผ่าระวังตรวจสอบระดับและคุณภาพน้ำบาดาล โดยการสำรวจธรณีฟิสิกส์ กำหนดจุดเจาะ บ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล *สถานการณ์มลพิษ ด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย* ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ ติดตามตรวจสอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่เทียบเท่ามาตรฐานระดับสากล (ISO/IEC) ยกระดับมาตรฐาน Zero Waste to Landfill สำหรับสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม ตามแนวทางสากล พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการจัดการของเสียอันตรายภาคอุตสาหกรรมให้มีการจัดการของเสียให้เป็นมาตรฐาน และยกระดับเข้าสู่ระบบการอนุญาตโดยอัตโนมัติ และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภาคอุตสาหกรรมที่มีปัญหาเสี่ยงต่อการ ลักลอบทิ้งโดยใช้หลักการ 3Rs และ KAIZEN เข้มงวด กำกับดูแล ติดตาม การนำเข้า และการตรวจปล่อย สินค้าที่อาจเป็นของเสียตามอนุสัญญาบาเซล ขยะอิเล็กทรอนิกส์ เศษพลาสติก และขยะเทศบาล *สิ่งแวดล้อม ชุมชน* ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินที่ระบายลงสู่ทะเล การติดตามตรวจสอบการจัดการน้ำเสีย ของแหล่งกำเนิดมลพิษ ประเมินคุณภาพชายหาดท่องเที่ยว บริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จัดทำข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิง พื้นที่ *สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม* ติดตาม และการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควร อนุรักษ์ประเภทประเภทน้ำตก ภูเขา ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ และถ้ำ การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์ แหล่งศิลปกรรม รายประเภท การจัดทำผังภูมิโนเวศแหล่งธรรมชาติ รายประเภท การจัดทำผังภูมิโนเวศแหล่ง ธรรมชาติ รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) ติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกรอบและ แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ ขับเคลื่อนผังและแผนการ บริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ บ้านเจดีย์โคะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๘) การขึ้นทะเบียนพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานเป็นมรดกโลก การนำเสนอพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ ทะเลอันดามันเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก และจัดทำแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเนินทราย ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Thailand Riviera) *การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ* สำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี เพื่อให้มีข้อมูล ด้านธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย รอยเลื่อนมีพลัง ในการนำไปใช้บริหารจัดการเชิงพื้นที่เสี่ยงธรณี พิบัติภัยแผ่นดินไหว

(๓) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับสาขา *ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน* พื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน รณรงค์ และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก อนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรที่มีความ วิกฤตต่อการสูญเสียหน้าดิน พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ เจ้าพระยา - แม่กลอง ส่งเสริมเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมี ส่วนร่วม พัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร แปลงดินอัจฉริยะ จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่วางแผน การใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรายแปลง สร้างความรู้ ความเข้าใจการขับเคลื่อนนโยบายการจัดที่ดินทำกิน ให้ชุมชน วิจัยพัฒนาระบบเตือนภัยศัตรูภัยในแหล่งปลูกที่สำคัญ สาขา *ทรัพยากรแร่* ออกแบบและพัฒนา “เครื่องคัดแยกโลหะจากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ส่งเสริม และพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะของประเทศ วิจัย เทคโนโลยีรีไซเคิลผงทองแดงที่ได้จากกระบวนการบดย่อยซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ วิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีรีไซเคิลเศษกระจก วิจัยเทคโนโลยีรีไซเคิลตะกรัน โลหะบัดกรีชนิดที่ไม่มีตะกั่วเป็นองค์ประกอบ ส่งเสริมการดำเนินกิจการเหมืองแร่ตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม “Green and smart

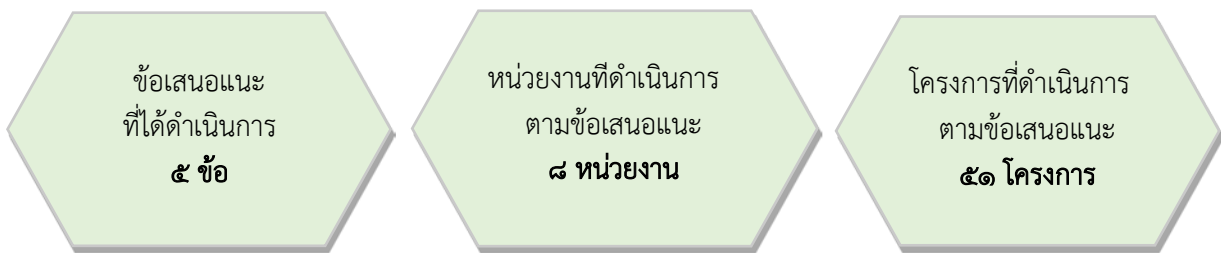
mining” สาขาพลังงาน ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดระดับรายสาขาการลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว พัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับชุมชนผู้ผลิตกล้วยตาก ออกแบบและติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยก๊าซชีวภาพเพื่อทดแทนการใช้ไฟฟ้า และน้ำมันดีเซลในการสูบน้ำ สนับสนุนทั้งการผลิตและการใช้ชีวมวลเพื่อผลิตเป็นพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (SME) ที่มีความต้องการเปลี่ยนการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลมาเป็นเชื้อเพลิงจากพลังงานทดแทน สาขาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า สนับสนุนจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน และสร้างความรู้ พัฒนาศักยภาพประชาชนในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ จัดทำและปรับปรุงสถานภาพชนิดพันธุ์สัตว์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย จัดกิจกรรมงานสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันทั่วประเทศ อบรมหลักสูตรการเสวนาเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพาะพันธุ์และปล่อยสัตว์ป่าชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์คืนสู่ธรรมชาติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน โดยการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือป้องกันและเฝ้าระวังกระทิง ทรัพยากรน้ำ จัดทำกรอบการวิจัยการแก้ปัญหาภัยแล้งภาคการเกษตร จัดทำแผนงานวิจัยการบริหารจัดการน้ำต้นทุน และระบบการจัดสรรน้ำ และการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตร สำรวจพื้นที่เหมืองทั้งหมดทั่วประเทศ ตรวจสอบชุมชนเหมืองที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาต่อยอดให้สามารถนำน้ำไปให้ชุมชนใช้แก้ปัญหาภัยแล้ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปลูกป่า ป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทรัพยากรป่าไม้ เพื่ออนุรักษ์ ปันฟู ป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป้องกันไฟป่า และเพิ่มพื้นที่สีเขียว พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงที่มีผลกระทบต่อพะยูน และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก สนับสนุนเศรษฐกิจสีน้ำเงินของอ่าว ศึกษาผลกระทบของขยะทะเลต่อสัตว์ทะเลหายาก แบ่งเป็น เต่าทะเล โลมาและวาฬ พะยูน และฉลามวาฬ ศึกษาผลกระทบขยะทะเลต่อระบบนิเวศแนวปะการังทั้งอ่าวไทยและอันดามัน ศึกษาปริมาณขยะทะเลที่มีแหล่งกำเนิดจากแม่น้ำสายสำคัญๆ บริเวณอ่าวไทยตอนบนและอ่าวไทยตอนล่าง ๙ แม่น้ำ สนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายอาสาสมัครในการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ชายทะเล สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ จัดทำแนวทางปฏิบัติที่ดีและตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในภาคการเกษตร ในพื้นที่นาข้าว สนับสนุนการดำเนินโครงการเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในไร่นาเพื่อสิ่งแวดล้อม สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณพืช แมลงเห็ดรา และสัตว์ป่า สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน สาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพอากาศ เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ โดยทำการพัฒนาระบบเฝ้าระวังอาการและพฤติกรรมป้องกันตนเอง จัดทำคู่มือแนวทางลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่น PM_{2.5} สำหรับสถานศึกษา และการขับเคลื่อน “โรงเรียนรอบรู้ สู้ฝุ่น” ในพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษทางอากาศ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การรักษาสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและให้ความรู้เกษตรกรงดการเผาในที่โล่ง เพื่อให้มีการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียจากต้นทาง โดยควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมหรือออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการน้ำเสีย โดยใช้

มาตรการเชิงรุก และบูรณาการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น *ด้านคุณภาพแหล่งน้ำทะเลชายฝั่ง* รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งประจำวัน ศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในน้ำทะเล ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน สร้างวินัยและการมีส่วนร่วมของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน กิจกรรมลงพื้นที่เก็บขยะทะเล ยกกระตือรือร้นเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ และผลการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน *ด้านคุณภาพแหล่งน้ำบาดาล* บริหารจัดการน้ำ เสียแก่โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่คลองเปรมประชากร การพัฒนาน้ำบาดาลขนาดใหญ่ แบบ RBF หรือ ที่เรียกว่า Riverbank Filtration เป็นการสูบน้ำเพื่อให้น้ำจากแม่น้ำให้ไหลผ่านชั้นกรวดทราย ตามชายฝั่งแม่น้ำสู่ชั้นน้ำบาดาล ซึ่งจะเกิดการปรับปรุงคุณภาพน้ำด้วยการกรองตามธรรมชาติ *ด้านขยะ มูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย* จัดกิจกรรมโครงการคนไทย ไร้ e-waste ติดตาม ตรวจสอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน จัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และขับเคลื่อนการจัดทำแผนงานโครงการจัดการขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เปิดรับฟัง สรรวจความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็นต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการ ขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. และจัดทำวิทัศน์เกี่ยวกับ ร่าง พระราชบัญญัติการจัดการขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. สาขา *สิ่งแวดล้อมชุมชน* สร้างเครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร ส่งเสริมการจัดการมูลฝอย ที่ต้นทาง โดยจัดกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ หรือโรงเรียนปลอด จัดทำ “ระบบบริหารจัดการแผนงานโครงการ และฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ หรือ ระบบ Thai Water Plan” สาขา *สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม* ศึกษาและจัดทำมาตรการการสร้างแรงจูงใจ ในการเพิ่มประสิทธิภาพ การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า (กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า) จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ทั้งประเทศ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมการพัฒนาส่งเสริม แหล่งธรณีวิทยาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สาขา*การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ* พัฒนา ฐานข้อมูลสารสนเทศด้านธรณีพิบัติภัยดินถล่ม สำหรับสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจจัดการธรณีพิบัติภัย แผ่นดินถล่ม จัดทำข้อมูลแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน สำหรับการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ จากธรณีพิบัติภัย

๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๕ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๕ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๘ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๕๑ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรดิน ตามแผนการบริหารจัดการป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อลดความเสื่อมโทรมของที่ดิน ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเพื่อให้สามารถใช้ที่ดินด้านการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมพัฒนาที่ดิน** ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรดิน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพดิน ในพื้นที่ดินมีปัญหา (ดินเปรี้ยว ดินกรด หรือดินเค็ม) จำนวน ๖๗,๖๗๘ ไร่ ให้มีความเหมาะสม ในการทำเกษตรกรรม และให้เกษตรกรในพื้นที่ ๗๗ จังหวัด ของประเทศไทย มีองค์ความรู้ในการแก้ไขดินมีปัญหา (๒) การพัฒนาที่ดิน พื้นที่ทางการเกษตรในพื้นที่เฉพาะ ได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุง และฟื้นฟู จำนวน ๑๓,๕๗๒.๕๓ ไร่ สามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ ในพื้นที่ ๒๒ จังหวัดทั่วประเทศ และ (๒) จัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อกำหนดมาตรการการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่ กรณีสืบศึกษา : พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมพัฒนาที่ดิน** ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๖ โครงการ ได้แก่ (๑) ด้านการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รณรงค์ และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก จำนวน ๗๓๒,๕๓๐ ไร่ ๗๗ จังหวัด (๒) อนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรที่มีความวิกฤตต่อการสูญเสียหน้าดิน เพื่อให้เกษตรกรเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความลาดชันอย่างถูกวิธี (๓) พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรบนพื้นที่สูง ให้สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน (๔) ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา -

แม่กลอง ให้มีสภาพเหมาะสมสามารถปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ (๕) ส่งเสริมเกษตรกรปลอดภัย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ให้มีสภาพเหมาะสมสามารถปลูก ข้าว พืชผักและผลไม้ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และ (๖) พัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ ภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่งเอเชีย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยอย่างครบวงจร ทั้งในด้านการผลิต ด้านการตลาด ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานที่เหมาะสมทั้งระบบการผลิตและผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อป้องกันควบคุมโรคและศัตรูพืช

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมพัฒนาที่ดิน** ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิต สินค้าการเกษตรชนิดใหม่ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ภูมิสังคมและตลาด และสร้างความมั่นคงทางอาชีพ เกษตรกร ที่ใช้ที่ดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม มีความประสงค์ปรับเปลี่ยนการผลิต ๕๐ จังหวัด ทั่วประเทศ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมวิชาการเกษตร** ดำเนินงานรวม ๗ โครงการ ได้แก่ (๑) การวิจัยติดตามการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว และปาล์มน้ำมัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพัฒนาระบบเตือนภัย (๒) การวิจัยพัฒนาระบบเตือนภัยศัตรูภัยในแหล่งปลูกที่สำคัญ (๓) โครงการวิจัยความผันแปรของสภาพภูมิอากาศต่อการให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน (๔) โครงการวิจัยและพัฒนาอวตอร์ฟรุตพรีนซ์ของการผลิตพืชเศรษฐกิจ (๕) โครงการวิจัยผลกระทบและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการผลิตทุเรียน คุณภาพในประเทศไทย (๖) โครงการวิจัยศักยภาพการดูดซับก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่การผลิตอ้อย และ (๗) โครงการวิจัยศักยภาพการดูดซับก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่การผลิตมันสำปะหลัง
- ❖ **สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)** ได้จัดทำแผนงานวิจัยเกษตรแม่นยำสูงและเกษตรอัจฉริยะ โดยมีเป้าหมายยกระดับความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเอง สามารถลดต้นทุนการผลิต
- ❖ **กรมพัฒนาที่ดิน** ดำเนินงานรวม ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบ การรับรองแบบมีส่วนร่วม (๒) พัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ (๓) จัดตั้งธนาคาร ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรนำวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรมมาใช้ ประโยชน์ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และ (๔) ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- ❖ **สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม** ดำเนินการพัฒนาความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ผ่านโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) ส่งเสริมการพัฒนาระบบเทคโนโลยี Internet of Thing (IoT) ด้านการเกษตร รวมทั้ง การเผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยี ระบบการบริหารจัดการเกษตรกรต้นแบบเพื่อเพิ่มผลผลิตทาง การเกษตรใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม คุ่มค่า ลดปัญหาผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมพัฒนาที่ดิน**บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) โดยจัดกิจกรรมพัฒนาที่ดิน เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตสินค้าการเกษตรชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ภูมิสังคมและตลาด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมพัฒนาที่ดิน**ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการแปลงดินอัจฉริยะ เพื่อสร้างแปลงต้นแบบการจัดการดิน น้ำ และพืช สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ (๒) โครงการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning) และ (๓) จัดทำฐานข้อมูลการโต้ตอบกับผู้รับบริการอัตโนมัติด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อเพิ่มช่องทางให้เกษตรกร ประชาชนทั่วไปหรือผู้ประกอบการด้านเกษตร ได้รับความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูลด้านดิน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) เร่งรัดการพิสูจน์สิทธิที่ดิน และออกเอกสารสิทธิให้กับประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่การเกษตร

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดิน** จัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้และไม่มีที่ดินทำกินในพื้นที่เป้าหมายได้รับการจัดที่ดินทำกินในลักษณะแปลงรวม โดยรัฐรับรองการจัดการสิทธิของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม ซึ่งที่ดินนั้นยังคงเป็นของรัฐ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมที่ดิน**ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) สำรวจออกโฉนดที่ดินและรังวัดรูปแปลงโฉนดที่ดินให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และ (๒) สำรวจออกโฉนดที่ดินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิในที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ลดปัญหาข้อพิพาทในเรื่องแนวเขตที่ดิน
- ❖ **สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ** เร่งแก้ไขปัญหา กรณีราษฎรหรือชุมชน ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการอยู่อาศัยและทำกินในเขตป่าพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายมาเป็นระยะเวลานาน ให้มีการจัดที่ดินให้แก่ราษฎร และอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยใน ที่ดินของรัฐ โดยรัฐรับรองสิทธิร่วมในการจัดการที่ดินของชุมชนให้ถูกต้องตามกฎหมายร่วมกับ**สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ดำเนินการรวม ๒ โครงการ ได้แก่ ทสจ. สงขลา จัดการปัญหาที่ดินทำกิน (คทช.) ดำเนินการ ๒ โครงการ (๑) ดำเนินงานนโยบายที่ดินจังหวัด เพื่อจัดการปัญหาที่ดิน ภายใต้ คทช.จังหวัดสงขลา และ ทสจ. นครศรีธรรมราช จัดการปัญหาที่ดินทำกิน (คทช.) เพื่อสำรวจพื้นที่ ร่วมกับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๒ (นครศรีธรรมราช) และจัดทำรายงานการตรวจสอบสภาพป่าแบบ ป.ส. ๒๒ จัดทำแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ แผนที่ท้ายกฎกระทรวง

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ** สร้างความรู้ความเข้าใจการขับเคลื่อนนโยบายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) ผลักดันการวิจัยและนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเผยแพร่ให้มีการนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสนับสนุนงานวิจัยพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเชื่อมต่อองค์ความรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ประโยชน์ ซึ่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ได้สนับสนุนการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานในระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) เพื่อพัฒนามาตรการการแก้ไขปัญหา โดยการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานวิจัยและนวัตกรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ อาทิ การปรับปรุงกระบวนการผลิต ส่งเสริมการปรับตัวของภาคการผลิต การบริการ การท่องเที่ยว รวมถึงการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการลดการใช้ทรัพยากร ลดต้นทุนและระยะเวลาในการผลิต ลดการปล่อยมลพิษ รวมทั้งนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกทั้งสามารถรองรับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)** สนับสนุนทุนวิจัยที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาวิกฤติของประเทศ ผลักดันให้เกิดการวิจัยและพัฒนา สร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และการเกษตร ให้เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัด (OKR) ระดับประเทศตามนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.)

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ

(๑) กฎหมายและนโยบาย โครงการที่เกี่ยวกับจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) **(๒) การบริหารจัดการ** โครงการที่เกี่ยวกับปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรดิน ได้แก่ ปรับปรุงคุณภาพดิน และพัฒนาที่ดิน พื้นที่ทางการเกษตรในพื้นที่เฉพาะ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก จัดกิจกรรมพัฒนาที่ดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและรังวัดรูปแปลงโฉนดที่ดินให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำรวจออกโฉนดที่ดินเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำการรังวัดออก และตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เร่งแก้ไขปัญห ากรณีราษฎรหรือชุมชน ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการอยู่อาศัยและทำกินในเขตป่าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา และ

(๓) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก ในพื้นที่ลุ่ม-ดอน-สูง อนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตรที่มีความวิกฤตต่อการสูญเสียหน้าดิน พัฒนาพื้นที่โครงการหลวงให้กับเกษตรกรบนพื้นที่สูง ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา - แม่กลอง และพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ให้มีสภาพเหมาะสมปลูกข้าว พืชผักและผลไม้ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ พัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่งเอเชีย วิจัยติดตามการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว ปาล์มน้ำมันและ

พัฒนาระบบเตือนภัยศัตรูอ้อย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพัฒนาระบบเตือนภัย วิจัยความผันแปรของสภาพภูมิอากาศต่อการให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน วิจัยและพัฒนาอัตรารีดฟรุ๊ตพรีนซ์ของการผลิตพืชเศรษฐกิจ ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม พัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ จัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรายแปลง จัดทำฐานข้อมูลการโต้ตอบกับผู้รับบริการอัตโนมัติด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

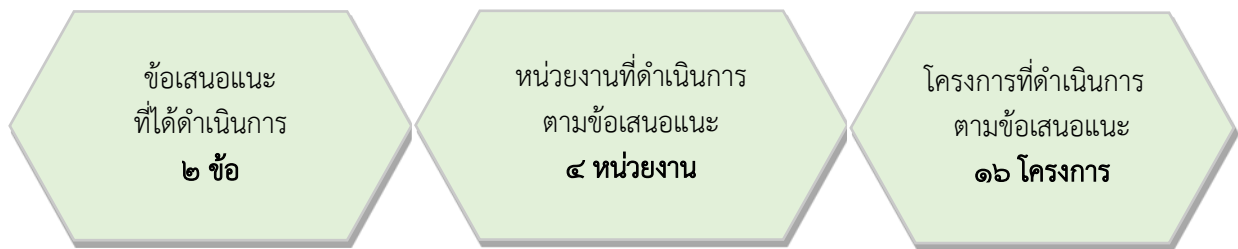
๑) การทำงานทั้งในระดับของเกษตรกรแปลงใหญ่ และระดับของเกษตรกรรายย่อย ควรเน้นที่สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีและนำไปปฏิบัติในการดูแลรักษาทรัพยากรดิน ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน มีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับด้านที่ดินและทรัพยากรดินในหลายหน่วยงาน ซึ่งดำเนินการภายใต้กฎหมายของหน่วยงานนั้นๆ ส่งผลให้ขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เนื่องจากการบูรณาการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๒) ทรัพยากรแร่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ ที่รวบรวมได้จาก รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๖ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของเสียเป็นแหล่งทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะอย่างครบวงจร ตั้งแต่การคัดแยกขยะเพื่อเป็นวัตถุดิบ การตั้งโรงงานรีไซเคิล การพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่เชิงพาณิชย์ และการปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อในการประกอบกิจการ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กระทรวงอุตสาหกรรม**ริเริ่มโครงการจัดการเศษโลหะอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมรีไซเคิลเศษโลหะตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม และนำเอานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ไปปรับปรุงกระบวนการผลิต

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**ดำเนินงานรวม ๖ โครงการ ได้แก่ (๑) ได้ออกแบบและพัฒนา “เครื่องคัดแยกโลหะจากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” ซึ่งเครื่องคัดแยกนี้ สามารถแยกส่วนประกอบต่างๆ ในซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๒) ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะของประเทศ และสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน (๓) วิจัยเทคโนโลยีรีไซเคิลผงทองแดงที่ได้จากกระบวนการบัดกรีซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ โดยการผลิตเป็นอนุภาคทองแดงออกไซด์นาโนสำหรับเคลือบผลิตภัณฑ์ผ้า เช่น เสื้อผ้า หน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันแบคทีเรียและไวรัส (๔) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเศษกระจก โดยการผลิตเป็นกระจกฟรุ้งสำหรับใช้ในการกรองบำบัดน้ำเสียหรือใช้ไถ่และปรับอากาศ (๕) วิจัยเทคโนโลยีรีไซเคิลตะกรัน (Dross) โลหะบัดกรีชนิดที่ไม่มีตะกั่ว เป็นองค์ประกอบ (Lead-free Solder) โดยการผลิตเป็นดีบุกบริสุทธิ์ และ (๖) วิจัยเทคโนโลยีรีไซเคิลฝุ่นจากกระบวนการผลิตเหล็กกล้าด้วยเตาอาร์คไฟฟ้า (Electric Arc Furnace)

- ❖ **กรมทรัพยากรธรณี**ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมการดำเนินกิจการเหมืองแร่ตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม “Green and Smart Mining” เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ทั่วประเทศ ได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบและหลักธรรมาภิบาลเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๒) จัดทำสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการทำเหมืองอย่างมีธรรมาภิบาลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ โดยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่ให้แก่ประชาชนทั่วไป
- ❖ **กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**จัดทำคู่มือการประเมินประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนในองค์กร และระบบการประเมินด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาและยกระดับสู่องค์กรที่มีกระบวนการผลิตที่เป็นเลิศอย่างเป็นระบบ ประกอบภารกิจโดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) พัฒนาระบบการกำกับ ตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบ ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการจัดทำแนวทางการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเหมืองแร่ เพื่อให้ผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการจัดทำรายงานที่เป็นมาตรฐาน และส่งเสริมให้รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้จริง

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**ตรวจสอบพื้นที่และการดำเนินงานโครงการเพื่อประกอบการพิจารณาผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในสถานประกอบการโครงการด้านเหมืองแร่ทั่วประเทศ ได้แก่ โครงการเหมืองแร่ลิกันไนต์ แม่เมาะ จังหวัดลำปาง โครงการเหมืองแร่หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมเคมี จังหวัดลำปาง และโครงการเหมืองแร่ดีบุกและซีไลต์ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการเหมืองแร่หินกลุ่มหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี
- ❖ **กรมทรัพยากรธรณี**กำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการทำเหมืองเพื่อการจำแนกเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง โดยคัดเลือกเฉพาะพื้นที่ศักยภาพแร่ ที่มีระดับความเชื่อมั่นทางธรณีวิทยาสูง-ต่ำ (G1-G3) มากันเขตหวงห้ามตามกฎหมายตามมาตรา ๑๗ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำข้อมูลพื้นที่ศักยภาพแร่ ๑๓ ชนิด ได้แก่ หินปูน หินดินดาน ยิปซัม เฟลด์สปาร์ ควอตซ์ บอรัลเคลย์ หินแกรนิต หินอ่อน หินทราย แปะไรต์ ทรายแก้ว หินบะซอลต์ และรัตนชาติ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จัดอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเมืองแร่ ๒ หลักสูตร ได้แก่ (๑) การประเมินผลกระทบด้านธรณีวิทยาและแผ่นดินไหวสำหรับการพิจารณา รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ (๒) การทำเหมืองแร่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเหมืองแร่ มีความรู้ และความเข้าใจในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเมืองแร่

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรแร่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้อง กับ (๑) **กฎหมายและนโยบาย** อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำและการพิจารณา รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเมืองแร่ (๒) **การบริหารจัดการ** โครงการจัดการเศษโลหะ อย่างยั่งยืน และการตรวจสอบพื้นที่และการดำเนินงานโครงการเพื่อประกอบการพิจารณา รายงาน ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ในสถานประกอบการโครงการด้านเหมืองแร่ทั่วประเทศ (๓) **การสนับสนุน** อาทิ โครงการ ที่เกี่ยวกับออกแบบและพัฒนาเครื่องคัดแยกโลหะจากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ประสิทธิภาพสูงและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการดำเนินกิจการเหมืองแร่ตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดทำคู่มือการประเมินประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนในองค์กร และระบบการประเมินด้วยตนเอง ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากร ทดแทนด้านแร่และโลหะของประเทศ

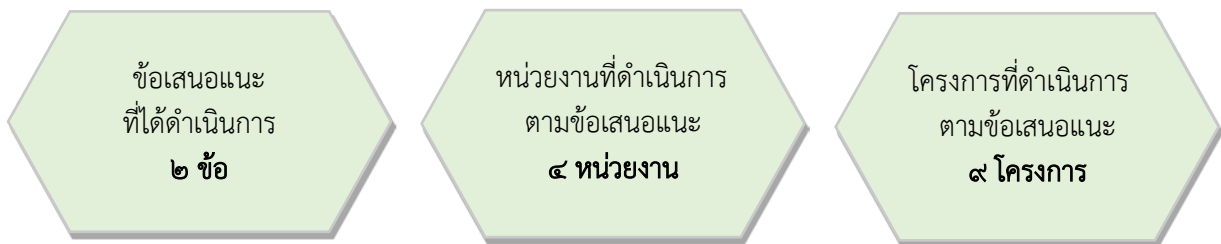
ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

- ๑) การจัดกิจกรรมเมืองแร่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีธรรมาภิบาลไม่สามารถจัดได้ตามแผน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ที่คงยังมีความเสี่ยงสูง ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรม ที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากได้
- ๒) การปรับกลไกการดำเนินงาน ภายใต้คณะอนุกรรมการด้านกิจกรรมเมืองแร่ที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อมและมีธรรมาภิบาล ที่ประธานคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ ได้แต่งตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งต่อมากลุ่มอนุกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานที่มีผู้แทนจากหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชนมาดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดังกล่าวต่อ ปัจจุบันคณะทำงานอยู่ระหว่าง การพิจารณาปรับรูปแบบกิจกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙
- ๓) การกำหนดแนวทางและมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจ และกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบการ ที่ปฏิบัติตามมาตรการ และการจัดทำหลักเกณฑ์ประเมินรางวัลเมืองแร่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมี ธรรมาภิบาล จึงต้องมีการปรับวิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโครงการให้เป็นไปตามมาตรการเฝ้าระวัง และป้องกันระบาดของโรคโควิด ๑๙ โดยได้มีการดำเนินงานอบรมในรูปแบบ Online ร่วมกับ Onsite

๓) พลังงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการพลังงาน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๙ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เพื่อช่วยลดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิล และเป็นการเพิ่มมูลค่าเชื้อเพลิงจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** ดำเนินการตรวจสอบและออกใบอนุญาตผลิตพลังงานควบคุม ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดระเบียบและมาตรฐานเกี่ยวกับการผลิตการส่งและการจำหน่ายพลังงาน และการเปลี่ยนประเภทของวัตถุดิบหรือวัตถุดิบธรรมชาติที่ใช้ในการผลิตพลังงาน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมโรงงานอุตสาหกรรม** มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดระดับรายสาขาการลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว เพื่อให้กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้น้ำมากหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำหรือเกิดภัยพิบัติภัยแล้ง สามารถใช้ทรัพยากร เช่น วัตถุดิบ พลังงาน น้ำ ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด. รวมทั้งนำเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด และหลักการ 3Rs (Reduce/Reuse/Recycle) มาปฏิบัติใช้
- ❖ **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** ดำเนินการรวม ๔ โครงการ (๑) พัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ สำหรับชุมชนผู้ผลิตกล้วยตาก ยางพารา การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรด้วยระบบอบแห้ง เพื่อให้สามารถเก็บรักษาผลผลิตได้นานขึ้นและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร (๒) ดำเนินการออกแบบและติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยก๊าซชีวภาพ เพื่อทดแทนการใช้ไฟฟ้าและน้ำมันดีเซลในการสูบน้ำ (๓) สนับสนุนทั้งการผลิตและการใช้ชีวมวลเพื่อผลิตเป็นพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม โดยจัดตั้งโรงงานผลิตไม้สับหรือผลิตชีวมวลอัดเม็ด ประกอบด้วยชีวมวลอัดเม็ด ไม้บด ไม้สับ เปลือกมะพร้าวสับ และ (๔) สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและ

ขนาดเล็ก (SME) ที่มีความต้องการเปลี่ยนการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลมาเป็นเชื้อเพลิงจากพลังงานทดแทนในการปรับปรุงระบบผลิตพลังงานภายในโรงงาน

- ❖ **กรมส่งเสริมการเกษตร** ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา ถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร นำร่องสาธิตเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุการเกษตร ทดแทนการเผา/ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเพื่อแก้ปัญหามลพิษในพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) ส่งเสริมและพัฒนาการใช้รถยนต์ไฟฟ้าและยานยนต์ทางเลือกที่ใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน** จัดทำแผนการพัฒนาศถานีประจุแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อรองรับเป้าหมายการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศ เพื่อรองรับเป้าหมายการส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศ โดยได้กำหนดเป้าหมายและสนับสนุนการพัฒนาศถานีอัดประจุสาธารณะ ให้เพียงพอต่อความต้องการ และได้กำหนดมาตรฐานการติดตั้งเครื่องอัดประจุและสถานีฯ มาตรฐานความปลอดภัยในการให้บริการของสถานีอัดประจุไฟฟ้าฯ สาธารณะ อีกทั้งยังปรับปรุงขั้นตอนขออนุญาตประกอบกิจการ การศึกษาและจัดทำกรอบหลักเกณฑ์ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ EV ในรูปแบบต่างๆ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** ได้ศึกษาผลกระทบการส่งเสริมยานยนต์ทางเลือกและการอนุรักษ์พลังงานภาคขนส่งในประเทศไทยต่อการส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพในเชิงปริมาณและนโยบายทั้งในและต่างประเทศ และคาดการณ์แนวโน้มการใช้เชื้อเพลิงและรถยนต์ทางเลือกในอนาคต เพื่อให้สามารถใช้ร่วมกับเชื้อเพลิงชีวภาพในสัดส่วนที่เหมาะสม และมีส่งเสริมน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 เป็นน้ำมันเกรดพื้นฐาน

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาพลังงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ (๑) **กฎหมายและนโยบาย** โครงการที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและออกใบอนุญาตผลิตพลังงานควบคุมตามพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ จัดทำแผนการพัฒนาศถานีประจุแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้า และ (๒) **การสนับสนุน** โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดระดับรายสาขา การลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว พัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ สำหรับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การออกแบบและติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยก๊าซชีวภาพ การผลิตและการใช้ชีวมวลเพื่อผลิตเป็นพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร ศึกษาผลกระทบการส่งเสริมยานยนต์ทางเลือกและการอนุรักษ์พลังงานภาคขนส่งในประเทศไทยต่อการส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพในเชิงปริมาณและนโยบายทั้งในและต่างประเทศ และคาดการณ์แนวโน้มการใช้เชื้อเพลิงและรถยนต์ทางเลือกในอนาคต

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ความรู้ความเข้าใจแนวคิดด้านพลังงาน เทคโนโลยีพลังงานทดแทนแต่ละชนิดพลังงานที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนต่างกัน ดังนั้น การบูรณาการอาจต้องทำความเข้าใจและให้ความรู้เพื่อการสื่อสารที่ตรงกัน และตัดสินใจร่วมกันอย่างถูกต้อง

๒) ข้อจำกัดในการดำเนินการขออนุญาตผลิตพลังงานทดแทน มีขั้นตอนในการดำเนินการ และกระบวนการแต่ละชนิดพลังงานแตกต่างกัน

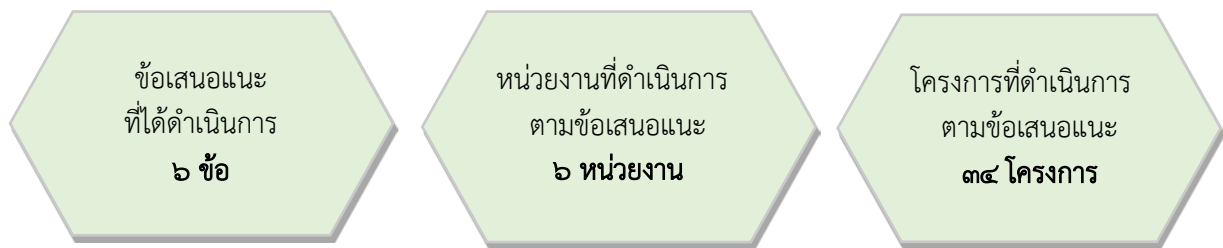
๓) สถานการณ์ และวิกฤตการณ์ด้านพลังงานในประเทศ และต่างประเทศที่ส่งผลต่อราคาพลังงานพลังงานทดแทน ฤดูกาลผลผลิตของพืชพลังงาน การเข้าพื้นที่ที่ติดตั้งพลังงานทดแทน และปัจจัยต่างๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้

๔) ไม่มีการส่งเสริมและบังคับมาตรการลดใช้พลังงานในสาขาเศรษฐกิจต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม

๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๖ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๖ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๔ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและเครือข่ายประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดูแลป่าและสัตว์ป่า

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ. ศรีสะเกษ จัดทำแผนปฏิบัติการ มาตรการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสอดคล้องกัน ทั้งด้านการข่าวและการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ มีเอกภาพ สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม และแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนจากประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ กรมป่าไม้ป้องกัน และปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับทุกภาคส่วน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวังและดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันรักษาป่าไม้ให้พื้นที่ป่าไม้ลดลงและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด และสร้างจิตสำนึกร่วมของราษฎรในพื้นที่ให้เกิดความรักป่า ความหวงแหนป่าและมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของป่า

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เพื่อพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการบริหารจัดการและกลไกและยกระดับการทำงานในการจัดการไฟป่าและหมอกควันบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เกิดเครื่องมือโดยมีแผนการจัดการและการเฝ้าระวังไฟป่าและลดหมอกควัน ๕๘ ฉบับ

รวมถึงกฎ กติกา ระเบียบในการบริหารจัดการป่า ๗๙ ฉบับ ส่งผลให้พื้นที่ป่ารวม ๓๐๙,๒๓๗ ไร่ รวมถึงพื้นที่ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ เช่น พื้นที่สงวนชีวมณฑล ได้รับการปกป้องและดูแล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และเกิดแนวกันชนเพื่อจำกัดพื้นที่การเกิดไฟ และลด ความรุนแรงของไฟป่า ระยะทาง๖๕๑.๖ กิโลเมตร

- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** จัดกิจกรรมงานสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า ให้เป็นฐานทรัพยากรชีวภาพที่มั่นคง ป้องกันรักษาและบริหารจัดการถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ศึกษาและส่งเสริมเผยแพร่การอนุรักษ์สัตว์ป่า และอนุรักษ์ชนิดพันธุ์และพันธุ์ พันธุ์ จำนวนประชากรสัตว์ป่า ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่าทั่วประเทศ
- ❖ **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** เสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ภัยช้างป่า) โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมป้องกันภัยจากช้างป่า รับรู้วิธีการ แจ้งเตือนภัย บริหารจัดการภัยของชุมชน/หมู่บ้าน อย่างเป็นระบบ และเพื่อให้ชุมชน/หมู่บ้าน ในพื้นที่เสี่ยงภัยจากช้างป่า มีความสามารถในการจัดทำแผน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) ส่งเสริมและรณรงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้ประโยชน์ จากป่าให้กับประชาชนที่อาศัยใกล้บริเวณพื้นที่ป่า เช่น การเก็บของป่าโดยไม่ใช้การเผา และการเพาะเห็ดเผาะ เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมป่าไม้** ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) สนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ ที่เป็นไม้รอบตัดฟันระยะยาว สำหรับการใช้ประโยชน์เนื้อไม้ สร้างอาชีพด้านป่าไม้ กับประชาชนในท้องถิ่น และเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจของประเทศ (๒) ส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็ว เพื่ออุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชนเพิ่มผลผลิตไม้ใช้สอยและรองรับ อุตสาหกรรมที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบ และ (๓) ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราและ พื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชนที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่ เกษตรกรรม ๑๕,๘๐๐ ไร่
- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) เสริมสร้างการมี ส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันทั่วประเทศ (๒) ฝึกอบรมหลักสูตร การเสวนาเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ระดับจังหวัด เพื่อทบทวนและเสริมสร้าง ความรู้เกี่ยวกับปัญหาไฟป่า และการควบคุมไฟป่าให้แก่เครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า ๓๖ จังหวัด และ (๓) ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ทำให้ชุมชนได้รับ ประโยชน์ในการเป็นแหล่งอาหาร ความอุดมสมบูรณ์ของป่า ความหลากหลายของสัตว์ป่าเพิ่มมากขึ้น และการลาดตระเวนดูแลพื้นที่ป่าการทำแนวกันไฟ และการสร้างฝายชะลอน้ำ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) เร่งรัดการจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) แก้ไขปัญหาช้างป่า และสัตว์ป่าที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับสัตว์ป่า และ (๒) แก้ไขปัญหาสิงห์ที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า โดยดำเนินการทำหมันลิง และจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาสิงห์ ในพื้นที่อนุรักษ์ ๗ แห่ง ได้แก่ สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (สาขาสระบุรี) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕ (นครราชสีมา) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๒ (นครสวรรค์)

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) เพาะพันธุ์และปล่อยสัตว์ป่าชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์คืนสู่ธรรมชาติ เพื่อเพิ่มและฟื้นฟูประชากรสัตว์ป่าให้มีความสมดุลในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และอนุรักษ์พันธุ์กรรมสัตว์ป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน โดยการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือป้องกันและเฝ้าระวังสัตว์ป่า การฝึกอบรม และให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเครือข่าย รวมถึงการจัดประชุมเครือข่ายความร่วมมือป้องกัน และเฝ้าระวังสัตว์ป่า และ (๓) จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาสัตว์ป่าอื่นๆ เช่น เขี้ยว เหลื่อม หมึกควาย เลียงผา นกยูง นกปากห่าง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการสำรวจข้อมูลและการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า เพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน สามารถเป็นฐานข้อมูลในการติดตามประเมินผล รวมทั้งมีการบูรณาการข้อมูลให้หน่วยงานต่างๆ และภาคประชาชนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนแนวทางการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นตัวอย่างในการขยายผลการดำเนินการด้านการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในพื้นที่อื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษา และสร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนักถึงบทบาทในการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสร้างป่าเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศและสร้างความมั่นคงทางอาหารแก่ชุมชนในพื้นที่ป่าที่เสื่อมสภาพ ศึกษาหาแนวทางให้ชุมชนรอบป่าอนุรักษ์ร่วมกันฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมสภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ นำองค์ความด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่มีอยู่ มาประยุกต์สำหรับการฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์เสื่อมโทรม (เขาหัวโล้น) ให้มีสภาพสิ่งแวดล้อม

ทางกายภาพและชีวภาพที่ดีขึ้น และจัดทำรูปแบบการฟื้นฟูป่าเสื่อมสภาพที่เหมาะสมให้แก่ชุมชนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีน่าน หมู่บ้านวนาไพร ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ. บึงกาฬ เตรียมพื้นที่เพื่อเพาะกล้าไม้ยางนา/ ปาล์ุตันไม้เฉลิมพระเกียรติ เพื่อเสริมสร้างแนวร่วมภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**จัดทำและปรับปรุงสถานภาพชนิดพันธุ์สัตว์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย เพื่อให้ทราบสถานภาพชนิดพันธุ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง (กลุ่มมอลลัสกา กลุ่มครัสเตเชียน และกลุ่มปะการัง) และสัตว์มีกระดูกสันหลังที่ถูกคุกคามของประเทศไทย เพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของชนิดพันธุ์และถิ่นอาศัย จัดทำฐานข้อมูลชนิดพันธุ์สัตว์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย ที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานของระบบคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) เร่งรัดการดำเนินการต่ออายุการขึ้นทะเบียนป่าชุมชนซึ่งต้องมีการดำเนินการทุก ๔ ปี เพื่อแก้ไขปัญหการบุกรุกป่า เช่น การปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนทางเอกสาร การเพิ่มอัตราค่าลงเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมป่าไม้**จัดทำมาตรฐานรับรองการป่าไม้เพื่อรองรับพระราชบัญญัติสวนป่า และมาตรฐานอื่นๆในระดับสากล เพื่อส่งเสริมบทบาทของกรมป่าไม้ในฐานะองค์กรหลักที่กำกับดูแลมาตรฐานการป่าไม้ของประเทศ จัดทำมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางด้านป่าไม้ โดยให้เป็นมาตรฐานที่จัดทำโดยกรมป่าไม้ และได้รับการยอมรับทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล พัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ และส่งเสริมการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการจูงใจให้ประชาชนหันมาจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน แทนการบังคับใช้กฎหมาย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมป่าไม้**ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ปฏิบัติการพิเศษในการป้องกัน ทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ป่าเป้าหมายทั่วทั้งประเทศให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์ ภายใน ๒ - ๑๐ ปี ตรวจสอบพื้นที่ป่าไม้ที่บุกรุกเพิ่มเติมหลังจากมติรัฐมนตรี ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดกุมดำเนินคดีนายทุน ผู้มีอิทธิพล เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้สนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในการกระทำผิดกฎหมายป่าไม้ ประสานงานและติดตามการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ที่ดินในเขตป่าไม้กับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลคดีตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และ (๒) เก็บรวบรวมข้อมูลไม้ สัตว์ป่าเพื่อสนับสนุนการรับรองถิ่นกำเนิด Rules of Origin ตามกฎ AEC และการออกใบอนุญาตส่งออกเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่ผู้ปลูกไม้ จำนวนพื้นที่ที่ทำการเก็บข้อมูล และประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้ลงทะเบียนระบบลงทะเบียนไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ (e-tree)

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมป่าไม้** จัดกิจกรรมพัฒนาวนศาสตร์ชุมชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านป่าชุมชน และวนเกษตร จัดทำแหล่งเรียนรู้ และเผยแพร่การดำเนินงานตามภารกิจหลักของกรมป่าไม้ ในมิติด้านการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ส่งเสริม ถ่ายทอด สาธิต และฝึกอบรม กระบวนการเรียนรู้ด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน

ข้อเสนอแนะ กำหนดให้ (๖) พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้มีสภาพเสื่อมโทรมจากการถูกทำลายโดยการตัดไม้ เผลาป่า การบุกรุกเพื่อทำการเกษตรที่อยู่อาศัย และรีสอร์ท ทำให้ในแต่ละปีพื้นที่ป่าถูกทำลายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ มีทรัพยากรอื่นที่ถูกทำลาย อาทิ พื้นที่ชายฝั่งที่เผชิญปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำต้นเขินและเสื่อมโทรม แนวปะการังและหญ้าทะเลเสื่อมโทรม รวมถึงแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ ที่ควรได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อไม่ให้ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ถูกทำลายไปมากกว่านี้

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยม) ระยะที่ ๑ กิจกรรมฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ ดำเนินการรวม ๔ โครงการ คือ (๑) ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ๕๐๐,๐๐๐ กล้า ในพื้นที่หน่วยศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำดอยภาค อำเภอน้ำหนาว จังหวัดน่าน อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดพิจิตร (๒) สร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร ในพื้นที่หน่วยศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำดอยผาหัง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่เสื่อมโทรม คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ระบบ (๓) ปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ปักจุลชีพการล่าสัตว์ ทำให้เก็บหาของป่า และบุกรุกแผ้วถาง ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ เพื่อปฏิรูประบบลาดตระเวนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ให้เป็นไปตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SMART Patrol) พื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒๑๓ แห่ง ครอบคลุมอุทยานแห่งชาติ ๑๓๓ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๖๒ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑๘ แห่ง และ (๔) ปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๖๒ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑๘ แห่ง ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ลาดตระเวน ให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้ระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) คือ ทสจ. นครศรีธรรมราช บูรณาการร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า” ป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับจังหวัด เพื่อป้องกันรักษาพื้นที่ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน และประชาชนให้เกิดความรัก ความหวงแหนทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** สนับสนุนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน และลดความรุนแรงของไฟป่า และสร้างความรู้ พัฒนาศักยภาพ

ประชาชนในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน น่าน ลำปาง แพร่ พะเยา ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร และอุทัยธานี

- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ คือ (๑) ศึกษาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ภายหลังการฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมสภาพ บนพื้นที่สูงชันรูปแบบต่างๆ จังหวัด เชียงใหม่ โดยคัดเลือกพื้นที่ชุมชนบ้านแม่ทรายขาว และบ้านห้วยกันใจตำบลแม่แว่น อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ (๒) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา ภายหลังการฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมสภาพบนพื้นที่สูงชัน อุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยคัดเลือกพื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมสภาพและพื้นที่ป่าธรรมชาติ ตำบลแม่แว่น อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และ (๓) ฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือและเนตรนารีพิทักษ์ป่า ในอุทยานแห่งชาติ ๑๓๐ แห่ง เพื่อให้ลูกเสือและเนตรนารีมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเกี่ยวกับการพิทักษ์ป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ (๑) **กฎหมายและนโยบาย** อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ มาตรการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัด จัดทำมาตรฐานรับรองการป่าไม้เพื่อรองรับ พรบ.สวนป่า และมาตรฐานอื่นๆ ในระดับสากล (๒) **การบริหารจัดการ** อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ แก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า แก้ไขปัญหาช้างที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า จัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีลำดับความสำคัญสูงไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ปฏิบัติการพิเศษในการป้องกัน ทำลายทรัพยากรป่าไม้ เก็บรวบรวมข้อมูลไม้ สัตว์ป่า พันธุ์พืชในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยม) สร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร ในพื้นที่หน่วยศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำ ปฎิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ปักจี้คุกคามการล่าสัตว์ ทำไม้ เก็บหาของป่า และบุกรุกแผ้วถาง และ (๓) **การสนับสนุน** อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับการให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ภาควิชาและชุมชน สร้างความรู้ พัฒนาศักยภาพประชาชนในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่ ๑๖ จังหวัดภาคเหนือ ฝึกอบรมหลักสูตรการเสวนาเครือข่าย ในการจัดการปัญหาแก้ไขไฟป่าและลดหมอกควัน ระดับจังหวัด สนับสนุนการปลูกไม้เศรษฐกิจ ส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่ออุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชน ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ จัดกิจกรรมงานสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ภัยช้างป่า) โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพาะพันธุ์และปล่อยสัตว์ป่าชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์คืนสู่ธรรมชาติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการแก้ไขปัญหาสัตว์ป่าอื่นๆ

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ และขาดความชำนาญในด้านการจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศหรือด้านงานแผนที่

๒) การบูรณาการด้านข้อมูลของหน่วยงานเกี่ยวกับการตรวจสอบแนวเขตที่ดินของภาครัฐ เนื่องจากพื้นที่มีการทับซ้อนกับหน่วยงานอื่น

๓) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงสาระสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับในการรับรองถิ่นกำเนิด Rules of Origin ตามกฎ AEC และการออกใบอนุญาตส่งออกของกรมป่าไม้ จึงส่งผลให้เกษตรกรมีความสนใจที่น้อยลง และไม่ยินยอมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว

๔) ในช่วงวิกฤตโรคโควิด ๑๙ ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมาตรการป้องกันโรคโควิด ๑๙ ของจังหวัด ที่มีความเข้มงวด ห้ามการเดินทางเข้าพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการจัดฝึกอบรม และเก็บข้อมูลได้ตามแผนงาน

๕) งบประมาณที่ได้รับไม่สามารถจัดสรรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้เต็มจำนวนในครั้งเดียว ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ชำรุดหรือมีปัญหาบ่อยครั้งทำให้การเก็บข้อมูลบางครั้งไม่ต่อเนื่อง

๖) งานฟื้นฟูพันธุ์สัตว์ป่าสร้างความสมดุลของระบบนิเวศสัตว์ป่าชนิดสำคัญ และชนิดที่หายากใกล้สูญพันธุ์ ถูกปรับลดงบประมาณลง ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอ

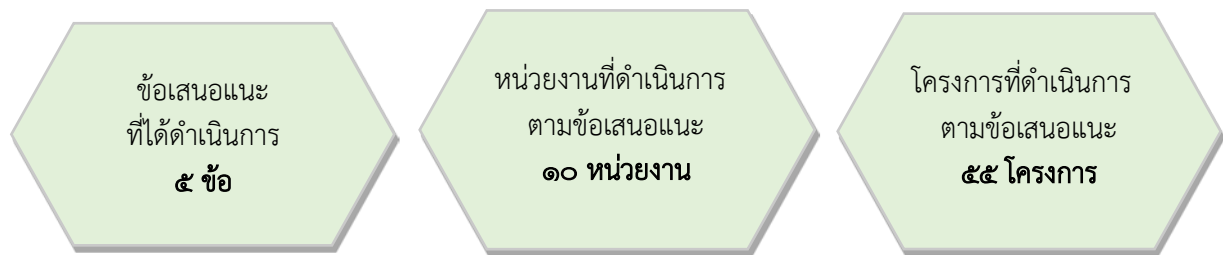
๗) กล้าไม้วงศ์ยางที่ปลูกเชื้อเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซามีไม่เพียงพอต่อการนำไปปลูกในพื้นที่ทำการศึกษา และการทดลองยังขาดเรือนเพาะชำ (nursery house) ทำให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อระหว่างชุดการทดลองควบคุมและชุดการทดลองใส่เชื้อเห็ด

๘) พื้นที่ที่ได้ดำเนินการปลูกป่า บางแห่งเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติจากเหตุอุทกภัย ทำให้อัตราการรอดตายของต้นไม้ที่ลดลง

๕) ทรัพยากรน้ำ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๕ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๕ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๕๕ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยอาศัยกลไกคณะกรรมการลุ่มน้ำ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** ขับเคลื่อนการดำเนินงานบริหารจัดการน้ำระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำ คัดเลือกผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการลุ่มน้ำให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- ❖ **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** ได้สนับสนุนมาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ในช่วงฤดูแล้งปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ โดยใช้ข้อมูลสาธารณภัยจากศูนย์ข้อมูลสาธารณภัยในการสำรวจพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เพื่อการจัดสรรน้ำตามระดับความเสี่ยงในแต่ละพื้นที่

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) จัดหาน้ำอุปโภค บริโภค ให้ครบทุกพื้นที่ รวมทั้งการจัดหาน้ำสำรองในพื้นที่ขาดแคลนในราคาที่เหมาะสม

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **การประปาส่วนภูมิภาค** ดำเนินงานรวม ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) การปรับปรุงขยายระบบประปา (๒) ขยายเขตการวางแนวท่อประปา (๓) ย้ายแนวท่อไม่ให้กระทบกับหน่วยงานอื่น (๔) ก่อสร้างปรับปรุงระบบประปาและอาคาร และ (๕) จัดตั้งโครงการสถานีตรวจวัดน้ำดิบ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการน้ำประปาที่ได้มาตรฐานและใช้อุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึง
- ❖ **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค โดยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน เพิ่มเขตการจ่ายน้ำให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีการจัดหาแหล่งน้ำสำรอง แหล่งน้ำต้นทุน เพื่อให้มีปริมาณน้ำเพียงพอและสม่ำเสมอ

- ❖ **กรมชลประทาน**ดำเนินการรวม ๒ โครงการ (๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืช ฤดูแล้งในเขตชลประทาน และ (๒) บริหารจัดการปริมาณน้ำต้นทุน การจัดสรรน้ำและผลการใช้น้ำ ในช่วงฤดูแล้งทั้งประเทศ เพื่อวางแผนการใช้น้ำจากโครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลาง ทั้งประเทศ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำ กรอบการวิจัยการแก้ปัญหาภัยแล้งภาคการเกษตร โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงหรือ ความเสียหายจากการขาดแคลนน้ำและอุทกภัย รวมถึงเพิ่มอัตราผลิตภาพการผลิตของเกษตรกร ให้สูงขึ้น และ (๒) จัดทำแผนงานวิจัยการบริหารจัดการน้ำต้นทุน และระบบการจัดสรรน้ำ และการ บริหารจัดการน้ำภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพและผลผลิตทางการเกษตร
- ❖ **กรมอุตุนิยมวิทยา**ดำเนินการรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) สำรวจพื้นที่เหมือง ทั้หมดทั่วประเทศ ตรวจสอบขุมเหมืองที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาต่อยอดให้สามารถนำน้ำไปให้ ชุมชนใช้แก้ปัญหาภัยแล้ง เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้ง มีความรุนแรงและเกิดขึ้นเร็วทุกปี (๒) ชักชวนผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่มีบ่อน้ำช่วยดูแลชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียงโดยรอบพื้นที่ โดยเหมืองจะต้องตรวจคุณภาพน้ำก่อนที่จะมีการแจกจ่าย และ (๓) จัดส่งข้อมูลผลการวิเคราะห์ คุณภาพน้ำและปริมาณน้ำในขุมเหมืองในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบเป็นระยะๆ เพื่อนำไปใช้ ประกอบการพิจารณาคัดเลือกขุมเหมืองที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาและนำน้ำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) จัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ โดยพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ ป้องกันและลดการเกิดน้ำเสีย ต้นทาง การควบคุมปริมาณการไหลของน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ พร้อมทั้งฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำ ธรรมชาติที่มีความสำคัญในทุกมิติ เพื่อการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์ทั่วประเทศ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ ชุมน้ำของประเทศไทย : จัดทำแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการฟื้นฟูและบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ในเมือง (ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เพื่อจัดทำแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการฟื้นฟู และบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในเมือง (ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จัดทำหลักสูตร ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมโรงงานอุตสาหกรรม**บริหารจัดการน้ำเสียโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่คลองเปรมประชากร โดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ ด้านการจัดการมลพิษน้ำ จัดทำฐานข้อมูล มลพิษน้ำของโรงงานในพื้นที่คลองเปรมประชากรไหลผ่าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและ ให้ความสำคัญกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม พื้นฟูสภาพน้ำ และภูมิทัศน์สองฝั่งคลอง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม ปลุกหญ้าแฝก เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ และสร้างฝายต้นน้ำ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และ ๒ ให้คืนความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และเพิ่มศักยภาพในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพิ่มความสามารถในการกักเก็บน้ำไว้ในดิน ลดความรุนแรงจากการเกิดน้ำป่าไหลหลากลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และทำให้น้ำไหลในลำธารสม่ำเสมอตลอดปี

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมป่าไม้** ปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศ ฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ กิจกรรมปลูกป่าทั่วไป เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น ให้แก่ราษฎรรอบพื้นที่แปลงปลูกป่าที่ได้รับการฟื้นฟู ๒,๙๐๐ ไร่ ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ และน่าน
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ. ศรีสะเกษ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปลูกป่า ป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทรัพยากรป่าไม้ เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป้องกันไฟป่า และเพิ่มพื้นที่สีเขียว

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ภาคกลางที่มีการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรสูง พื้นที่เมืองใหญ่ที่มีการใช้น้ำบาดาลค่อนข้างสูง พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ทั้งขยะอิเล็กทรอนิกส์หรือโรงงานรับกำจัดขยะอุตสาหกรรม พื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลาและพื้นที่ที่มีการเติมน้ำใต้ดิน ดังนี้

- ๕.๑) พื้นที่ภาคกลางที่มีการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรสูง
- ๕.๒) พื้นที่เมืองใหญ่ที่มีการใช้น้ำบาดาลค่อนข้างสูง
- ๕.๓) พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- ๕.๔) พื้นที่ทั้งขยะอิเล็กทรอนิกส์หรือโรงงานรับกำจัดขยะอุตสาหกรรม
- ๕.๕) พื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา ที่มีการแพร่กระจายของน้ำเค็มเข้ามาในแผ่นดิน โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา
- ๕.๖) พื้นที่ที่มีการเติมน้ำใต้ดินที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนหลายหน่วยงานในพื้นที่ทั่วประเทศ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล** กำหนดหรือเสนอแนะแนวทางการจัดการน้ำบาดาลให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลการดำเนินงานที่ได้ไปต่อยอด สำหรับการเจาะบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประโยชน์สำรวจหาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่ศักยภาพต่ำ เพื่อสำรวจหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำจากสภาวะฝนตกน้อย พร้อมทั้งเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ที่มีศักยภาพทั้งปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลเหมาะสม และสามารถพัฒนาได้

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล** ดำเนินงานรวม ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดหาแหล่งน้ำระยะไกลเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่แล้งซ้ำซากหรือน้ำเค็ม เพื่อเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและมีปัญหาคุณภาพน้ำเค็ม และพื้นที่ที่มีระบบประปาแล้ว แต่ไม่สามารถจ่ายน้ำได้ครอบคลุมและเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชน (๒) ศึกษาแหล่งกำเนิดของชั้นน้ำบาดาลที่มีสารประกอบของแร่ธาตุในน้ำบาดาล ที่ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนได้รับการบริการน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภคไม่น้อยกว่า ๑๓๕,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี มีน้ำบาดาลใช้เมื่อเกิดสภาวะความแห้งแล้ง ได้ทันทั่วทั้งที่ และสร้างการรับรู้ในการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลและการอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลให้เกิดความยั่งยืน พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องสูบน้ำและท่อจ่ายน้ำ และก่อสร้างอาคารศูนย์เรียนรู้ ด้านน้ำบาดาลพร้อมระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาล (๓) พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่พร้อมระบบกระจายน้ำบาดาลทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในลักษณะของการบูรณาการแหล่งน้ำบาดาลร่วมกับน้ำผิวดินในพื้นที่ขาดแคลนน้ำ ก่อสร้างระบบกระจายน้ำบาดาลในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ และส่งมอบการบริหารจัดการบ่อน้ำบาดาล ระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการน้ำบาดาลร่วมกับกลุ่มเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ ๒๙ แห่ง พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๘,๗๐๐ ไร่ จำนวนครัวเรือนได้รับประโยชน์ ๒๕๐ ครัวเรือน ปริมาณน้ำต้นทุน ๒,๘๑๘,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี (๔) พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน เพื่อพัฒนาบ่อน้ำบาดาล เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน โดยมีพื้นที่ดำเนินโครงการ ๖๘ แห่ง ประชาชนจะได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่า ๑๓,๖๐๐ ครัวเรือน ปริมาณน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภคไม่น้อยกว่า ๕,๕๕๖,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี และ (๕) พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขึ้นมาใช้สำหรับการอุปโภคบริโภค พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ร่วมกับน้ำผิวดิน ประชาชนได้รับประโยชน์ ๒,๔๓๐ ครัวเรือนหรือ ๙,๗๒๐ คน มีน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค ไม่น้อยกว่า ๒,๓๖๕,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๑๘ จังหวัด ร่วมกับ**กรมทรัพยากรน้ำบาดาล** ดำเนินงานเสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแลการ ประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ประจำปีงบประมาณ เพื่อเฝ้าระวังน้ำบาดาล ตรวจสอบบ่อน้ำบาดาลรายใหม่และการนำบ่อน้ำบาดาลเข้าสู่ระบบ เพื่อขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการน้ำบาดาลรายใหม่ การติดตามหนี้ค้ำชำระ ไม่มีหนี้ค้ำชำระ และเสริมสร้างและพัฒนาน้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อพัฒนาระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการร่วมกับน้ำผิวดิน และส่งเสริมให้เกษตรกร ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล และการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้า แบบจุ่มใต้ดิน เพื่อพัฒนาระบบกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแบบบูรณาการร่วมกับน้ำผิวดิน ส่งเสริมให้เกษตรกร ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๑๐ จังหวัด ดำเนินงานเสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ประจำปีงบประมาณ เพื่อเฝ้าระวังน้ำบาดาล โดยการพัฒนากระบวนการข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรน้ำของจังหวัด ให้เป็นปัจจุบัน แจกข่าวสารสาระน่ารู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างการรับรู้สู่ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ สถานการณ์ด้านภัยแล้ง และอุทกภัยรวมทั้งดินโคลนถล่ม และประชาชนที่มีการขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรน้ำ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ

(๑) กฎหมายและนโยบาย อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับกำหนดหรือเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **(๒) การบริหารจัดการ** อาทิ โครงการเกี่ยวกับการปรับปรุงขยายระบบประปา ขยายเขตการวางแนวท่อประปา ย้ายแนวท่อไม่ให้กระทบกับหน่วยงานอื่น ก่อสร้างปรับปรุงระบบประปาและอาคาร จัดตั้งโครงการสถานีตรวจวัดน้ำดิบ ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค โดยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน เพิ่มเขตการจ่ายน้ำให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีการจัดหาแหล่งน้ำสำรอง แหล่งน้ำต้นทุน จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน บริหารจัดการปริมาณน้ำต้นทุน การจัดสรรน้ำและผลการใช้น้ำในช่วงฤดูแล้งทั้งประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย พื้นที่พื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม ปลูกหญ้าแฝก เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ และสร้างฝายต้นน้ำ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และ ๒ จัดหาแหล่งน้ำระยะไกลเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่แล้งซ้ำซากหรือน้ำเค็ม ก่อสร้างสถานีจ่ายน้ำบาดาลเพื่อประชาชน พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่พร้อมระบบกระจายน้ำบาดาลทั่วประเทศ พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ตรวจสอบบ่อน้ำบาดาลรายใหม่ และการนำบ่อน้ำบาดาลเข้าสู่ระบบเพื่อขอรับใบอนุญาต ประกอบกิจการน้ำบาดาลรายใหม่ การติดตามหนี้ค้างชำระ และเสริมสร้างและพัฒนาน้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยเครื่องสูบน้ำไฟฟ้า แบบจุ่มได้น้ำ การพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน และ **(๓) การสนับสนุน** อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับขับเคลื่อนการดำเนินงานบริหารจัดการน้ำระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำให้มีประสิทธิภาพ ได้สนับสนุนมาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ในช่วงฤดูแล้ง จัดทำกรอบการวิจัยการแก้ปัญหาภัยแล้งภาคการเกษตร จัดทำแผนงานวิจัยการบริหารจัดการน้ำต้นทุน และระบบการจัดสรรน้ำ และการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตร สำรวจพื้นที่เหมืองทั้งหมดทั่วประเทศ ตรวจสอบขุมเหมืองที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาต่อยอดให้สามารถนำน้ำไปให้ชุมชนใช้แก้ปัญหาภัยแล้ง ชักชวนผู้ประกอบการเหมืองแร่ที่มีบ่อน้ำช่วยดูแลชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียงโดยรอบพื้นที่ จัดส่งข้อมูลผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและปริมาณน้ำในขุมเหมืองในเขตพื้นที่รับผิดชอบทราบเป็นระยะๆ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ

ด้านการจัดการมลพิษน้ำ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม
ฟื้นฟูสภาพน้ำ และภูมิทัศน์สองฝั่งคลอง พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
และทรัพยากรน้ำของจังหวัด

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) กำลังบุคลากรมีจำกัด ปัญหาโรคโควิด ๑๙ ระบาด ส่งผลต่อการรวมตัวเพื่อจัดการประชุมหรือ
จัดกิจกรรม

๒) หน่วยงานส่วนท้องถิ่นไม่ดูแล/บำรุงรักษา อุปกรณ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงาน
ส่วนกลาง

๓) ในพื้นที่บางแห่ง หน่วยงานส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดหาแหล่งน้ำบาดาลเองได้ การบังคับใช้
กฎหมายไม่ชัดเจน และการขออนุญาตหรือขอความเห็นชอบจากหน่วยงานภายนอกเกิดความล่าช้า จึงทำให้
การตรวจสอบบ่อบาดาลล่าช้า

๔) สำรวจหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ
จากสถานะฝนตกน้อย เป็นพื้นที่ดำเนินงานมีศักยภาพต่ำ สภาพทางอุทกธรณีวิทยาซับซ้อน จึงใช้ระยะเวลา
ในการสำรวจค่อนข้างนานและอาจจะต้องเจาะสำรวจหลายครั้ง

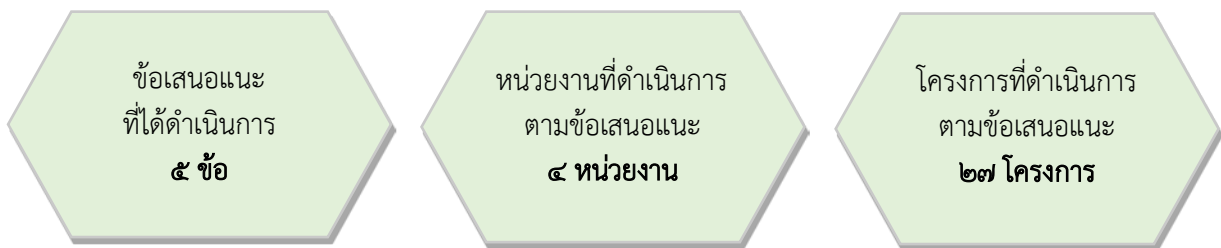
๕) ในบางพื้นที่ศักยภาพของน้ำบาดาลมีปริมาณน้อยจึงต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ และดำเนินการใหม่
เนื่องจากน้ำบาดาลมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้ประโยชน์และมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานที่จะ
นำมาใช้ประโยชน์ได้

๖) ความล่าช้าในการปฏิบัติงาน เนื่องจากเครื่องจักรเจาะบ่อชำรุดเสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน และ
ขาดแคลนช่างเจาะน้ำบาดาลที่มีความรู้ความชำนาญ และมีช่างเจาะน้ำบาดาลไม่พอเพียง เนื่องจาก
เกษียณอายุราชการ

๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๕ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๕ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๒๗ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ส่งเสริมและรณรงค์ให้มีการใช้เครื่องมือประมง วิธีการทำประมง และพื้นที่ทำการประมงที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อแหล่งที่อยู่อาศัย แนวปะการัง หล้าทะเล สัตว์ทะเลหายาก และสัตว์ทะเลอื่น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมประมง**ได้ออกประกาศกรมประมง ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงจระเข้ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องแจ้งการประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ และ (๒) ประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงจระเข้ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ ได้จัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประมงของไทย (Marine Fisheries Management Plan: FMP)

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ป้องกันและปราบปราม รongรับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) โดยลงพื้นที่ติดตามการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทำประมงผิดกฎหมาย และ (๒) ปฏิบัติการเก็บกู้เครื่องมือประมง ประเภทอวนขนาดใหญ่ ที่ตกปักคลุมแนวปะการัง

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมประมง**ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมง ที่มีผลกระทบต่อพะยูนเพื่อลดสาเหตุการตายของพะยูนที่เกิดจากการติดเครื่องมือของชาวประมง และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก (๒) สนับสนุนเศรษฐกิจ

สีน้ำเงินของอ่าวไทยผ่านวิธีการเข้าถึงเชิงนิเวศวิทยาด้านการประมง เพื่อให้การบริหารจัดการประมงในอ่าวไทยได้รับการปรับปรุง โดยจะช่วยแก้ไขปัญหาในสิ่งที่ภาคการประมงในพื้นที่อ่าวไทยกำลังเผชิญ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) จัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ความหลากหลายทางประมง โดยให้ชุมชน/ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการหลัก หน่วยงานรัฐให้การสนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณ เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางประมงและเป็นการสร้างอาชีพในชุมชน/ท้องถิ่นต่างๆ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** จัดตั้งศูนย์อนุรักษ์ความหลากหลายทางประมง และจัดทำระบบเทคโนโลยีติดตามการใช้ประโยชน์ทุ่นผูกเรือ (Smart Buoy Application) เพื่อการอนุรักษ์ปะการังในพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเลในพื้นที่ที่รับผิดชอบทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการทำลายแนวปะการังจากการทิ้งสมอและจากกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ ๖ จังหวัด ๑๑๑ แห่ง ได้แก่ จังหวัดระยอง ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และกระบี่

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** จัดประชุมแนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ภายใต้กรอบเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy) ที่ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว รวม ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) แนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (ทรัพยากรปะการัง) (๒) แนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (ขยะทะเล) เพื่อรับฟังภาพรวมของขยะทะเลในประเทศไทย และสถานการณ์และการจัดการขยะทะเล (๓) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และ (๔) สรุปผลและจัดทำแผนการดำเนินงานสนับสนุนเศรษฐกิจสีน้ำเงิน (Blue Economy)

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) บูรณาการความร่วมมือในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง เพื่อให้เกิดความเหมาะสม คุ่มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพของประชาชน รวมทั้งให้มีการติดตามประเมินผลโครงสร้างป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่มีการก่อสร้างไปแล้วทุกปี หากพบโครงสร้างมีการชำรุด หรือไม่สามารป้องกันกัดเซาะชายฝั่งได้ ควรมีการซ่อมแซม ปรับปรุง หรือหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยวิธีอื่นๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ต่อไป

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การเป็นหนึ่งในส่วนราชการที่เข้าร่วมดำเนินงานตามนโยบายสำคัญในการจัดการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยเริ่มดำเนินการจัดที่อยู่อาศัย เพื่อนำที่ดินป่าชายเลนส่งมอบให้ คทช. จังหวัด พิจารณามอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ยื่นขออนุญาตเข้าทำประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนเสื่อมสภาพ เพื่อนำไปจัดที่ดินให้กับชุมชน และกันพื้นที่ที่จะฟื้นฟูป่าชายเลนเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ และ (๒) การเตรียมความพร้อมในการประเมินดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (Ocean Health Index) เพื่อขับเคลื่อน

การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด โดยในการดำเนินงานในปีงบประมาณ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้เร่งดำเนินการจัดการกัญชากัญชง พืชตอวนยักษ์เกาะโลซิน อย่างเร่งด่วน เพื่อจัดการประชุมวางแผนการทำงานโดยบูรณาการทุกฝ่ายเพื่อกัญชากัญชงดังกล่าว โดยประชุมร่วมกับผู้แทนทัพเรือภาคที่ ๒ นักวิชาการด้านปะการัง รวมถึงอาสาสมัครนักดำน้ำ ร่วมระดมข้อคิดเห็นจนนำมาสู่แผนปฏิบัติการ
- ❖ **กรมโยธาธิการและผังเมือง** ก่อสร้างเขื่อนป้องกันและแก้ไขปัญหาคูแอมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เช่น บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี บริเวณปากน้ำปราณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บริเวณชายฝั่งอ่าวดวงตาล จังหวัดชลบุรี บริเวณหาดดวงตะวัน จังหวัดระยอง ชายหาดหนองแฟบ และหาดสนกระชับ จังหวัดระยอง หาดคู้วิมาน จังหวัดจันทบุรี
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ. นครศรีธรรมราช ปลุกต้นไม้ป่าชายเลน ภายใต้โครงการ ปลุกต้นไม้ให้แผ่นดิน เนื่องในวันต้นไม้ ประจำปีของชาติ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช เนื้อที่ ๑๐ ไร่ รวม ๗,๑๐๐ ต้น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และนักวิจัย/นักวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้ง ช่วยแก้ไขปัญหา เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย และการแก้ไขปัญหาคูแอมชายฝั่ง เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้ดำเนินการจัดทำร่างกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ เพื่อการจัดทำแผนที่และเครื่องหมายแสดงแนวเขต พื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีการจัดสรรที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย ๓๐๐ ชุมชน และปลูกฟื้นฟูเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน ๑๑,๑๗๐ ไร่ส่งผลให้ป่าชายเลน มีพื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพ ๑.๗๓ ล้านไร่ เพิ่มขึ้น ๒ แสนไร่ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๗
- ❖ **กรมประมง** บังคับใช้กฎหมายตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยการพักใช้ใบอนุญาตประมง ถอนทะเบียนเรือ/ใบอนุญาตประมง กักหรือริบเรือประมงและสัตว์ที่ผ่านมามีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดกฎหมายในภาคการประมง มากกว่า ๕,๐๐๐ คดี

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ดำเนินการซ่อม สร้าง เสริม การปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่นในชายฝั่งที่เป็นหาดโคลน เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยใช้ไม้ไผ่ตง ไม้ป่า หรือไม้ไผ่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทนต่อสภาพน้ำทะเลได้ และให้ประชาชนและชุมชน ในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยการสำรวจสภาพป่าไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่นในพื้นที่หาดโคลน ๙ พื้นที่ จังหวัดตราด จันทบุรี เพชรบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และปัตตานี เพื่อติดตามประเมินประสิทธิภาพ และตรวจสอบคุณภาพของโครงสร้างการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งโดยวิธีปลูกไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น ฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของ พื้นที่หลังแนวไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น และสำรวจ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดโคลน โดยการปลูกไม้ไผ่ชะลอคลื่น
- ❖ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ. สงขลา จัดอบรมหลักสูตรมาตรฐาน ทสม. “อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน” และสนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายอาสาสมัครในการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ชายทะเล “ทสม. สงขลา ร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และสำรวจเชิงวิชาการ ในการใช้วัสดุทดแทนการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีต้นทุนต่ำ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกและไมโครพลาสติกในสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานด้านกฎหมายและนโยบาย

- ❖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจัดทำแผนจัดการอวน โดยจะส่งต่อไปยังสถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเคมี ศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรสภาพซากอวนประมง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยกระบวนการเคมีและเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลต่อไป

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจัดเก็บขยะที่ตกค้างออกจากระบบนิเวศชายฝั่งทะเล โดยใช้ทุ่นกักขยะ (Boom) ทุ่นกักขยะลอยน้ำ (SCG-DMCR litter trap) เรือเก็บขยะ (Garbage Boat) และเก็บขยะชายหาดสากล (International Coastal Cleanup Day) ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายฝั่งทะเล ได้ทั้งสิ้น ๔๔๓,๘๒๕ กิโลกรัม (๔๔๔ ตัน) รวมจำนวนขยะ ๓,๙๕๐,๙๐๔ ชิ้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูลขยะทะเล และผลกระทบจากขยะทะเลต่อระบบนิเวศชายฝั่ง ๓ เรื่อง คือ (๑) ศึกษาผลกระทบของขยะทะเลต่อสัตว์ทะเลหายาก แบ่งเป็น เต่าทะเล โลมาและวาฬ พะยูน และฉลามวาฬ (๒) ศึกษาผลกระทบขยะทะเลต่อระบบนิเวศแนวปะการังทั้งอ่าวไทยและอันดามัน และ (๓) ศึกษาปริมาณขยะทะเลที่มีแหล่งกำเนิดจากแม่น้ำสายสำคัญๆบริเวณอ่าวไทยตอนบนและอ่าวไทยตอนล่าง ๙ แม่น้ำ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง (ฉะเชิงเทรา) แม่น้ำเจ้าพระยา (กรุงเทพมหานคร) แม่น้ำท่าจีน (สมุทรสาคร) แม่น้ำแม่กลอง (สมุทรสงคราม) แม่น้ำบางตะบูน (เพชรบุรี) ทะเลสาบสงขลา (สงขลา) แม่น้ำปัตตานี (ปัตตานี) แม่น้ำบางนรา และแม่น้ำโกลก (นราธิวาส)

- ❖ **กรมประมง**จัดทำโครงการ Marine Debris from Fisheries ของ SEAFDEC โดยมีการประเมินความเสี่ยง สถานะไมโครพลาสติกในสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างศักยภาพให้กับอาเซียนด้านวิธีการเก็บและวิเคราะห์ขยะทะเลและไมโครพลาสติก

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๑) **กฎหมายและนโยบาย** เป็นโครงการออกประกาศกรมประมง เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงจระเข้ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประมงของไทย กำหนดมาตรการเพื่อลดการทำประมงผิดกฎหมาย IUU สำหรับเรือประมงในน่านน้ำและนอกล่านน้ำ มาตรการลดความขัดแย้งของชาวประมงพื้นบ้านและพาณิชย์ การเริ่มดำเนินการจัดที่อยู่อาศัย เพื่อนำที่ดินป่าชายเลนส่งมอบให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จังหวัดจัดทำร่างกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ จัดทำแผนจัดการอวน และศึกษาความเป็นไปได้ในการแปรสภาพจากอวนประมง (๒) **การบริหารจัดการ** เป็นโครงการป้องกันและปราบปรามรองรับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU) โดยลงพื้นที่ติดตามการปฏิบัติงาน ป้องกันและปราบปรามรองรับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย อนุรักษ์ปะการังในพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเลฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ติดตั้งทุ่นผูกเรือ และจัดทำระบบเทคโนโลยีติดตามการใช้ประโยชน์ทุ่นผูกเรือ ป้องกันแก้ไขปัญหการทำลายแนวปะการัง จากการทิ้งสมอและจากกิจกรรมท่องเที่ยว ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยปลูกต้นไม้ป่าชายเลน การปักไม้ไผ่ชะลอความรุนแรงของคลื่น ใช้ทุ่นกักขยะ ทุ่นกักขยะลอยน้ำ เรือเก็บขยะ และเก็บขยะชายหาดสากล ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายฝั่งทะเล และ (๓) **การสนับสนุน** เป็นโครงการที่เกี่ยวกับศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงที่มีผลกระทบต่อพะยูนเพื่อลดสาเหตุการตายของพะยูนที่เกิดจากการติดเครื่องมือของชาวประมง และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก สนับสนุนเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (ขยะทะเล) การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง การศึกษาผลกระทบของขยะทะเลต่อสัตว์ทะเลหายาก การศึกษาผลกระทบขยะทะเลต่อระบบนิเวศแนวปะการังทั้งอ่าวไทยและอันดามัน และการศึกษาปริมาณขยะทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนบนและอ่าวไทยตอนล่าง

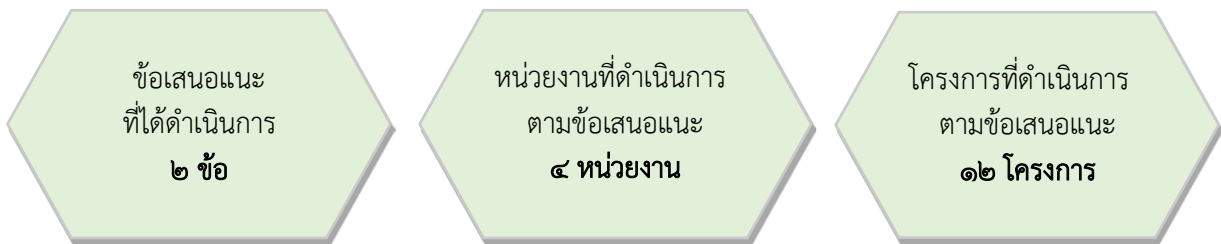
ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

- ๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้เป็นอุปสรรคในการเดินทางไปปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ชุมชน
- ๒) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด ทำให้มีข้อจำกัดในการสำรวจพื้นที่ให้ครอบคลุม

๓) ความหลากหลายทางชีวภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๒ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) เร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อให้มีกฎหมายกลางในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อใช้เป็นกลไกในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ และ (๒) เตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกลไกตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และจัดทำ (ร่าง) โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ภารกิจ และอัตรากำลังของหน่วยงานภายใต้สำนักงานนโยบายฯ เพื่อรองรับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) ส่งเสริมกิจกรรมสร้างเครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวังความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการอบรมให้ความรู้ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพที่อาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การทำเกษตรโดยใช้ปริมาณสารเคมีเกินมาตรฐานที่กำหนด การเผานาข้าวเพื่อเตรียมการในฤดูเพาะปลูก มลพิษทางน้ำ เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) พัฒนาระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ให้เป็นศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ (๒) ขยายเครือข่ายในระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองการให้บริการข้อมูล ครอบคลุมความต้องการใช้งานของทุกภาคส่วน และ (๓) ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นาร่อง เพื่อนำเข้าสู่ระบบคลังข้อมูลฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของระบบ และนำเทคโนโลยี Crowdsourcing ที่จะใช้รองรับการนำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับเป็นข้อมูลให้หน่วยงานท้องถิ่นใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพในเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำแนวทางปฏิบัติที่ดีและตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในภาคการเกษตร ในพื้นที่นาข้าวที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อส่งเสริมการบูรณาการดำเนินงานระหว่างการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและเกษตรกรรม ให้เกษตรกรมีทางเลือกในการทำการเกษตร และ (๒) สนับสนุนการดำเนินโครงการเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในไร่นาเพื่อสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงทางอาหาร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์ข้าวพื้นบ้าน พันธุ์พืช และสัตว์ ให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- ❖ **กรมป่าไม้** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาเครื่องมือในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และ (๒) วิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลการสำรวจ โดยรวบรวมเป็นฐานข้อมูลพันธุ์พืชสมุนไพรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และตรวจติดตามสมุนไพรหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศ และ (๒) เผยแพร่สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) คือ ทสจ.ยะลา อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรระดับพื้นที่ รวบรวมพืชสมุนไพรมาปลูกเป็นแปลงสาธิต และรวบรวมข้อมูลสรรพคุณ ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพืชสมุนไพรหายากที่ใกล้จะสูญพันธุ์ในธรรมชาติให้คงอยู่ เป็นแหล่งขยายพันธุ์ได้ในอนาคต

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาความหลากหลายทางชีวภาพ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ (๑) กฎหมายและนโยบาย อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. และเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกลไกตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. (๒) การบริหารจัดการ อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของระบบ และนำเทคโนโลยี Crowdsourcing ใช้รองรับการนำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และ (๓) การสนับสนุน อาทิ

โครงการที่เกี่ยวกับจัดทำแนวทางปฏิบัติที่ดีและตัวชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพในภาคการเกษตร ในพื้นที่นาข้าว จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศ สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ เผยแพร่สร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การเสนอกฎหมายที่ไม่ต้องนำเงินรายได้หรือเงินอื่นใดส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินภายใต้ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. จะต้องได้รับความเห็นชอบหรือได้รับความเห็นจากกระทรวงการคลังเพื่อนำมาประกอบการเสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติฯ ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเวลาในการพิจารณา

๒) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานเก็บตัวอย่างในพื้นที่ที่กำหนดไว้ได้ ต้องปรับเปลี่ยนจากแผนที่วางไว้

๓) การทำนตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัยต่างๆ ไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มเกษตรกรมากนัก เพราะให้ผลผลิตน้อย เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอนเนื่องจากความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ดังนั้นการสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาทำเกษตรที่ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นประเด็นที่เกษตรกรไม่ให้ความสนใจ

๔) การจำแนกชนิดต้นไม้ กาลำไม้ และลูกไม้ ในภาคสนามส่วนใหญ่อาศัยความรู้ ประสบการณ์ของคนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ในคณะสำรวจ อาจเกิดปัญหาการไม่สามารถระบุชนิดพรรณไม้ได้ รวมถึงการเรียกชื่อสามัญหรือชื่อท้องถิ่น ทำให้เกิดความสับสนในการสืบค้นชื่อวิทยาศาสตร์เพื่อนำมากรอกในโปรแกรมจัดการข้อมูล

๕) กลุ่มแปลงตัวอย่างบางแห่งตั้งอยู่บนภูเขาสูง จำเป็นต้องเดินเท้าเข้าพื้นที่ ทำให้ใช้เวลานานในการเข้าถึงจุดที่ต้องการสำรวจ หรือไม่ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่ทั้งหมด

๖) ความแตกต่างกันของระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานเจ้าของข้อมูล ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาและเทคนิคที่มีความซับซ้อนในการเชื่อมต่อข้อมูลเชิงเทคนิคในการเชื่อมต่อข้อมูลกับระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ

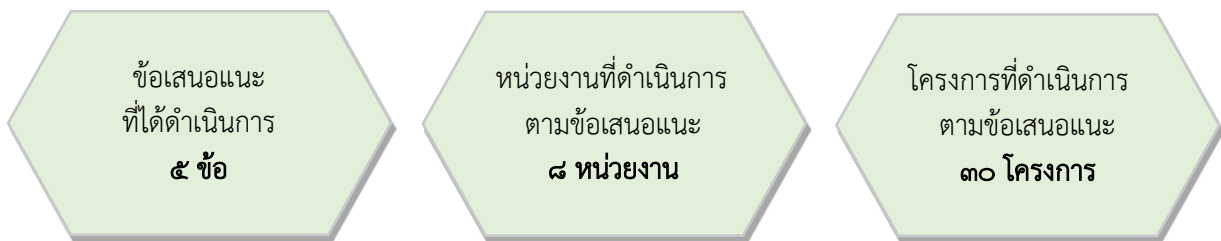

๘) สถานการณ์มลพิษ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

๘.๑) คุณภาพอากาศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพอากาศ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๕ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๕ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๘ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๐ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ตรวจติดตามผลกระทบสะสมต่อสุขภาพของประชาชน สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจที่อยู่ในพื้นที่วิกฤตคุณภาพอากาศอย่างต่อเนื่อง เช่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดระยอง สระบุรี เชียงใหม่ และเชียงราย เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาคุณภาพอากาศอย่างเหมาะสม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ กรุงเทพมหานครจัดทำแผนการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแผนปฏิบัติการฯ ประกอบด้วย ๒ มาตรการ ได้แก่ (๑) มาตรการควบคุมที่แหล่งกำเนิด เช่น เข้มงวดการตรวจจับรถยนต์ควันดำ ควบคุมบริเวณก่อสร้าง ควบคุมการเผา เป็นต้น และ (๒) มาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ การเฝ้าระวังและการแจ้งเตือน การลดผลกระทบต่อสุขภาพต่อสุขภาพในโรงเรียนการป้องกัน ดูแลสุขภาพของประชาชน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมอนามัยดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ โดยทำการพัฒนาระบบเฝ้าระวังอาการและพฤติกรรมป้องกันตนเองเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ ซึ่งประชาชนสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง ทำการสำรวจความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันตนเองของประชาชนในพื้นที่เสี่ยง และ (๒) พัฒนาชุมชนต้นแบบจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจาก PM_{2.5} เพื่อเฝ้าระวัง และสื่อสารความเสี่ยงในพื้นที่เสี่ยงมลพิษทางอากาศ และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง

- ❖ กรุงเทพมหานครได้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ แนะนำวิธีป้องกันสุขภาพอนามัยผ่านสื่อออนไลน์ ของสำนักงานเขตและสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร มีการประกาศเสียงตามสาย ของชุมชนและแอปพลิเคชันไลน์ของหมู่บ้าน และโรงเรียนในสังกัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบประชาสัมพันธ์และสื่อสารถึงอันตราย จากฝุ่นละออง PM_{2.5} เพื่อกระตุ้นหรือจูงใจให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจถูกต้อง และเกิดความตระหนัก ถึงปัญหามากขึ้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ กรมควบคุมมลพิษจัดทำแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละอองให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ และจัดตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง
- ❖ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๓ จังหวัด ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) ทสจ. นครปฐม ปรับปรุงประกาศจังหวัด เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก มีมาตรการควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ การเผาในที่โล่ง อุตสาหกรรม และการก่อสร้าง (๒) ทสจ. ศรีสะเกษ ออกประกาศจังหวัด ร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดศรีสะเกษ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่การเกษตร ระดับจังหวัด และจัดทำ แผนปฏิบัติการเสนอผู้บริหารเห็นชอบ และ (๓) ทสจ. นครศรีธรรมราช ดำเนินงานให้สอดคล้อง ตามแผนปฏิบัติการ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง”

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมสร้างเครือข่าย/ความร่วมมือกับภาคประชาชนในการลดการเผาในที่โล่ง และหมอกควัน เพื่อเสริมสร้างให้เครือข่ายภาคประชาชนและภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันอย่างบูรณาการ ในการร่วมเฝ้าระวังไฟป่า ลดหมอก ควัน ดำเนินการรณรงค์ สร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนัก ประชาสัมพันธ์ สื่อสาร นโยบาย แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระของชาติ ไปยังภาคประชาชน
- ❖ กรมอนามัยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการจัดทำคู่มือแนวทางลดและป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ จากฝุ่น PM_{2.5} สำหรับสถานศึกษา และการขับเคลื่อน “โรงเรียนรอบรู้ สู้ฝุ่น” ในพื้นที่เสี่ยงจากมลพิษ ทางอากาศ
- ❖ กรมประชาสัมพันธ์จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การรักษาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สารคดีเชิงข่าว เรื่อง “ตรวจวัดควันดำ” สปอตโฆษณา เรื่อง “เฮ้อฝุ่น” เป็นต้น เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
- ❖ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ดำเนินงานรวม ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) ทสจ.นครปฐม ส่งเสริมและให้ ความรู้เกษตรกรงดการเผาในที่โล่ง (๒) ทสจ.ศรีสะเกษ จัดรายการ ทส. สัมพันธ์ ทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ ทุกวันศุกร์ และร่วมออกหน่วยบริการจังหวัด เคลื่อนที่ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้สู่ชุมชน ในการป้องกันรักษาป่า การลดปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5}

หมอกควันและไฟป่า และสนับสนุนให้เกษตรกรนำเศษวัสดุการเกษตรไปใช้ประโยชน์หรือย่อยสลายในวิธีเหมาะสมแทนการใช้วิธีการเผา สำหรับพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้วิธีการเผา (๓) ทสจ. หนองคาย จัดทำฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัด เช่น ฐานข้อมูลค่าฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ยรายวัน ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data) ของตำแหน่งการเกิดจุดความร้อนจากข้อมูลดาวเทียม Suomi-NNP ระบบ VIIRS ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย (๔) ทสจ. อุทัยธานี ประชาสัมพันธ์สถานการณ์คุณภาพอากาศ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เพื่อเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนประจำวันผ่านช่องทางการสื่อสาร และ (๕) ทสจ. สงขลา ประชาสัมพันธ์รณรงค์ การเฝ้าระวังและการปฏิบัติตัวในสถานการณ์มลพิษจากหมอกควันข้ามแดน และประสานการดำเนินงานด้านไฟป่า และหมอกควันร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จังหวัด

- ❖ กรุงเทพมหานครการรายงานสถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} ให้ประชาชนสามารถติดตามข้อมูลคุณภาพอากาศ ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ www.bangkokairquality.com, www.prbangkok.com, www.air4bangkok.com, Facebook : กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง สำนักสิ่งแวดล้อม Facebook : กรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานประชาสัมพันธ์ และแอปพลิเคชัน AirBKK มีความถี่การแจ้งเตือนวันละ ๓ รอบเวลา คือ ๐๗.๐๐ น. ๑๒.๐๐ น. และ ๑๕.๐๐ น. และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองจากฝุ่นละออง PM_{2.5} โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ที่ต้องดูแลสุขภาพเป็นพิเศษ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) พัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์นำมาใช้ในการเพิ่มแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษทางอากาศ เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม (ECO TAX) ตามหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” ภาษีมลพิษ (Pollution Tax) ใบอนุญาตปล่อยมลพิษ (Pollution Permit) ภาษีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมาใช้สำหรับรถยนต์ใหม่ เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ กรมขนส่งทางบกจัดทำมาตรการด้านภาษีประจำปี เพื่อส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (xEV) และยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีมาตรการปรับลดอัตราภาษีประจำปีสำหรับรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดอัตราภาษีของรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า โดยให้จัดเก็บภาษีประจำปีในอัตรากึ่งหนึ่งของอัตราที่กำหนดไว้ และ (๒) พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดอัตราภาษีของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคนที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า โดยให้จัดเก็บภาษีในอัตราน้ำหนักของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคน และสำหรับรถอื่นที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า นอกจากรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน ให้จัดเก็บภาษีในอัตรากึ่งหนึ่งของอัตราตามที่กำหนดไว้

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมขนส่งทางบกศึกษาแนวทางการกำหนดมาตรการด้านภาษีประจำปีสำหรับรถ เพื่อสนับสนุนยานยนต์ที่มีความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยศึกษามาตรการด้านภาษีประจำปีสำหรับรถตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อนำมาใช้เป็นกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการใช้ยานยนต์พลังงานสะอาด

ที่มีความปลอดภัยกับผู้ผู้ใช้รถใช้ถนนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้มีการกำหนดอัตราภาษีประจำปีที่เหมาะสมตามสัดส่วนการปล่อยมลพิษ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) ปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะให้ครอบคลุมและเชื่อมโยงการเดินทางให้มีประสิทธิภาพด้านการใช้พลังงาน สนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปใช้ระบบขนส่งสาธารณะ รูปแบบการขนส่งสินค้าที่ประหยัดพลังงาน สนับสนุนการใช้จักรยาน การเดิน ยานพาหนะไฟฟ้า และการส่งเสริมการขับขี่ที่ประหยัดเชื้อเพลิง

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมขนส่งทางบก**ออกประกาศ ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองแบบเครื่องกำเนิดพลังงานที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นประกาศที่กำหนดมาตรฐานส่วนควบและอุปกรณ์ของรถที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งาน โดยอ้างอิงมาตรฐาน UNR 100 ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้กับรถยนต์ใหม่ที่ผลิต ประกอบ หรือนำเข้า ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป และ (๒) ประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองแบบเครื่องกำเนิดพลังงานที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าของรถจักรยานยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นประกาศที่กำหนดมาตรฐานส่วนควบและอุปกรณ์ของรถจักรยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งาน โดยอ้างอิงมาตรฐาน UNR 136 ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลบังคับใช้กับรถจักรยานยนต์ใหม่ที่ผลิต ประกอบ หรือนำเข้า ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมขนส่งทางบก**ดำเนินการรวม ๔ โครงการ (๑) ส่งเสริม/สร้างแรงจูงใจในการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อการขนส่งสาธารณะ โดยการปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร เส้นทางหมวด ๑ ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่อง โดยมีคะแนนด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการใช้งานพลังงานสะอาด (๒) รับรองมาตรฐานคุณภาพบริการขนส่งด้วยรถบรรทุก (Q Mark) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการให้บริการด้านการขนส่งของผู้ประกอบการขนส่งและเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขันในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ของประเทศ (๓) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนขับรถอย่างประหยัดเชื้อเพลิง เช่นควรใช้ความเร็วคงที่ประมาณ ๘๐ - ๙๐ กิโลเมตร/ชั่วโมง ไม่ควรเบิ้ลกระชาก ลากเครื่องยนต์ ไม่ควรเร่งรถหรือเบรกกะทันหัน เติมน้ำมันตามกำหนดที่คู่มือรถแนะนำ บรรทุกสัมภาระเท่าที่จำเป็น และ (๔) ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจ และวินิจฉัยผลการตรวจสภาพยานยนต์ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อความปลอดภัยของยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ตรวจสภาพยานยนต์ไฟฟ้า

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับผลกระทบเชิงสุขภาพ คุณภาพชีวิต และเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขของฝุ่นมลพิษขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาคุณภาพอากาศอย่างเหมาะสม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมอนามัย** ฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ โดยพัฒนาระบบกลไกฝ้าระวังและแจ้งเตือนอัตโนมัติ เช่น ระบบฝ้าระวังและแจ้งเตือนอัตโนมัติสำหรับกลุ่มเสี่ยงและประชาชน สถานศึกษา เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทีมปฏิบัติการระดับตำบล การพัฒนา Line ChatBot เพื่อใช้สำหรับการสื่อสารให้ความรู้และแจ้งเตือนผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จัดทำ Facebook แพนเพจ “คนรักอนามัย ใส่ใจอากาศ PM_{2.5}” Application “H4U” เป็นต้น

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพอากาศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้อง กับ

(๑) กฎหมายและนโยบาย โครงการที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ (๑) มาตรการควบคุมที่แหล่งกำเนิด และ (๒) มาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพ จัดทำแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละออง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ปรับประกาศจังหวัดขึ้นใหม่ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก มีมาตรการควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ การเผาในที่โล่ง อุตสาหกรรม และการก่อสร้าง จัดทำมาตรการด้านภาษีประจำปี เพื่อส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (xEV) และยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดอัตราภาษีของรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้า และ (๒) พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดอัตราภาษีของรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคนที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า ศึกษาแนวทางการกำหนดมาตรการด้านภาษีประจำปี สำหรับรถ ออกประกาศกรมการขนส่งทางบก ๒ ฉบับ ได้แก่ กำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองแบบเครื่องกำเนิดพลังงานที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๕ และ กำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการรับรองแบบเครื่องกำเนิดพลังงานที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าของรถจักรยานยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔

(๒) การบริหารจัดการ โครงการที่เกี่ยวกับจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด (ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5}) กำหนดแผนติดตามสถานการณ์ปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ในจังหวัด ติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ พร้อมแจ้งให้อำเภอแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเฝ้าระวังเหตุเพลิงไหม้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และ

(๓) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับการฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ พัฒนาระบบกลไกฝ้าระวังและแจ้งเตือนอัตโนมัติ พัฒนาชุมชนต้นแบบจัดการความเสี่ยงต่อสุขภาพจาก PM_{2.5} ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนดูแลสุขภาพและป้องกันตนเอง แนะนำวิธีป้องกันสุขภาพอนามัยผ่านสื่อออนไลน์ เสริมสร้างให้เครือข่ายภาคประชาชนและภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันอย่างบูรณาการ

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการดำเนินงาน เป็นการประชุม/อบรมออนไลน์ จึงทำให้บางกิจกรรมเกิดความติดขัดในการดำเนินงานได้ ทำให้รูปแบบการดำเนินการต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์

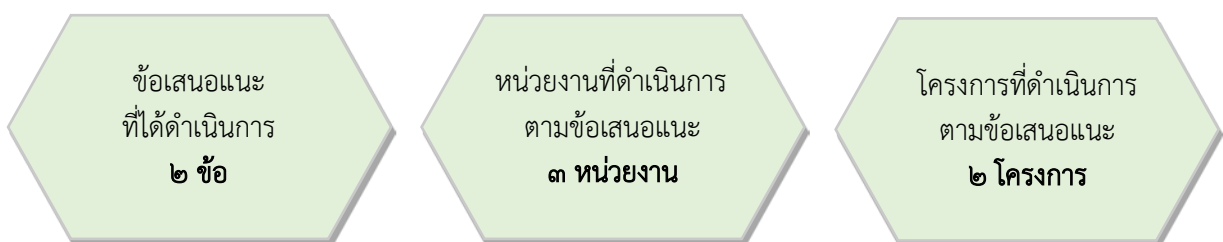
๒) หน่วยงานในระดับพื้นที่ต้องประชาสัมพันธ์ และติดตามผลการลดการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการเตรียมแปลงเพาะปลูก เช่น ไร่อ้อย และนาข้าว ซึ่งเกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนวิธีการในการเตรียมแปลงเพาะปลูกพืช โดยการหมักย่อยฟางข้าวทดแทนการเผาต่อซัง แต่ไม่ได้รับผลเป็นรูปธรรม

๓) การบังคับใช้กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีการร้องเรียนการเผาในที่โล่ง การลักลอบเผาขยะ การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น ยังไม่มีการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๔) แหล่งข้อมูลต้นทาง เช่น ข้อมูลคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ อยู่ในรูปแบบที่ไม่สะดวกต่อการใช้งาน จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดเตรียมข้อมูล เนื่องจากในบางจังหวัดยังไม่มีฐานข้อมูลกลางที่เป็นแบบเปิด (Open Data) จึงทำให้การเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วม ทำได้ค่อนข้างยาก และการประมวลผลจากผู้ให้ข้อมูลไม่ทันท่วงทีกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

๘.๒) ระดับเสี่ยง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านระดับเสี่ยง ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) สนับสนุนการวิจัยนวัตกรรมการลดเสียงจากแหล่งกำเนิด และนวัตกรรม การป้องกันเสียงต่อผู้รับผลกระทบ เช่น การให้ทุนวิจัยทั้งระดับอุดมศึกษา ภาครัฐ หน่วยงานเอกชน การประกวดนวัตกรรมเสียง เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมจัดสรรทุน Strategic Fund ประเด็นด้านการแก้ไขปัญหาท้าทายและยกระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประเด็นด้านการจัดการมลพิษ ผ่านสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งเป็นหน่วยบริหารและจัดการทุน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) พัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์นำมาใช้ในการเพิ่มแรงจูงใจในการลดเสียงจากแหล่งกำเนิด เช่น การอุดหนุนในรูปแบบเงินช่วยเหลือ เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือสิทธิประโยชน์ทางภาษี กับสถานประกอบการ หรือกิจการที่ติดอุปกรณ์ลดเสียงจากแหล่งกำเนิด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

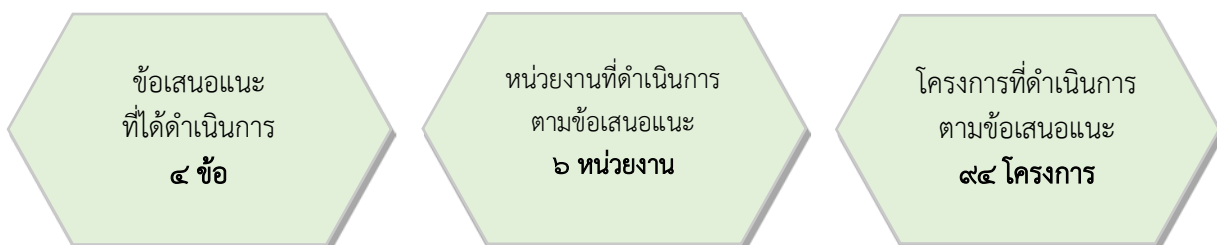
- ❖ **กรมขนส่งทางบก** ออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียง และวิธีการวัดระดับเสียงของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีสาระสำคัญ คือ การตรวจสภาพรถของนายทะเบียน การวินิจฉัยการตรวจสภาพ ให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานระดับเสียงของรถจักรยานยนต์ ในขณะที่เดินเครื่องอยู่กับที่ โดยไม่รวมเสียงแทรกสัญญาณต้องมีค่าระดับเสียง

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านระดับเสียง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ (๑) **กฎหมายและนโยบาย** โครงการที่เกี่ยวกับออกประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงและวิธีการวัดระดับเสียงของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ (๒) **การสนับสนุน** โครงการที่เกี่ยวกับการจัดสรรทุน Strategic Fund ประเด็นด้านการแก้ไขปัญหาท้าทายและยกระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดการมลพิษ

๘.๓) คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๔ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๔ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๙๔ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) สร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ ด้านการจัดการน้ำเสียชุมชนให้กับ เยาวชน ประชาชน ร้านอาหาร โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และ ยูทูบ เป็นต้น รวมทั้งการจัดฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมรณรงค์

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมควบคุมมลพิษ** ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียจากต้นทาง โดยควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมหรือออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการน้ำเสีย โดยใช้มาตรการเชิงรุก และบูรณาการระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุม และกำกับดูแลตามอำนาจหน้าที่ และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย และให้คำแนะนำด้านเทคนิควิชาการในการปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดน้ำเสียให้กับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ระบายน้ำทิ้งไม่เป็นไปตามค่ามาตรฐาน ให้แก่โรงงาน

อุตสาหกรรม อาคารบางประเภทและบางขนาด ที่ดินจัดสรร การเลี้ยงสุกร สถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน

ข้อเสนอแนะ กำหนดให้ (๒) ติดตาม ตรวจสอบ กำกับ ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดน้ำเสีย ประเภทต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ กรุงเทพมหานครออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ร่างระเบียบ และร่างประกาศที่เกี่ยวข้อง ๓ ฉบับ ได้แก่ (๑) ร่างระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอยกเว้น ค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย สำหรับแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่มีระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งสามารถบำบัดน้ำเสีย จนได้น้ำทิ้ง พ.ศ. (๒) ร่างระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขอรับ บริการบำบัดน้ำเสีย การระบายน้ำเสีย ลงสู่ระบบรวบรวมน้ำเสีย และการระงับการให้บริการบำบัด น้ำเสีย พ.ศ. และ (๓) ร่างประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย ของกรุงเทพมหานคร

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๗๖ จังหวัด ได้ดำเนินงานตามกฎหมายกระทรวง ซึ่งออกตามความ ในมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจัดเก็บสถิติ ข้อมูล และรายงานผลการทำงาน ของระบบบำบัดน้ำเสียของตนเอง และจัดส่งให้กับเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่แหล่งกำเนิดมลพิษ นั้นตั้งอยู่ไม่เกินวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป และจัดส่งให้กับเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษที่มีอำนาจในเขต ท้องถิ่นนั้นเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมควบคุมมลพิษดำเนินโครงการ ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) จัดทำระบบอนุญาตระบายมลพิษที่เหมาะสม สำหรับประเทศไทย เพื่อจัดทำขั้นตอนหลักเกณฑ์ และวิธีการสำหรับการอนุญาตให้แหล่งกำเนิดมลพิษ ระบายมลพิษลงสู่แหล่งน้ำ ให้สอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำ มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการมลพิษทางน้ำในประเทศไทย สำหรับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตและให้อนุญาตระบายมลพิษ และ (๒) โครงการติดตาม ประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนและระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร ร่วมกับ **สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖** เพื่อสำรวจสถานการณ์การดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน และระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคารและให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการระบบ บำบัดน้ำเสียแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำเข้า - ออก จากระบบบำบัด น้ำเสียรวมชุมชนและระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคารเฉพาะที่ใช้งานได้ และที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการเองทั่วประเทศรวม ๔๗ แห่ง จาก ๑๕๑ แห่ง
- ❖ กรมโรงงานอุตสาหกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด ลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว โดยให้กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป หรือโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีการใช้น้ำมาก หรือโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำหรือเกิดภัยพิบัติภัยแล้ง

นำเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด และหลักการ 3Rs (Reduce / Reuse / Recycle) มาปฏิบัติใช้อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น ระบบบำบัดน้ำเสียแต่ละหลัง (Onsite Treatment) ระบบบำบัดน้ำเสียของกลุ่ม (Cluster Treatment Plant) หรือระบบบำบัดน้ำเสียรวม (Central Treatment Plant) เป็นต้น เพื่อป้องกันการปล่อยน้ำเสียที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนดลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรุงเทพมหานคร** ดำเนินโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ ๘ แห่ง ได้แก่ โรงควบคุมคุณภาพน้ำสีพระยา รัตนโกสินทร์ ชองนนทรี หนองแขม พงครุ ดินแดง จตุจักร และศูนย์การศึกษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เพื่อแก้ไขปัญหาการปล่อยน้ำเสียรวมขนาดใหญ่ของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) ศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพจากการเจ็บป่วยจากโรคที่มากับน้ำ ต้นทุนทางสุขภาพ และต้นทุนสิ่งแวดล้อม (Environmental Costs) เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำเสียจากชุมชน การเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมอนามัย** จัดทำรายงานสถานการณ์อนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอนามัยสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น มลพิษทางอากาศ การจัดการสิ่งปฏิกูล มลพิษทางอากาศ คุณภาพน้ำ ฯลฯ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของประชาชน และมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานในการป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพ เช่น สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการตรวจคุณภาพน้ำอย่างง่ายภายในโรงเรียน เก็บตัวอย่างน้ำในถิ่นทุรกันดารไปตรวจวัดปริมาณโลหะหลักที่เป็นพิษ และพารามิเตอร์ต่างๆ และจัดระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้ตามเกณฑ์คุณภาพน้ำ
- ❖ **กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากปัญหาคุณภาพน้ำ และเสนอแนะกิจกรรมการเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำลี้ จังหวัดลำพูน โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทสำคัญสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำลี้ ครอบคลุมพื้นที่ใน ๕ อำเภอ ๑๕ ตำบล ๒๑๑ หมู่บ้านของจังหวัดลำพูน วิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ (คุณภาพน้ำ) ด้านชีวภาพ และด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์แม่น้ำลี้และด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน และจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมการชุดลอกคลองส่งน้ำ การจัดการทรัพยากรป่าต้นน้ำ และปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตในพื้นที่ต้นน้ำกำลังเผชิญโอกาสจากการเกิดโรคจากน้ำเป็นสื่อ การตรวจวิเคราะห์น้ำ การสร้างแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำในชุมชน และการเผยแพร่ข้อมูลคุณภาพน้ำจากหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมทำการตรวจวัด เพื่อให้ประชาชนได้เตรียมความพร้อมและเข้าใจข้อมูล

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถาณการณมลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกัน

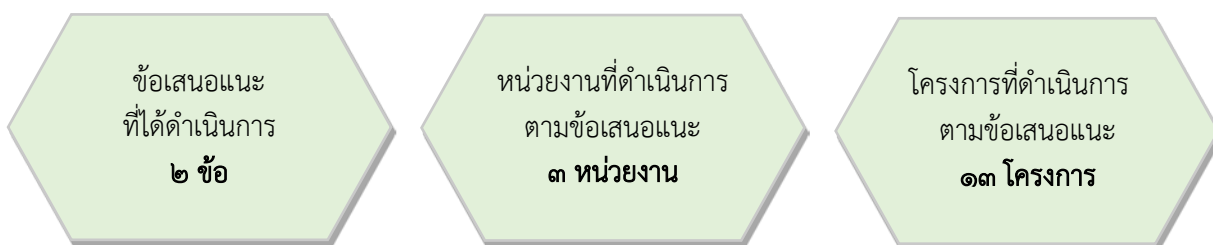
(๑) กฎหมายและนโยบาย โครงการที่เกี่ยวกับตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียจากต้นทาง ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม หรือออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ออกข้อบัญญัติ ร่างระเบียบ กรุงเทพมหานคร ๓ ฉบับ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย สำหรับแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่มีระบบบำบัดน้ำเสีย หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขอรับบริการบำบัดน้ำเสีย การระบายน้ำเสีย ลงสู่ระบบรวบรวมน้ำเสีย การระงับการให้บริการบำบัดน้ำเสีย และกำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย

(๒) การบริหารจัดการ โครงการที่เกี่ยวกับดำเนินงานตามกฎหมายกระทรวง ซึ่งออกตาม ความในมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ

(๓) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับติดตามประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนและระบบ บำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด ลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม ส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว และศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากปัญหาคุณภาพน้ำ

๘.๔) คุณภาพแหล่งน้ำทะเลชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสาขาสถาณการณมลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำทะเล ที่รวบรวมได้จากรายงานสาขาสถาณการณคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการ ตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง โดยการรวบรวมมาตรการต่างๆ ให้อยู่ภายใต้กฎหมายแบบเดียวกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติและการบังคับใช้

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ผลักดันการประกาศพื้นที่และมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยมีเป้าหมาย ๓๕ พื้นที่ ๑๐,๙๑๓ ตารางกิโลเมตร เพื่อกำหนดและประกาศพื้นที่เหมาะสมหรือมีศักยภาพให้เป็นพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งจัดเป็นกฎหมายลำดับรองที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ (๒) การป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยกำหนดมาตรการ กำหนดเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง พื้นที่ชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและใช้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงเป็นตัวตั้งต้นในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** จัดทำฐานข้อมูลเกาะในเขตน่านน้ำทะเลไทย ฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน โดยการจัดทำขอบเขตเกาะและจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินบนเกาะ โดยใช้ข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมความละเอียดสูง ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการและงานวิจัยระหว่างกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์แบบไม่กำกับดูแล (Unsupervised Classification) แบบกำกับดูแล (Supervised Classification) และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสายตา (Visual Interpretation) ด้วยโปรแกรมภูมิสารสนเทศ ให้เป็นมาตรฐานในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่และแผนที่เกาะรายจังหวัด (Thematic Map)

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ดำเนินงานรวม ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งประจำวันที่เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามเฝ้าระวังและรายงานสถานการณ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทันทั่วถึง (๒) ศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในน้ำทะเลครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน รวม ๓๓ พื้นที่ โดยนำตัวอย่างตะกอนที่ได้มาคัดแยกไมโครพลาสติก (๓) ศึกษาผลกระทบของขยะทะเลต่อระบบนิเวศชายหาด โดยการศึกษาผลกระทบของขยะทะเลพลาสติกชนิดต่างๆ ต่อชีววิทยาของปลูมในสภาพการทดลอง และ (๔) คลังข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดจากระบบฐานข้อมูลกลางและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้สามารถเรียกดู และค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น สำหรับการบริหารจัดการอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล Smart Marine Ranger แบบครบวงจร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) รมรณรงค์ให้ประชาชน ห้ามทิ้งขยะมูลฝอย พลาสติก ของเหลว หรือสารอันตรายลงทะเล

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ รมรณรงค์ สร้างจิตสำนึกของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์และฟื้นฟู โดยให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่างๆ และ (๒) วางกระดุกงูเรือเก็บขยะ ขนาดความยาว ไม่น้อยกว่า ๓๕ ฟุต พร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๒ ลำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ถือเป็นประเพณีสำคัญอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวเรือที่มีการยึดถือสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** สร้างวินัยและการมีส่วนร่วมของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจการจัดการขยะต้นทาง ณ แหล่งกำเนิด การลดปริมาณขยะชุมชน การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยส่งเสริมให้มีการลดเลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง

- ❖ **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) กิจกรรมลงพื้นที่เก็บขยะทะเลริมชายหาดไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับการเปิดประเทศตามนโยบาย Phuket Sandbox และ (๒) ยกระดับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ และผลการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน รวมทั้งการแจ้งเตือนกรณีที่เกิดเหตุภัยทางทะเลผ่านช่องทางสื่อสารสังคมออนไลน์ในช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย
- ❖ **กรมประชาสัมพันธ์** จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การรักษาสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำแอนิเมชัน เรื่อง “วิกฤตปัญหาขยะพลาสติก ขยะทะเลไทย” เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำทะเลชายฝั่ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ

(๑) กฎหมายและนโยบาย โครงการที่เกี่ยวกับผลักดันการประกาศพื้นที่และมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกำหนดมาตรการ กำหนดเขตพื้นที่ที่จะใช้มาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในการออกกฎกระทรวง เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและใช้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงเป็นตัวตั้งต้นในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน

(๒) การบริหารจัดการ โครงการที่เกี่ยวกับจัดทำฐานข้อมูลเกาะในเขตน่านน้ำทะเลไทย ฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน เสริมสร้างความร่วมมือ ผนึกสร้างจิตสำนึกของทุกภาคส่วน ในการอนุรักษ์และฟื้นฟู โดยให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และ

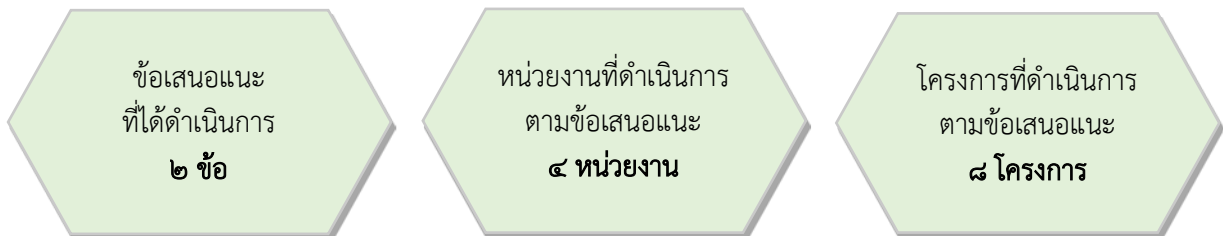
(๓) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูลขยะทะเล และผลกระทบจากขยะทะเลต่อระบบนิเวศชายฝั่ง ป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งประจำวัน ศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในน้ำทะเลครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ศึกษาผลกระทบของขยะทะเลต่อระบบนิเวศชายหาด คลังข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดจากระบบฐานข้อมูลกลางและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจการจัดการขยะต้นทาง ณ แหล่งกำเนิด การลดปริมาณขยะชุมชน การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) กิจกรรมลงพื้นที่เก็บขยะทะเลริมชายหาด การแจ้งเตือนกรณีที่เกิดเหตุภัยทางทะเลผ่านช่องทางสื่อสารสังคมออนไลน์ในช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

- ๑) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้กิจกรรมการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ทำได้น้อยลง เนื่องจากหากเกิดการระบาดในพื้นที่ประชาชนจะหยุดกิจกรรมที่ดำเนินการ
- ๒) การบริหารจัดการขยะ ในบางพื้นที่ไม่มีการเก็บขนและนำขยะไปกำจัด

๘.๕) คุณภาพแหล่งน้ำบาดาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำบาดาล ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๘ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) กำหนดให้ผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการประเภทเหมือง โรงงานรับกำจัดกากอุตสาหกรรม บ่อฝังกลบขยะชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม ต้องจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำบาดาลส่งกลับให้หน่วยงานรับผิดชอบเป็นประจำทุกเดือน เพื่อติดตาม และเฝ้าระวังการปนเปื้อนสารอันตรายจากการประกอบกิจการดังกล่าว

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล**มีระบบติดตามเฝ้าระวังระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ และจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทย เพื่อติดตามตรวจสอบระดับน้ำบาดาล ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาล เจาะบ่อสังเกตการณ์และก่อสร้างสถานีสังเกตการณ์เพิ่มเติมหรือทดแทน ซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อสังเกตการณ์ สถานีสังเกตการณ์น้ำบาดาล และอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งาน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมโรงงานอุตสาหกรรม**บริหารจัดการน้ำเสียแก่โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่คลองเปรมประชากร โดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่องค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ ด้านการจัดการมลพิษน้ำ จัดทำฐานข้อมูลมลพิษน้ำของโรงงานในพื้นที่คลองเปรมประชากรไหลผ่าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม พื้นฟูสภาพน้ำ และภูมิทัศน์สองฝั่งคลอง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) สนับสนุนการใช้ระบบเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศสำหรับการควบคุมผู้ประกอบการเจาะน้ำบาดาล รวมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลอุทกธรณีวิทยาและธรณีฟิสิกส์ เพื่อสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลและประเมินปริมาณการใช้น้ำบาดาลอย่างปลอดภัย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล**โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ๑ - ๑๒ ดำเนินงานเสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแลการ ประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ประจำปีงบประมาณ เพื่อเฝ้าระวังน้ำบาดาล ร่วมกับ**สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.)

๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ.ชลบุรี กำกับ ดูแล และออกตรวจสอบการประกอบกิจการน้ำบาดาล ของสำนักงานฯ ในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาล เพื่อนำเข้าข้อมูลและ การตรวจสอบบ่อน้ำบาดาลรายใหม่ การนำบ่อน้ำบาดาลเข้าสู่ระบบ เพื่อการขอรับใบอนุญาต การประกอบกิจการน้ำบาดาลรายใหม่สู่ระบบฐานข้อมูลการประกอบกิจการน้ำบาดาล เพื่อการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลได้อย่างยั่งยืน ติดตามหนี้ค้ำชำระค่าใช้น้ำบาดาลหรือค่านูรักษ์ น้ำบาดาล และ (๒) ทสจ.กระบี่ ติดตามเฝ้าระวังตรวจสอบระดับและคุณภาพน้ำบาดาล โดยการ สำรวจธรณีฟิสิกส์ กำหนดจุดเจาะบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลและกฎหมายในการประกอบกิจการ น้ำบาดาล ตามมาตรฐานกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาล ตามหลักวิชาการ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติดำเนินการรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การพัฒนาน้ำบาดาลขนาดใหญ่ แบบ RBF หรือที่เรียกว่า Riverbank Filtration เป็นการสูบน้ำเพื่อเหนี่ยวนำน้ำจากแม่น้ำให้ไหลผ่าน ชั้นกรวดทรายตามชายฝั่งแม่น้ำสู่ชั้นน้ำบาดาล ซึ่งจะเกิดการปรับปรุงคุณภาพน้ำด้วยการกรอง ตามธรรมชาติ และ (๒) พัฒนาจุดจ่ายน้ำบาดาล เพื่อประชาชนตามถนนสายหลักทั่วประเทศ

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถาบันการณมลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำบาดาล

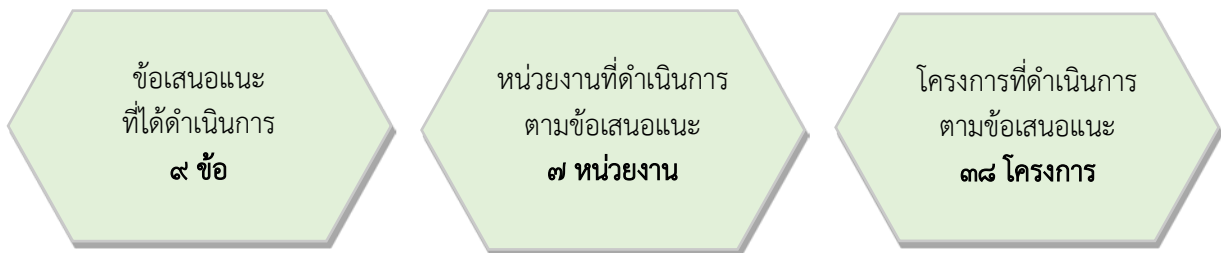
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ (๑) การบริหารจัดการ โครงการที่เกี่ยวกับมีระบบติดตามเฝ้าระวังระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลทั่ว ประเทศ และจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทย เสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแล การประกอบกิจการน้ำบาดาล ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำกับ ดูแล และออกตรวจสอบ การประกอบกิจการน้ำบาดาล ติดตามเฝ้าระวังตรวจสอบระดับและคุณภาพน้ำบาดาล โดยการสำรวจธรณี ฟิสิกส์ กำหนดจุดเจาะบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลและกฎหมายในการประกอบกิจการน้ำบาดาล และ (๒) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับบริหารจัดการน้ำเสียแก่โรงงานอุตสาหกรรม โดยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ องค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ ด้านการจัดการมลพิษน้ำ จัดทำฐานข้อมูลมลพิษน้ำของโรงงาน พัฒนาน้ำบาดาล ขนาดใหญ่ และพัฒนาจุดจ่ายน้ำบาดาล

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

- ๑) พื้นที่ดำเนินงานเหมาะสมต่อการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำจากสภาวะฝน ตกน้อย มีศักยภาพต่ำ สภาพทางอุทกธรณีวิทยาซับซ้อน จึงใช้ระยะเวลาในการสำรวจค่อนข้างนาน และ อาจจะต้องเจาะสำรวจหลายครั้ง
- ๒) น้ำบาดาลมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้ประโยชน์ และน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้

๘.๖) ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๙ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๙ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๘ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) เร่งรัดการออกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. และบังคับใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมควบคุมมลพิษ** จัดทำร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. และดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามขั้นตอนการเสนอกฎหมายต่อไป เพื่อให้มีกฎหมายเฉพาะในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยอาศัยหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility, EPR) ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าฯ อาทิ ผู้ผลิต ผู้บริโภคผู้รวบรวมซากฯ ผู้ขนส่ง ผู้ถอดแยก ผู้รีไซเคิล และผู้รับกำจัดเศษซากที่เหลือให้การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าฯ สามารถดำเนินการอย่างครบวงจรและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) ส่งเสริมการเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน (Waste to Energy) โดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เช่น เตาเผาขยะ การผลิตก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบ และการผลิตเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel: RDF) เป็นต้น ซึ่งพิจารณาจากปริมาณขยะที่เก็บขน และรวบรวมได้ต่อวัน สภาพของขนาดพื้นที่ และพื้นที่ที่มีอยู่สำหรับการจัดการขยะ และความสามารถในการบริหารจัดการและงบประมาณของท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในการจัดการขยะเพื่อเปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในการบริหารเทคโนโลยีและงบประมาณ โดยภาครัฐต้องสร้างแรงจูงใจ ผลตอบแทนทางธุรกิจกฎหมาย เพื่อให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รวมถึงพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ.ราชบุรี จัดทำประกาศจังหวัด เรื่อง มาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อแจ้งหน่วยงานราชการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศาลากลางจังหวัด ส่วนราชการภูมิภาคระดับจังหวัด และส่วนราชการภูมิภาคระดับอำเภอ ให้ดำเนินการ ลดการใช้

ถุงพลาสติกหิ้ว แก้วน้ำพลาสติกใช้ครั้งเดียว โฟมบรรจุอาหาร และหลอดพลาสติก ลดคัดแยกขยะ
ต้นทางในหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินการเก็บข้อมูล และรายงานผ่านระบบ E-Report รายเดือน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) รวม ๓ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ.กระบี่ ดำเนินการสำรวจข้อมูลและติดตามการจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒๑ แห่ง ซึ่งเป็นสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของจังหวัด ในการปิดบ่อขยะที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อนำขยะเข้าสู่โรงไฟฟ้าขยะ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ (๒) ทสจ.ราชบุรี ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด โดยตรวจประเมินคุณภาพน้ำชะขยะ น้ำผิวดิน และน้ำใต้ดิน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่บ่อ และ (๓) ทสจ.สงขลา ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ เพื่อประชุมหารือไตรภาคี ตามแผนจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) รวม ๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ.ราชบุรี ดำเนินงาน จัดกิจกรรมโครงการคนไทย ไร้ e-waste โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ AIS ในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนและหน่วยงานราชการ รวบรวมซากโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอุปกรณ์ต่อพ่วง เพื่อส่งบริษัทเอกชนกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่ให้มีขยะอิเล็กทรอนิกส์ตกค้าง และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก ร่วมกับ **กรมควบคุมมลพิษ** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๘ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย จำนวน ๗ แห่ง ในพื้นที่รับผิดชอบ และ (๒) ทสจ.สงขลา ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการป้องกันไฟไหม้และน้ำท่วมสถานที่กำจัดขยะในจังหวัด และประสานและขับเคลื่อนการจัดทำแผนงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) สร้างแรงจูงใจ สร้างความเข้าใจ เตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการรายย่อย และร้านรับซื้อของเก่า ซึ่งรับซื้อซากผลิตภัณฑ์มาถอดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ได้จดทะเบียนโรงงานเข้าสู่ระบบการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์แบบครบวงจร

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมควบคุมมลพิษ**เปิดรับฟัง สำนวญความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็นต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. และจัดทำวิทัศน์เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ให้แก่ ๓๒๔ หน่วยงานทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) กำหนดมาตรฐานสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและยกระดับมาตรฐานให้เทียบเท่ามาตรฐานระดับสากล (ISO/IEC) ทั้งด้านความปลอดภัยและสมรรถนะ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น อีกทั้งลดจำนวนขยะอิเล็กทรอนิกส์ และลดการลักลอบนำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ด้อยคุณภาพ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่เทียบเท่ามาตรฐานระดับสากล (ISO/IEC) จำนวน ๗๘ มาตรฐาน**

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมการพัฒนาหรือวิจัยเทคโนโลยี เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะและของเสียอันตราย

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมโรงงานอุตสาหกรรมพิจารณาอนุญาตให้นำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกบริเวณโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่ออำนวยความสะดวก ให้ผู้ประกอบการโรงงานสามารถปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานได้ถูกต้อง ครบถ้วน และรวดเร็ว พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถกำกับ ดูแล ตรวจสอบ และจัดการข้อมูลรายงานปริมาณกากอุตสาหกรรม รวมถึงการขนส่งกากอุตสาหกรรมให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น**

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินงานรวม ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำระบบการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมแบบครบวงจร (E-Fully Manifest) เพื่อกำกับการขนส่งสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว โดยให้รถขนส่งกากของเสียอุตสาหกรรมเชื่อมต่อระบบสัญญาณติดตาม GPS เข้ากับระบบฐานข้อมูลของกรมโรงงานฯ เพื่อควบคุมปริมาณการรับของเสียให้สอดคล้องกับความสามารถในการรับกำจัด/บำบัด ของโรงงานผู้รับกำจัดกากอุตสาหกรรม ป้องกันการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม (๒) ยกระดับมาตรฐาน Zero Waste to Landfill สำหรับสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม ตามแนวทางสากล (๓) พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการจัดการของเสียอันตรายภาคอุตสาหกรรมให้มีการจัดการของเสียให้เป็นมาตรฐาน และยกระดับเข้าสู่ระบบการอนุญาตโดยอัตโนมัติ (AI) และ (๔) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการกากอุตสาหกรรมที่มีปัญหาเสี่ยงต่อการลักลอบทิ้งโดยใช้หลักการ 3Rs และ KAIZEN**

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๖) เร่งรัดการออกกฎหมายเพื่อขยายบทบาทและความรับผิดชอบของภาคเอกชน (ผู้ผลิต) ในการจัดการของเสียอันตรายประเภทซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมควบคุมมลพิษอยู่ระหว่างการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. พร้อมทั้งยกร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๖ ฉบับ ได้แก่ (๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าธรรมเนียมซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องนำส่งเงินบำรุงกองทุน (๒) กำหนดชนิดและขนาดของซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ**

เงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นสถานรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ (๕) หลักเกณฑ์การจัดเก็บและการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ของสถานรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ (๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นสถานถอดแยกซากผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๗) เข้มงวดในการกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์จากต่างประเทศรวมทั้งเพิ่มบทลงโทษในการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่มีกำหนดให้ยกเลิกการนำเข้า

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมศุลกากร** มีการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการนำเข้าของเสียอันตรายเข้ามาทั้งในราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานศุลกากรต่อผู้นำของเข้ากรณีของเสียอันตรายดังกล่าว และมีการแก้ไขกฎหมายศุลกากรและเกณฑ์การระบับคดีที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าของเสียอันตรายมาทั้งค้ำในประเศไทย
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ.บึงกาฬ จัดทำแผนงานปฏิบัติการประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และติดตามตรวจสอบบ่อขยะในพื้นที่จังหวัด เพื่อติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด และ (๒) ทสจ.สงขลา ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายการขับเคลื่อนการดำเนินการ ตาม Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกระดับจังหวัด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมศุลกากร** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ (๑) กำกับดูแล ติดตาม การนำเข้า และการตรวจปล่อยสินค้าที่อาจเป็นของเสียตามอนุสัญญาบาเซล ขยะอิเล็กทรอนิกส์ เศษพลาสติก และขยะเทศบาล เพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ เศษพลาสติก ขยะเทศบาล และ (๒) กำกับดูแล การควบคุมตรวจสอบการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกปนเปื้อนจากต่างประเทศ เพื่อควบคุมตรวจสอบบริษัทที่นำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกปนเปื้อน และลดปริมาณการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกปนเปื้อนจากต่างประเทศ
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ. นครพนม ติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ลงพื้นที่สำรวจ และจัดทำข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อติดตามสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) ทสจ. บึงกาฬ ดำเนินงานติดตามตรวจสอบบ่อขยะในพื้นที่จังหวัด เพื่อติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ประสานการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอย และ ๒) แก้ไขปัญหาเรื่อง ร้องเรียน เพื่อหาหรือประสานงาน หาทางแก้ไขปัญหา ร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ. นราธิวาส ประสานความร่วมมือ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด โดยการติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด และขับเคลื่อนการจัดทำแผนงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) ทสจ.บึงกาฬ จัดทำรายงานประจำปี เพื่อเป็นฐานข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา และจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ ๘) การสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้ในการผลิตและการบริโภคอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดมลพิษในหลายด้าน อาทิ ขยะมูลฝอย คุณภาพน้ำ และคุณภาพอากาศ ประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น และปล่อยมลพิษจากการบริโภคมามากขึ้น ดังนั้น จึงควรเพิ่มกิจกรรมให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมให้กับประชาสังคม (Upskill Reskill and Newskill) เพื่อให้ภาคประชาสังคมมีบทบาทในทางปฏิบัติมากขึ้น ทั้งในเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเรื่องการป้องกันและลดมลพิษ อาทิ การคัดแยกขยะต้นทาง การใช้น้ำอย่างประหยัด และงดการเผา เป็นต้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และควรเป็นการทำงานที่มาจากการถอดบทเรียนการวิจัยและพัฒนาในอดีตจนถึงปัจจุบันที่ดีของประเทศ จากหน่วยงานต่างๆมาบูรณาการความคิด เพื่อเป็นมาตรการจัดการควบคู่กับแนวทางจัดการสากล เช่น Man and the Biosphere Programme ขององค์การสหประชาชาติ เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) รวม ๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ. ศรีสะเกษ ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) เพื่อลดและแก้ไข ปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง PM_{2.5} ในท้องที่ ๒๒ อำเภอ ของจังหวัด โดยจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดศรีสะเกษ (ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5}) ร่วมกับ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดศรีสะเกษ และ (๒) ทสจ. อุทัยธานี ติดตามป้องกันสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ร่วมกับ **กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** (สบอ.๑๒ สจป.๔ สาขานครสวรรค์) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน เพื่อติดตาม เฝ้าระวัง การเกิดจุดความร้อน (Hot Spot) สร้างการรับรู้ สถานการณ์ไฟป่า บูรณาการระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการดับไฟป่า และเตรียมความพร้อมรับมือ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ได้แก่ (๑) ทสจ. สงขลา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง เพื่อติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับ การจัดสรรงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ๙ แห่ง และ (๒) ทสจ. นครศรีธรรมราช กำกับ

ติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อสร้างความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด ๒๖ แห่ง

- ❖ **สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำแผนงานวิจัยด้านการจัดการขยะและของเสีย โดยสร้างเครือข่ายการจัดการขยะแบบบูรณาการและสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบหมุนเวียน และผลักดันการบริหารจัดการขยะผ่านสื่อสังคมในการขับเคลื่อนเชิงพฤติกรรมลดขยะประเทศ และ (๒) พัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามขนาดและบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถอดบทเรียนการบริหารจัดการขยะในระดับต่างๆ ของทุกภูมิภาคทั่วประเทศ และนำมาศึกษาและพัฒนารูปแบบและกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะ

ข้อเสนอแนะ กำหนดให้ ๙) ส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจจากการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งผู้ผลิตสินค้าและบริการได้นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นต้นทุนการผลิต ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ร่อยหรอลงและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา ขณะที่ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าและบริการที่เกินความจำเป็น ทำให้เพิ่มการเกิดของเสียและเป็นภาระในการบำบัดภายหลัง ดังนั้น จึงควรส่งเสริมความร่วมมือจากทั้งภาครัฐภาคประชาชน และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการผลิตที่ยั่งยืน อาทิ ลดการใช้ทรัพยากร ไม่ใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิต และออกแบบวัสดุให้มีอายุการใช้งานที่ยืนยาวและสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ ในด้านการบริโภคที่ยั่งยืน ควรบริโภคสินค้าและบริการตามความจำเป็น ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้สินค้าซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ คัดแยกวัสดุรีไซเคิลจากต้นทาง มีการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์ไปใช้ในการผลิตซ้ำ ทำให้เกิดการยกระดับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ควรส่งเสริมการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และควรพิจารณาจากผู้ผลิตที่เป็นผู้กำหนดตั้งแต่ต้น ในการเลือกใช้วัสดุ จนถึงผู้บริโภคให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงบูรณาการของผู้กำกับดูแลด้านกฎหมาย และการผลักดันงานวิจัยให้เกิดการใช้เทคโนโลยี

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ศึกษาความเหมาะสมในการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์/ มาตรการจูงใจ เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน: ด้านการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อศึกษามาตรการทางเศรษฐศาสตร์/ มาตรการจูงใจ เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน : ด้านการบริโภคที่ยั่งยืนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ๑๐ ด้าน ได้แก่ ๑) การท่องเที่ยว ๒) เกษตรและอาหาร ๓) พลังงาน ๔) คมนาคมขนส่ง ๕) อุตสาหกรรม ๖) การจัดซื้อจัดจ้าง ๗) เมือง/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๘) กฎหมาย ๙) กลไกการขับเคลื่อนมาตรการทางเศรษฐศาสตร์/มาตรการจูงใจ : ด้านการให้ความรู้และกลไกสังคม และ ๑๐) กลไกการขับเคลื่อนมาตรการทางเศรษฐศาสตร์/มาตรการจูงใจ : ด้านการเงินและการคลัง

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ และสารอันตราย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ

- (๑) **กฎหมายและนโยบาย** โครงการที่เกี่ยวกับจัดทำร่างและผลักดันพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. โดยอาศัยหลักการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ควบคุม

กับหลักการความรับผิดชอบต่อที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต การยกร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฯ ๖ ฉบับ มีการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการนำเข้าของเสียอันตรายเข้ามาทั้งในราชอาณาจักร จัดทำประกาศจังหวัด เรื่อง มาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ จัดทำแผนงานปฏิบัติการประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และติดตามตรวจสอบข้อขยะในพื้นที่จังหวัด และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกระดับจังหวัด พิจารณาอนุญาตให้นำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกบริเวณโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตรวจสอบสถานประกอบการกิจการเกี่ยวกับพลาสติกที่มีการนำเข้าเศษพลาสติกมาใช้ในกระบวนการผลิต (๒) การบริหารจัดการ โครงการที่เกี่ยวกับประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ ติดตามตรวจสอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ การจัดทำแผนงานโครงการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำระบบการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมแบบครบวงจร ยกระดับมาตรฐาน Zero Waste to Landfill สำหรับสถานประกอบการกากอุตสาหกรรม ตามแนวทางสากล พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการจัดการของเสียอันตรายกากอุตสาหกรรมให้มีการจัดการของเสียให้เป็นมาตรฐาน และยกระดับเข้าสู่ระบบการอนุญาตโดยอัตโนมัติ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการกากอุตสาหกรรมที่มีปัญหาเสี่ยงต่อการลักลอบทิ้งโดยใช้หลักการ 3Rs และ KAIZEN และ (๓) การสนับสนุน โครงการที่เกี่ยวกับ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนและหน่วยงานราชการ รวบรวมซากโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอุปกรณ์ต่อพ่วง เพื่อส่งบริษัทเอกชนกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่ให้มีขยะอิเล็กทรอนิกส์ตกค้าง โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ AIS ประสานความร่วมมือ ในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการป้องกันไฟไหม้และน้ำท่วมสถานที่กำจัดขยะในจังหวัด ติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด และศึกษาความเหมาะสมในการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์/ มาตรการจูงใจ เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การจัดทำร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. เนื่องจาก กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่อาศัยหลักการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนควบคู่กับหลักการความรับผิดชอบต่อที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิตที่ให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้ารับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ซึ่งประเทศไทยยังไม่เคยมีกฎหมายในลักษณะนี้มาก่อน ทำให้การผลักดันการออกกฎหมายเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนากฎหมาย และระบบการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

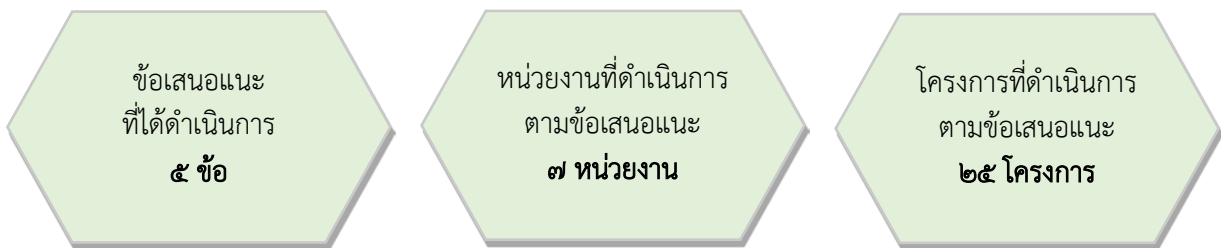
๒) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายฯ ซึ่งต้องชี้แจงทำความเข้าใจในตัวกฎหมายให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การนำเสนอกฎหมายอาจล่าช้ากว่าที่กำหนด

๓) การร้องเรียนของพื้นที่ ไม่ได้เป็นไปตามขั้นตอนการร้องเรียนแต่ละหน่วยงาน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของการประสานงาน และขอบเขต หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน มีความซ้อนทับกัน

๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ที่รวบรวมได้จาก รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๕ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๕ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๒๕ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) เข้มงวดกับการบังคับใช้และมีมาตรการในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเรือน หมู่บ้านจัดสรร และอาคารทุกประเภทให้มีการจัดการน้ำเสียเบื้องต้นที่ต้นทางเพื่อลดปริมาณความสกปรกของน้ำเสียที่เกิดขึ้นก่อนระบายน้ำทิ้งลงแหล่งน้ำ รวมถึงมาตรการจูงใจสำหรับผู้ก่อสร้างก่อนกฎหมายบังคับใช้ โดยเฉพาะที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต คลองสายหลัก และพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยว

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **กรมควบคุมมลพิษ**เสนอ (ร่าง) มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารต่อคณะทำงานปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากมลพิษประเภทอาคาร เพื่อปรับปรุงประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารบางประเภทและบางขนาด ได้แก่ แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอาคารและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- ❖ **กรุงเทพมหานคร**ได้ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ร่างระเบียบ และร่างประกาศที่เกี่ยวข้อง ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) ร่างประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่ที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดน้ำเสียต้องชำระค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย (๒) ร่างประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร และ (๓) ร่างประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง แนวทางการติดตั้งอุปกรณ์วัดปริมาณน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่ใช้น้ำประปา

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **กรมควบคุมมลพิษ**ดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพน้ำในพื้นที่เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินที่ระบายลงสู่ทะเล การติดตามตรวจสอบการจัดการน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษ ประเมินคุณภาพชายหาดท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการคุณภาพน้ำให้สอดคล้องกับสถานการณ์

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรมควบคุมมลพิษจัดทำแผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาปัญหาด้านคุณภาพน้ำและการจัดการคุณภาพน้ำ การจัดทำแผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) สร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ ให้ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ของการคัดแยกขยะและลดปริมาณการสร้างขยะ โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และยูทูบ เป็นต้น รวมทั้งการจัดฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมรณรงค์

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการ ๖ โครงการ ได้แก่ (๑) แยกขวดช่วยหมอ โดยการตั้งถังจู้รับขวด PET ๙๒ จุด ทั่วกรุงเทพมหานคร เพื่อนำส่งไปผลิตเป็นเส้นใยสำหรับผลิตเป็นชุด PPE ส่งมอบให้บุคลากรทางการแพทย์ (๒) ปฏิทินตั้งโต๊ะปีเก่า เราขอ เพื่อรับบริจาคปฏิทินตั้งโต๊ะปีเก่า เพื่อส่งมอบให้มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ นำไปผลิตสื่ออักษรเบรลล์สำหรับผู้พิการทางสายตา (๓) ใช้แอปพลิเคชันไลน์ (LINE Official Account) ในชื่อ “Envi Hero!!” เพื่อสร้างเครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร (๔) ส่งเสริมการจัดการมูลฝอยที่ต้นทาง โดยจัดกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) หรือโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) (๕) ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะในพื้นที่สาธารณะ ณ พื้นที่อุทยานเบญจสิริ เขตคลองเตย และ (๖) จัดการพลาสติกและขยะอย่างยั่งยืน เพื่อลดมูลฝอยพลาสติกทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) ศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว จากการจัดการน้ำเสียชุมชนและขยะทั่วไปไม่ถูกต้อง เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ กรมอนามัยจัดทำกฎหมาย ๕ ฉบับ ได้แก่ (๑) ออกกฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ (๒) (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัย สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พ.ศ. (๓) (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัย สำหรับผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. (๔) (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. และ (๕) (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประเภทและเวชภัณฑ์ที่เป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ.

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) พัฒนาการใช้ระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ และการเตรียมรับมือจากการเปลี่ยนแปลงกะทันหันอื่นในอนาคต เพื่อให้ประเทศดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีการเร่งพัฒนางานระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล และการนำข้อมูลในระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมไปใช้ และควรมีการสนับสนุนการบูรณาการข้อมูลและกำหนดกรอบความร่วมมือในการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาเครือข่าย ระบบฐานข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ และตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยมีเครือข่ายศูนย์ข้อมูลที่ทำหน้าที่ในการ

ติดตาม กำกับ สังเคราะห์ และใช้ประโยชน์ในระดับพื้นที่ หรือภูมิภาค รวมทั้งเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการรักษาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อจัดทำข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงพื้นที่ กายภาพ ปริมาณ และคุณภาพ รวมทั้งได้จัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) เพื่อปรับปรุงข้อมูลและประเภทพื้นที่สีเขียวในฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว ให้มีความถูกต้องตามแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน
- ❖ กรมควบคุมมลพิษจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินทั่วประเทศ (พื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก) เพื่อรายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำของประเทศ การจัดทำฐานข้อมูลคุณภาพน้ำของประเทศให้มีความสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน สำหรับใช้เป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานตามแผนจัดการคุณภาพน้ำของประเทศ และใช้ประเมินความสำเร็จของนโยบายและมาตรการการจัดการคุณภาพน้ำ ข้อมูลประกอบการปรับปรุงหรือกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน รวมถึงการใช้ประโยชน์ของแหล่งน้ำ และมาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- ❖ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) พัฒนาเว็บไซต์ <https://nationalthaiwater.onwr.go.th> และแอปพลิเคชัน nationalthaiwater ในการจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ สำหรับใช้เก็บข้อมูลประกอบการบริหารจัดการ รับมือน้ำท่วมและน้ำแล้ง โดยมีการแยกประเภทแหล่งน้ำตามความจุ ๓ ประเภท ได้แก่ แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ความจุ ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป แหล่งน้ำขนาดกลาง ความจุ ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร - ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และแหล่งน้ำขนาดเล็กความจุน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร รวมถึงพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบ Nearly Real Time Analytic เข้าช่วยการเข้าถึงข้อมูลและการใช้งานที่สะดวกรวดเร็ว และทันท่วงที สามารถนำไปสู่การตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้แม่นยำมากยิ่งขึ้นผ่านเทคโนโลยี “One Map” ซึ่งทำให้เกิดข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่เป็นการรวบรวมระบบข้อมูลในลักษณะ Real Time จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลฝน การคาดการณ์ฝนและพายุคลื่น น้ำหลาก ระดับน้ำในแหล่งน้ำต่างๆ ทั้งอ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ และแม่น้ำสายหลัก รวมถึงคุณภาพน้ำและพื้นที่เกิดสาธารณภัย และ (๒) จัดทำ “ระบบบริหารจัดการแผนงานโครงการและฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ หรือ ระบบ Thai Water Plan” มาเป็นเครื่องมือในการจัดทำ รวบรวม และวิเคราะห์แผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ รวมทั้งการติดตามประเมินผลโครงการด้านทรัพยากรน้ำในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- ❖ กรมอนามัยได้ดำเนินการ ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) พัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม Thai Stop COVID Plus (TSC+) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนยกระดับสถานประกอบกิจการ

ให้มีความปลอดภัยด้านสุขอนามัย โดยการประเมินตนเองตามมาตรการที่กำหนด และรับรองตนเอง (E-Certificated) รวมทั้งมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ตลอดจนเป็นช่องทางสื่อสารความรู้ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการส่งเสริม การดำเนินชีวิตตามแนวทางวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ได้อย่างเหมาะสม และ (๒) รณรงค์หลักเลี่ยงพฤติกรรมและสถานที่เสี่ยงด้วยแอปพลิเคชัน Thai Save Thai เพื่อให้ประชาชนวิเคราะห์ความเสี่ยงเบื้องต้น สำหรับการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ให้ตระหนักถึงวิธีการป้องกัน การรักษาระยะห่างและการเดินทางที่มีความเสี่ยงในพื้นที่ที่มีการระบาด

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่มีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ และได้รับผลกระทบจากการพัฒนา อาจทำให้เกิดความเสียหายที่ยากต่อการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิม อาทิ พื้นที่ป่าต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชายฝั่งทะเล เกาะ แหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์หรือหายาก ย่านชุมชนเก่า แหล่งศิลปกรรม และแหล่งโบราณสถาน ควรมีมาตรการที่สามารถดำเนินการได้อย่างทันทั่วถึง เพื่อปกป้อง คุ้มครอง และรักษาพื้นที่ที่สำคัญและได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ โดยการวางระบบการเฝ้าระวัง การตรวจตรา และการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมให้ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ออกประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกัน สงวน บำรุงรักษา และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่มีคุณค่า ให้คงอยู่ได้อย่างสมดุลตามธรรมชาติ และให้ความสมบูรณ์ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต ชลบุรี พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี เพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์ และเชียงใหม่ - ลำพูน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ทสจ. ชัยนาท จัดอบรมการมีส่วนร่วมของชุมชนมุ่งสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ภายใต้โครงการเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (Green City) เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเมืองให้มีการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างศักยภาพภาคีเครือข่ายท้องถิ่นสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ แห่ง และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ พร้อมสนับสนุนชุดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ ๓ เรื่อง เช่น การสร้างวินัยคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะที่ยั่งยืน วิธีการง่ายๆ กับการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม และการทำน้ำหมักอินทรีย์ (สูตรเศษอาหารหรือเศษผัก) และ (๒) ทสจ. นครศรีธรรมราช ร่วมกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมในการจัดการเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน และนำแนวคิดเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

โดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการให้เทศบาลเข้าร่วมโครงการระดับจังหวัด ๕๔ แห่ง ชี้แจงและส่งเสริมการนำเกณฑ์ชี้วัดไปใช้ในการพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ๓ แห่ง รับสมัครเทศบาลเข้าร่วมประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับจังหวัด ๕ แห่ง และประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับพื้นที่ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๔ (สุราษฎร์ธานี) ๓ อบท. โดยมีเทศบาลผ่านเข้าสู่อันดับประเมินระดับภาค ๑ อบท. ได้เข้าร่วมการประเมินและรายงานข้อมูลเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับประเทศที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดขึ้น

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้อง กับ

(๑) กฎหมายและนโยบาย โครงการที่เกี่ยวกับการเสนอ (ร่าง) มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคาร ต่อคณะทำงานปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากมลพิษประเภทอาคาร การออกข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร ร่างระเบียบ และร่างประกาศกรุงเทพมหานคร ได้แก่ กำหนดเขตพื้นที่ที่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง แหล่งกำเนิดน้ำเสียต้องชำระค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร และ แนวทางการติดตั้งอุปกรณ์วัดปริมาณน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่ใช้น้ำประปา การออกกฎกระทรวงการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ จัดทำ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน อย่างปลอดภัย สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พ.ศ. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข หลักสูตรและระยะเวลาการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัย สำหรับผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข มาตรการควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประเภทยาและเวชภัณฑ์ที่เป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. การออกประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

(๒) การบริหารจัดการ อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพน้ำในพื้นที่เกาะช้าง จังหวัดตราด โดยติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินที่ระบายลงสู่ทะเล การติดตามตรวจสอบการจัดการน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษ ประเมินคุณภาพชายหาดท่องเที่ยว การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน และ

(๓) การสนับสนุน อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับศึกษาปัญหาด้านคุณภาพน้ำและการจัดการคุณภาพน้ำ การจัดทำแผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน การตั้งจุดรับขวด PET ทั่วกรุงเทพมหานคร รับบริจาคภาชนะทิ้งได้ปะปีเก่า ส่งเสริมการจัดการมูลฝอยที่ต้นทาง ชุมชนปลอดภัย พัฒนาให้เป็นชุมชน/โรงเรียนต้นแบบในการจัดการมูลฝอยแบบครบวงจร ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะในพื้นที่สาธารณะ และจัดการพลาสติกและขยะอย่างยั่งยืน โดยการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม จัดทำข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงพื้นที่ ภาพถ่าย ปริมาณ และคุณภาพ จัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจังหวัด ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว หรือระบบ Thai Green Urban จัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินทั่วประเทศ การจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ สำหรับใช้เก็บข้อมูลประกอบการบริหารจัดการ รับมือน้ำท่วมและน้ำแล้ง โดยมีการแยกประเภทแหล่งน้ำตามความจุ ธรณรีกหลักเสี่ยงพฤติกรรม และสถานที่เสี่ยงด้วยแอปพลิเคชัน Thai Save Thai เพื่อให้ประชาชนวิเคราะห์ความเสี่ยงเบื้องต้น สำหรับการระบาดของโรคโควิด ๑๙ อบรมการมีส่วนร่วมของชุมชน

มุ่งสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ภายใต้โครงการเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนร่วมในการจัดการเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การดำเนินการออกประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการปรับปรุงประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ใช้เวลานานในการออกประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมฉบับใหม่

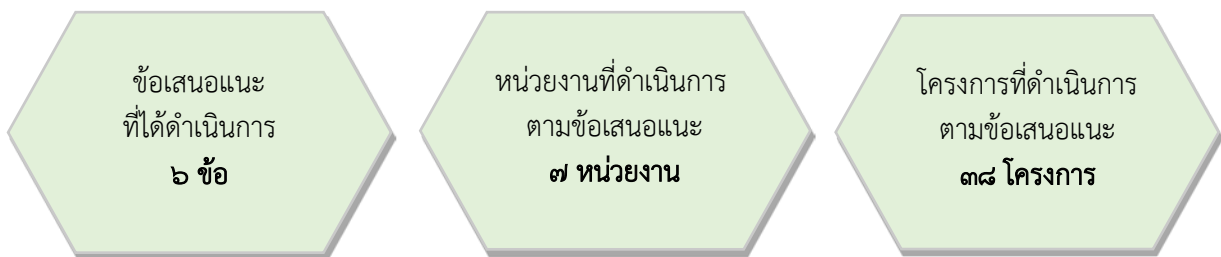
๒) การนำเข้าข้อมูลพื้นที่สีเขียวที่เป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่และส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาล และภาคีเครือข่าย เพื่อความถูกต้องของข้อมูล และต้องอาศัยทักษะของบุคลากร พร้อมทั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีของหน่วยงานเชิงพื้นที่ เพื่อนำเข้าข้อมูลเป็นปัจจุบัน

๓) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลต่อการลงพื้นที่การดำเนินงาน เช่น การสำรวจภาคสนาม และปฏิเสธการเข้าพื้นที่เพื่อเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง ทำให้ต้องปรับแผนและวิธีการดำเนินงาน

๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๖ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๖ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๘ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) สนับสนุนให้จัดทำเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์รายประเภท ให้ครบ ๑๐ ประเภท พร้อมดำเนินการประเมินตามเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ให้ครอบคลุมทุกแหล่ง

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ดำเนินงาน ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) การติดตามการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์รายประเภท ผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ ตามเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทน้ำตก ภูเขา ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณ และถ้ำ (๒) การประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์รายประเภท เพื่อประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ ตามเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทน้ำตก ภูเขา ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะวรรณ และถ้ำ ให้แก่หน่วยงานที่ดูแลในระดับพื้นที่ (๓) การจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อความยั่งยืนตามภูมินิเวศ : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม รายประเภท และการจัดทำผังภูมินิเวศแหล่งธรรมชาติ รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) เพื่อกำหนดศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ และกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และเครื่องมือการขับเคลื่อนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ (ประเภทโป่งพูน) ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) และ (๔) การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมินิเวศ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างยั่งยืน : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรม รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ การเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่โดยมุ่งเน้นในแหล่งศิลปกรรม ประเพณีอันชุมชนเก่า

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) บูรณาการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปกรรมกับหน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งสถาบันการอุดมศึกษาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าระดับจังหวัด ระยะ ๒ ได้จัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า และประชุมหารือเชิงปฏิบัติการระดมความเห็นทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ.นครศรีธรรมราช อนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า ประชุมคณะกรรมการ และจัดทำข้อวิเคราะห์แผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่านครศรีธรรมราช

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ดำเนินงาน ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกรอบและแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ เพื่อปกป้องฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน อนุรักษ์พัฒนาและฟื้นฟูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น (๒) การขับเคลื่อนผังและแผนการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๘) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการดำเนินงานในการรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ให้ได้รับการฟื้นฟู ดูแล รักษา และอนุรักษ์ไว้เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญของชุมชน (๓) การปรับปรุงฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เพื่อปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน และ (๔) การดำเนินงานของเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ตามแผนขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมระดับจังหวัด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๒ จังหวัด ได้แก่ ๑) ทสจ.ราชบุรี ขับเคลื่อน (๑) การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าราชบุรี ร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการเสนอแผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่าราชบุรี เสนอต่อคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า (๒) การพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ร่วมกับ**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างแนวร่วมภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ๒) ทสจ.นครพนม ร่วมกับ**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** จัดกิจกรรมคัดเลือกคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. ในจังหวัด เพื่อพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และจัดทำฐานข้อมูลจำนวนสมาชิก ทสม. ของจังหวัด

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) กระตุ้นให้ประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่แหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ได้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของแหล่งนั้นๆ ให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของ เชื่อมโยงให้เห็นถึงเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบันเข้าด้วยกัน ผ่านสื่อต่างๆ ที่เข้าถึงง่าย รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการสำนึกและหวงแหน และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ของประชาชนในแต่ละพื้นที่

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ศึกษาและจัดทำมาตรการการสร้างแรงจูงใจ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า (กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า) เพื่อศึกษามาตรการ และเสนอแนะมาตรการการสร้างแรงจูงใจ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า และ (๒) จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้เป็นคลังข้อมูล สามารถเรียกข้อมูลเชิงพื้นที่ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเงื่อนไข ตามที่กำหนดผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์
- ❖ **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์โดยใช้หลักการโครงการมนุษย์และชีวมณฑล ในประเทศไทย พื้นที่สงวนชีวมณฑลดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา-คอกม้า จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่สงวนชีวมณฑลป่าสักห้วยทาก จังหวัดลำปาง เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่สงวนชีวมณฑลในทุกระดับ
- ❖ **กรมศิลปากร** ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) โดยฝึกอบรมให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกด้านการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม แก่ อส.มศ. และบุคคลทั่วไป (๒) การดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ เพื่อให้พระสงฆ์และฆราวาสในวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ได้รับทราบ และ (๓) จัดกิจกรรมรณรงค์ดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้การอนุรักษ์และดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติเบื้องต้น แก่ประชาชน
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ.นครศรีธรรมราช พัฒนาเครือข่าย ทสม. เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างแนวร่วมภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ยกย่องการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ทสม.

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๔) สนับสนุนให้ภาคประชาชนร่วมมือกันอนุรักษ์แหล่งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมและประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการอนุรักษ์ต่อประเทศชาติและชุมชน ทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจการค้าขายอาหาร การโรงแรมการจัดพาหนะเดินทาง และการจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า ได้จัดทำคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานไปสู่การปฏิบัติ และคู่มือแนวทางขับเคลื่อน

การดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า : เพื่อเป็นแนวทางการพิจารณาโครงการก่อสร้างอาคารของภาครัฐ และหน่วยงานของรัฐอย่างอื่นในบริเวณเมืองเก่า และแนวทางการจัดทำเทศบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารของภาคเอกชนในพื้นที่เมืองเก่า

- ❖ **กรมทรัพยากรธรณี** ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การพัฒนาส่งเสริมแหล่งธรณีวิทยาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดมหกรรมเปิดโลกธรณีวิทยาเพื่อการท่องเที่ยว ๗ พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ถ้ำทะลุ (เขาขาว) พื้นที่น้ำตกธารปลิว พื้นที่หินสาหร่ายป่าพน (Stromatolite) พื้นที่เขาทะนูน พื้นที่น้ำตกวังสายทอง พื้นที่ถ้ำเจ็ดคต จังหวัดสตูล และพื้นที่วัดเขาจันทร์งาม จังหวัดนครราชสีมา เพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ทางวิชาการในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และ (๒) การพัฒนาส่งเสริมแหล่งธรณีวิทยาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดมหกรรมเปิดโลกธรณีวิทยาเพื่อการท่องเที่ยว ๗ พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่น้ำตกธารสวรรค์ พื้นที่แหล่งนอร์ตลอยห้วยบ้า พื้นที่เกาะลิตีเล็ก จังหวัดสตูล (จัดร่วมกับการประชุมเครือข่ายอุทยานธรณีโลกภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก) พื้นที่แหล่งหินตัดสูงเนิน พื้นที่บ่อทรายแหล่งซากช้างดึกดำบรรพ์ จังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่เวียงหนองล่องพื้นที่พุร้อนป่าตึง จังหวัดเชียงราย เพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ทางวิชาการในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- ❖ **กรมการท่องเที่ยว** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การพัฒนา พันธุ์อัตลักษณ์ในพื้นที่เมืองอำเภอ ชุมชน ให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว และส่งเสริมภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว และ (๒) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน (Community Design) โดยพัฒนาและสนับสนุนศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ในด้านภาพลักษณ์ สร้างจุดเด่นของชุมชนให้มีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๕) ผลักดันให้มีการประกาศแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งมรดกทางธรรมชาติที่ได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเพิ่มเติม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การขึ้นทะเบียนพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานเป็นมรดกโลก ตามที่ราชอาณาจักรไทยนำเสนอ ภายใต้หลักเกณฑ์ข้อที่ ๑๐ คือ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยที่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในถิ่นกำเนิด ซึ่งรวมไปถึงถิ่นที่อาศัยของชนิดพันธุ์พืช และ/หรือชนิดพันธุ์สัตว์ ที่มีคุณค่าโดดเด่น เชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงอนุรักษ์ระดับโลก เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ชนิดพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ ที่มีคุณค่าโดดเด่น และยกระดับการอนุรักษ์พื้นที่ด้วยการบริหารจัดการที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ให้คงคุณค่า และ (๒) การนำเสนอพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามันเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก ประกอบด้วย (๒.๑) อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๖ แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะระนอง แหลมสน หมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิมิลัน เขาลำปี - ห้ายเหมือง และสิรินธร (๒.๒) ป่าชายเลนจังหวัดระนอง และ (๒.๓) พื้นที่สงวนชีวมณฑลระนอง ขนาดพื้นที่รวม ๑,๘๑๗,๕๐๐ ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่นำเสนอ ๗๒๔,๗๑๘.๗๕ ไร่ และพื้นที่กันชน ๑,๐๙๒,๗๘๑.๖๕ ไร่ แบ่งเป็น ๓ นิเวศภูมิภาค คือ ป่าชายเลนและกลุ่มเกาะชายฝั่ง (จังหวัดระนอง) หมู่เกาะทะเลเล็ก (จังหวัดพังงา) และ ชายหาดและป่าสนทรายชายฝั่ง (จังหวัดพังงา และภูเก็ต)

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งมรดกทางธรรมชาติที่บรรจุอยู่ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลกของประเทศไทยที่ทันสมัย และ (๒) การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ.สงขลา อนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าสงขลา ดำเนินงานรวม ๓ โครงการ ร่วมกับ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ (๑) ประชุมอนุกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าสงขลา (๒) ประชุมคณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก เพื่อพิจารณาข้อกำหนดโครงการ (Term of reference : TOR) โครงการ Upstream Process สงขลาสู่มรดกโลก ของ UNESCO และ (๓) ประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองและพิจารณาแผนการดำเนินงานในพื้นที่เมืองเก่า

ข้อเสนอแนะ กำหนดให้ (๖) ส่งเสริมให้มีการจัดการท่องเที่ยวตามแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปกรรม ให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและความสวยงามของสิ่งแวดล้อม เป็นไปตามแนวทางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ และแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC)

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้จัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม เพื่อความยั่งยืนตามภูมินิเวศ : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม รายประเภท และการจัดทำผังภูมินิเวศแหล่งธรรมชาติ รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) ได้จัดทำผังภูมินิเวศแหล่งธรรมชาติ (ประเภทโป่งพุร้อน) แนวทางการอนุรักษ์ เครื่องมือ/กลไกการขับเคลื่อน และแผนการติดตาม แนวทาง/คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ฐานข้อมูล และชุดความรู้/องค์ความรู้การอนุรักษ์/สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อกำหนดศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่แหล่งธรรมชาติ (ประเภทโป่งพุร้อน) กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และเครื่องมือการขับเคลื่อนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ (ประเภทโป่งพุร้อน) ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) ภายใต้กระบวนการการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลาง จังหวัด และท้องถิ่น ได้แก่ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน เอกชนและผู้ประกอบการ
- ❖ **กรมการท่องเที่ยว** จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเนินทราย (Sand Dune) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้นแบบ เพื่อรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่แบบ New Normal ตามเส้นทางท่องเที่ยว Scenic Route โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง สร้างศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Thailand Riviera) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพระดับโลกอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรม รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) ๙ จังหวัด ได้แก่ ตาก พิชณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานี เพื่อจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า พร้อมแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า ตามยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าแห่งชาติ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม มีการพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อม
- ❖ **กรมการท่องเที่ยว** ดำเนินงานรวม ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยว รูปแบบ Smart Tourism โดยนำนวัตกรรมมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และ (๒) พัฒนาต้นแบบโฮมสเตย์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-Friendly Homestay) โดยสร้างต้นแบบการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้มีศักยภาพในการพัฒนาที่พิกัดให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ❖ **กรมศิลปากร** ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การประเมินการจัดการนักท่องเที่ยวสำหรับแหล่งมรดกโลก และพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้อง กับ (๑) **กฎหมายและนโยบาย** เป็นโครงการที่เกี่ยวกับจัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน การอนุรักษ์ฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า จัดทำข้อวิเคราะห์แผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่า (๒) **การบริหารจัดการ** เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการติดตามการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและ อนุรักษ์รายประเภท การประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและอนุรักษ์ รายประเภท เพื่อ ประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ ตามเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและ อนุรักษ์รายประเภท น้ำตก ภูเขา ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณะธรณีสัณฐาน และถ้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรม เพื่อความยั่งยืนตามภูมิโนเวต : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม รายประเภท และการ จัดทำผังภูมิโนเวตแหล่งธรรมชาติและ ศิลปกรรม รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง) การจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิโนเวต สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างยั่งยืน : การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่ง ศิลปกรรม รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ ติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกรอบ และแนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ขับเคลื่อนผังและแผนการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ศิลปกรรมระดับจังหวัด การขึ้นทะเบียนพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานเป็นมรดกโลก การ นำเสนอพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามันเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก การพิจารณาข้อกำหนดโครงการพัฒนาเมืองเก่าสู่มรดกโลก และ (๓) **การสนับสนุน** เป็นโครงการที่เกี่ยวกับ ร่วมขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า พัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คัดเลือกคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. ในจังหวัด จัดทำฐานข้อมูลจำนวนสมาชิก ทสม. ของจังหวัด ให้ครอบคลุมทุกอำเภอ เป็นปัจจุบัน และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรมาตรฐาน ทสม. ยกระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ทสม. ศึกษาและจัดทำมาตรการการสร้างแรงจูงใจ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์และ พัฒนาเมืองเก่า (กรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า) จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอันควร

อนุรักษ์ทั้งประเทศ ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์โดยใช้หลักการโครงการมนุษย์และชีวมณฑลในประเทศไทย พื้นที่สงวนชีวมณฑล ฝึกอบรมให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) การดูแลทรัพยากรศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ จัดทำคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ พัฒนาส่งเสริมแหล่งธรณีวิทยาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดมหกรรมเปิดโลกธรณีวิทยาเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมแหล่งธรณีวิทยาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดมหกรรมเปิดโลกธรณีวิทยาเพื่อการท่องเที่ยว จัดทำแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาโดยท้องถิ่นมีส่วนร่วม และผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญระดับประเทศ

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจมีการโยกย้าย และมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่รับผิดชอบส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและขับเคลื่อนงานอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า

๒) การปรับปรุงฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการโจมตีทางไซเบอร์อยู่บ่อยครั้ง ทำให้ระบบฐานข้อมูลบนเว็บไซต์ได้รับความเสียหาย จนไม่สามารถที่จะเรียกข้อมูลกลับมาได้เหมือนเดิม

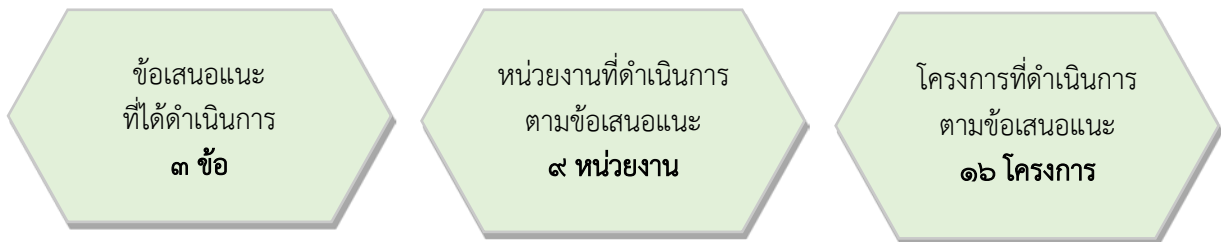
๓) สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด ๑๙ ต้องมีการวางแผนปรับรูปแบบการลงสำรวจและการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรรอนุรักษ์รายประเภท จัดประชุมระดับพื้นที่ในย่านชุมชนเก่าให้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

๔) งานอาสาสมัครไม่มีค่าตอบแทนในเรื่องรายได้ จึงไม่สามารถดึงดูดผู้เข้าร่วมในช่วงวัยทำงาน หรือประชาชนทั่วไปได้เท่าที่ควร จึงมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นผู้สูงอายุ และข้าราชการบำนาญ เป็นส่วนมาก

๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวน ๓ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๓ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๖ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๑) เร่งรัดการจัดทำและประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายและกลไกสนับสนุนทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความพร้อมในการร่วมมือกับประชาคมโลก

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- ❖ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเกี่ยวกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ พัฒนา และเสนอ (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. เข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๒) เร่งรัดการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลที่มีความสัมพันธ์กับหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการสำรวจและประเมินรอยเลื่อนที่มีพลัง การติดตั้งเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นที่ดิน เพื่อการศึกษา วิจัย ประเมินภัยพิบัติแผ่นดินไหว การสำรวจวิจัย หลุมยุบ การจำแนกเขตหมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่มและการทำแผนที่หมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่ม ทั้งนี้ เพื่อให้มีฐานความรู้ในการนำไปใช้เพื่อการวางแผนการจัดการและแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย การวางแผนเมืองและชุมชน การวางโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การอนุรักษ์และการท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา และการจัดทำแผนที่ความเสี่ยง (Risk Map) เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ประสพภัยที่มีความแตกต่างกันในแต่ละประเภทของภัยพิบัติ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- ❖ กรมทรัพยากรธรณีกำหนดขอบเขตพื้นที่เสี่ยงธรณีพิบัติภัยและพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการจัดทำแผน มาตรการ แนวทาง ลดผลกระทบธรณีพิบัติภัย และส่งเสริมให้ประชาชนชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความตระหนักถึงภัยและการลดความเสี่ยงจากธรณีพิบัติภัยรวมทั้งเข้ามา

มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการและลดผลกระทบจากธรณีพิบัติภัย ในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก สำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี เพื่อให้มีข้อมูลด้านธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย รอยเลื่อนมีพลัง ในการนำไปใช้บริหารจัดการเชิงพื้นที่ สำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานราชการระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชน ในพื้นที่เสี่ยงธรณีพิบัติภัยแผ่นดินไหว

- ❖ **กรมอุตุนิยมวิทยา**ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) พัฒนาแผนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว (Seismic Hazard Map) และแผนที่การสั่นไหวของพื้นดิน (Shake Map) ในบริเวณแอ่งเชียงใหม่ เพื่อใช้ในการวางแผนการใช้พื้นที่และออกแบบอาคารต้านแรงแผ่นดินไหวในบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน และ (๒) ปรับปรุงสถานีตรวจวัดโครงการระบบตรวจแผ่นดินไหวอัตโนมัติ ระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒ เพื่อตรวจเฝ้าระวังแผ่นดินไหวและสึนามิให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย**ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) จัดทำพื้นที่เสี่ยงดินถล่ม โดยใช้ข้อมูลจาก Tambon Smart team เพื่อจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงดินถล่มในประเทศไทย และ (๒) จัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินระดับจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดได้รับการเสริมสร้างองค์ความรู้ และมีการเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งแนวทางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ❖ **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) โดย ทสจ.นครศรีธรรมราช จัดทำคำสั่งจังหวัด เพื่อจัดตั้งศูนย์อำนวยการและประสานงานให้ความช่วยเหลือ กรณีเกิดอุทกภัย วาตภัย ดินถล่มและคลื่นลมแรง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยในพื้นที่

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ (๓) ออกแบบโครงสร้างพื้นฐานของเมือง กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนพัฒนาเมืองให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของเมืองที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค ความไม่แน่นอนของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับท้องถิ่น ให้สามารถป้องกัน รับมือ และบรรเทาสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน

- ❖ **กรมทรัพยากรธรณี**ลดผลกระทบธรณีพิบัติภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกิจกรรมลดผลกระทบด้านธรณีพิบัติภัย เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านธรณีพิบัติภัย ดินถล่ม สำหรับสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจจัดการธรณีพิบัติภัยแผ่นดินถล่ม จัดทำข้อมูลแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน สำหรับการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์จากธรณีพิบัติภัย ๓๕ ตำบล (จังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี ขอนแก่น หนองคาย อุดรธานี นครราชสีมา นครนายก สระแก้ว สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด และกระบี่) และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการธรณีพิบัติภัย และจัดทำแนวทางหรือมาตรการป้องกันบรรเทาผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยของชุมชน เพื่อสร้างโครงข่ายชุมชนเข้มแข็ง ในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและ

น้ำป่าไหลหลาก ๘๔๐ ราย ในพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ และ ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก

- ❖ **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๓ โครงการ ได้แก่ (๑) ศูนย์เตรียมพร้อมป้องกันภัยประจำชุมชน/หมู่บ้าน โดยฝึกอบรมในรูปแบบบรรยายและแบ่งกลุ่มปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ทบทวนหลักสูตรการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (CBDRM) และแผนอพยพไปยังศูนย์พักพิงชั่วคราว ของชุมชน/หมู่บ้าน ทบทวนวิธีการแจ้งเตือนภัยของชุมชน/หมู่บ้าน ชักซ้อมขั้นตอนและเตรียมการฝึกซ้อมการบูรณาการตามแผนฯ (๒) เพิ่มศักยภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของนายกเทศมนตรี เพื่อให้ผู้บริหารในท้องถิ่นที่มีความรู้ มีความเข้าใจหลักการบริหารจัดการสาธารณภัย และ (๓) จัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินระดับจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดได้รับการเสริมสร้างองค์ความรู้ และมีการเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับ (๑) **กฎหมายและนโยบาย** โครงการที่เกี่ยวกับ(ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. กำหนดขอบเขตพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติภัยและพื้นที่ปลอดภัย (๒) **การบริหารจัดการ** โครงการที่เกี่ยวกับสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี ในการนำไปใช้บริหารจัดการเชิงพื้นที่ สำหรับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานราชการระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติภัยแผ่นดินไหว การพัฒนาแผนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว การพัฒนาแผนที่การสั่นไหวของพื้นดิน ปรับปรุงสถานีตรวจวัดโครงการระบบตรวจแผ่นดินไหวอัตโนมัติและสถานีให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และ (๓) **การสนับสนุน** โครงการที่เกี่ยวกับจัดทำพื้นที่เสี่ยงดินถล่มในประเทศไทย จัดตั้งศูนย์อำนวยการและประสานงานให้ความช่วยเหลือ กรณีเกิดอุทกภัย วาตภัย ดินถล่มและคลื่นลมแรง ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยในพื้นที่ การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านธรณีพิบัติภัยดินถล่มสำหรับสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจจัดการธรณีพิบัติภัยแผ่นดินถล่ม ในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก จัดทำข้อมูลแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน สำหรับการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ จัดตั้งศูนย์เตรียมพร้อมป้องกันภัยประจำชุมชน/หมู่บ้าน และจัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินระดับจังหวัด

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การขออนุญาตชุดร่องสำรวจในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ของกรมป่าไม้ ใช้เวลาค่อนข้างนาน จึงส่งผลให้ต้องย้ายตำแหน่งชุดร่องสำรวจไปยังพื้นที่อื่นที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งอาจจะทำให้เสียเวลาในการดำเนินการขออนุญาตจากเจ้าของที่ดินเพิ่มเติม

๒) พื้นที่สำรวจศึกษาในแต่ละปีงบประมาณ ครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างมาก ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลรายละเอียดได้ครบถ้วนทั่วทั้งพื้นที่ พื้นที่หลุมยุบบางส่วนไม่สามารถทำการตรวจสอบได้ เนื่องจากมีการฝังกลบและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้ไม่สามารถเข้าสำรวจในบางพื้นที่ได้

๓) รูปแบบการฝึกอบรมที่เป็นลักษณะการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Interactive E-Learning) จึงอาจทำให้การอบรมไม่ได้สัมผัสกับประสบการณ์จากการปฏิบัติ หากมีการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ก็อาจไม่เข้าใจได้อย่างถ่องแท้มากนัก

บทที่ ๔

สรุปผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวนทั้งสิ้น ๖๕ ข้อเสนอแนะ ในบทที่ผ่านมา พบว่ามีหน่วยงาน จำนวน ๕๒ แห่ง ที่ต้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว และหลายหน่วยงานได้นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่กำหนดไว้ไปดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ได้ส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น สนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจหลัก หรือนโยบายและแผนงานหลักของทรัพยากรรายสาขานั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรายงานปัญหาและอุปสรรคของโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยหน่วยงานได้ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา และมีหลายโครงการที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ที่กำหนดไว้ จำนวน ๖๕ ข้อเสนอแนะ โดยดำเนินโครงการทั้งสิ้น ๔๖๘ โครงการ ผลการติดตามฯ ได้แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังมีผลสรุป ดังนี้

๑) การดำเนินงานด้านกฎหมายและนโยบาย พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการ จำนวนทั้งสิ้น ๕๖ โครงการ อาทิ การจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. (ร่าง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ประเภทและเวชภัณฑ์ที่เป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน พ.ศ. การออกประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม แผนการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ มาตรการควบคุมที่แหล่งกำเนิด และมาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพ การจัดทำแผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง การปรับปรุงประกาศจังหวัดขึ้นใหม่ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก แก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) การจัดทำมาตรการด้านภาษีประจำปี เพื่อส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า (xEV) และยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียง และวิธีการวัดระดับเสียงของรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๖๔ การออกประกาศ เรื่อง ข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการการเพาะเลี้ยงจระเข้ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการประมงของไทย กำหนดมาตรการเพื่อลดการทำประมงผิดกฎหมาย IUU สำหรับเรือประมงในน่านน้ำและนอกน่านน้ำ มาตรการลดความขัดแย้งของชาวประมงพื้นบ้านและพาณิชย์ การจัดที่อยู่อาศัย จัดทำร่างกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ เพื่อการจัดทำแผนที่และเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ แผนปฏิบัติการ มาตรการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และการออกข้อบัญญัติ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย สำหรับแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่มีระบบบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

๒) การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการ จำนวนทั้งสิ้น ๒๑๐ โครงการ อาทิ ได้แก่ การปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรดิน และจัดกิจกรรมพัฒนาที่ดิน การริเริ่มโครงการจัดการเศษโลหะอย่างยั่งยืน ตรวจสอบพื้นที่และโครงการในสถานประกอบการโครงการด้านเหมืองแร่ทั่วประเทศ การป้องกัน และปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ปฏิบัติการพิเศษในการป้องกันทำลายทรัพยากรป่าไม้ เก็บรวบรวมข้อมูลไม้ สัตว์ป่า การแก้ไขปัญหาสัตว์ป่าและราษฎรที่ได้รับผลกระทบ

พื้นที่พื้นที่ป่าอนุรักษ์ ปฏิรูปประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การจัดสรรน้ำและติดตามผลการใช้น้ำในช่วงฤดูแล้งทั้งประเทศ การฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำเสื่อมโทรม การจัดหาแหล่งน้ำระยะไกลเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่แล้งซ้ำซากหรือน้ำเค็ม พัฒนาระบบบำบัดน้ำเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่ การเสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาล การป้องกันและปราบปรามรองรับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ การประมงผิดกฎหมาย (IUU) การเก็บกู้เครื่องมือประมง ประเภทของขนาดใหญ่ ที่ตกปกลงในทะเล ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล จัดเก็บขยะที่ตกค้างออกจากระบบนิเวศชายฝั่งทะเล และการปลูกต้นไม้ป่าชายเลน การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม การจัดการกากอุตสาหกรรมที่มีปัญหาเสี่ยงต่อการลักลอบทิ้ง โดยใช้หลักการ 3Rs และ KAIZEN การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินที่ระบายลงสู่ทะเล การติดตามตรวจสอบการจัดการน้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษ ประเมินคุณภาพชายหาดท่องเที่ยว การประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรรักษาประเภทประเภทน้ำตก ภูเขา ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ และถ้าการนำเสนอพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามันเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก การสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี การพัฒนาแผนที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว และแผนที่การสั่นไหวของพื้นดิน

๓) การดำเนินงานด้านการสนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการ จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๒ โครงการ อาทิ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรบนพื้นที่สูง การพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ สำหรับชุมชนเพื่อการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอก การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงที่มีผลกระทบต่อพะยูนเพื่อลดสาเหตุการตายของพะยูนที่เกิดจากการติดเครื่องมือของชาวประมง และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก ศึกษาผลกระทบของขยะทะเลต่อสัตว์ทะเลหายาก ต่อระบบนิเวศแนวปะการัง การประเมินความเสี่ยง สถานะไมโครพลาสติกในสิ่งแวดล้อม การจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ วิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การพัฒนาระบบเฝ้าระวังอาการและพฤติกรรมป้องกันตนเองเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การรักษาสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมและให้ความรู้เกษตรกรงดการเผาในที่โล่ง การสร้างแรงจูงใจในการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อการขนส่งสาธารณะ การศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในน้ำทะเลครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน การจัดการกิจกรรมโครงการคนไทย ไร้ e-waste ติดตามตรวจสอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก ร่วมกับการศึกษาความเหมาะสมในการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์/มาตรการจูงใจ ด้านการบริโภคที่ยั่งยืน การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านธรณีพิบัติภัยดินถล่ม และจัดทำหลักสูตรการบริหารจัดการสาธารณภัยในภาวะฉุกเฉินระดับจังหวัด

จากการติดตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา มีหลายโครงการที่ดำเนินงานสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระยะสั้น และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระยะยาว ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระยะสั้น ประกอบด้วย ๓ ข้อเสนอแนะ และมีการดำเนินงานดังนี้

๑) พัฒนาการใช้ระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ เร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม ระบบเครือข่าย พร้อมการนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ โดยมีกิจกรรมหรือโครงการ ดังนี้ การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่วางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนแปลง การจัดทำฐานข้อมูลเกาะในเขตน่านน้ำทะเลไทย ผังอ่าวไทยและทะเลอันดามัน การจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดทำฐานข้อมูลชนิดพันธุ์สัตว์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทย ที่สนับสนุนระบบคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านพื้นที่สีเขียว ระบบบริหารจัดการแผนงานโครงการและฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ การจัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอันครุรักษ์ทั้งประเทศ การพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศด้านธรณีพิบัติภัยดินถล่ม สำหรับสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจจัดการธรณีพิบัติภัยแผ่นดินถล่ม

๒) การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่มีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ และได้รับผลกระทบจากการพัฒนา อาจทำให้เกิดความเสียหายที่ยากต่อการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยได้ดำเนินโครงการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน การสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร เพื่อฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่เสื่อมโทรม ปฏิรูปประปาบาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การอนุรักษ์ปะการังในพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเลในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน การออกประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการปรับปรุงประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต จังหวัดชลบุรี จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดเพชรบุรี - จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเชียงใหม่ - จังหวัดลำพูน

๓) การสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้ในการผลิตและการบริโภคอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดมลพิษในหลายด้าน จึงควรให้ความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักแก่ทุกภาคส่วน โดยได้ดำเนินโครงการสร้างจิตสำนึกเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง PM_{2.5} เพื่อลดและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง การเฝ้าระวัง การเกิดจุดความร้อน (Hot Spot) สร้างการรับรู้สถานการณ์ไฟป่า การสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์ทะเลหายาก และการสร้างจิตสำนึกให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะระยะยาว ประกอบด้วย ๓ ข้อเสนอแนะ และมีการดำเนินงาน ดังนี้

๑) ส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจจากการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ร่อยหรอลงและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา จึงควรส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยได้ดำเนินโครงการพัฒนาเครื่องคัดแยกโลหะจากซากแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ประสิทธิภาพสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเพื่อพัฒนาของเสียเป็นทรัพยากรทดแทนด้านแร่และโลหะ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดระดับรายสาขาการลดปริมาณน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว การออกแบบและติดตั้งระบบสูบน้ำด้วยก๊าซชีวภาพ เพื่อทดแทนการใช้ไฟฟ้า และน้ำมันดีเซลในการสูบน้ำ การสนับสนุน

ทั้งการผลิตและการใช้ชีวมวลเพื่อผลิตเป็นพลังงานความร้อนในโรงงานอุตสาหกรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการกากอุตสาหกรรมที่มีปัญหาเสี่ยงต่อการลักลอบทิ้งโดยใช้หลักการ 3Rs และ KAIZEN

๒) พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม พื้นที่ป่าไม่มีสภาพเสื่อมโทรม รวมทั้ง พื้นที่ชายฝั่งที่เผชิญปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำต้นเงินและเสื่อมโทรม แนวปะการังและหญ้าทะเล รวมถึงแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ ที่ควรได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อไม่ให้ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ถูกทำลายไปมากกว่านี้ โดยได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำยม) การสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร การปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ลาดตระเวนเชิงคุณภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การฟื้นฟูจำนวนประชากรสัตว์ป่าที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ให้แก่ประชาชนในพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่าทั่วประเทศ การส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล และการพัฒนาน้ำบาดาล เพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ การเก็บกู้เครื่องมือประมงประเภทอวนขนาดใหญ่ที่ตกปกลงในแนวปะการัง การศึกษาผลกระทบขยะทะเลต่อระบบนิเวศแนวปะการังทั้งอ่าวไทยและอันดามัน การศึกษาปริมาณขยะทะเลที่มีแหล่งกำเนิดจากแม่น้ำสายสำคัญๆ บริเวณอ่าวไทยตอนบนและอ่าวไทยตอนล่าง ๙ แม่น้ำ การจัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม รายประเภท และการจัดทำผังภูมิโนเวศแหล่งธรรมชาติ รายประเภท ในพื้นที่ภาคเหนือ (ตอนล่าง)

๓) ผลักดันการวิจัยและนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ โดยได้ดำเนินโครงการวิจัยเทคโนโลยีรีไซเคิลผงทองแดงที่ได้จากกระบวนการบดย่อยซากแมงวงจรรออิเล็กทรอนิกส์ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิลเศษกระจก การวิจัยเทคโนโลยีรีไซเคิลตะกรัน โลหะบัดกรีชนิดที่ไม่มีตะกั่วเป็นองค์ประกอบ การวิจัยติดตามการระบดแมลงศัตรูมะพร้าวและปาล์มน้ำมัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและพัฒนาระบบเตือนภัย การวิจัยพัฒนาระบบเตือนภัยศัตรูภัยในแหล่งปลูกที่สำคัญ การวิจัยความผันแปรของสภาพภูมิอากาศต่อการให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน การวิจัยและพัฒนาวอเตอร์ฟุตพริ้นท์ของการผลิตพืชเศรษฐกิจ การวิจัยผลกระทบและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการผลิตทุเรียนคุณภาพในประเทศไทย การวิจัยศักยภาพการดูดซับก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่การผลิตอ้อย การวิจัยศักยภาพการดูดซับก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่การผลิตมันสำปะหลัง และการศึกษาวิจัยไมโครพลาสติกในน้ำทะเล

อุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินโครงการและกิจกรรม

การดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงานต่างๆ ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ยังคงมีปัญหาและข้อจำกัด ได้แก่

๑) การจัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล มีการใช้รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลแตกต่างกันตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน ทำให้การนำฐานข้อมูลจากหน่วยงานอื่นมาใช้ หรือเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้เป็นคลังข้อมูล ไม่สามารถทำได้โดยง่าย

๒) การจัดฝึกอบรมผ่านออนไลน์ หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ภาคทฤษฎีแต่ไม่ได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดประสบการณ์ ในการใช้เครื่องมือในการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใน

การปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในเรื่องการฝึกและใช้อุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๓) การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม มีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักดำเนินการภายใต้กฎหมายของหน่วยงาน รวมถึงอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานบางแห่งมีความเชื่อมโยงกัน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบเกิดความไม่ชัดเจนในข้อปฏิบัติ

๔) การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจ การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ต้องจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม การลงพื้นที่ปฏิบัติงาน เพื่อเก็บตัวอย่างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยง พื้นที่สำคัญ และพื้นที่อ่อนไหว การประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่

๕) การจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ ได้รับงบประมาณจำกัด ตลอดจนการโอนงบประมาณล่าช้า ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้ตามแผนงาน และไม่ต่อเนื่อง ทำให้เกิดข้อจำกัดในการสำรวจพื้นที่และการศึกษาวิจัย

๖) อุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง และเทคโนโลยี ที่ใช้ในการปฏิบัติงานชำรุดและเสื่อมสภาพตามอายุการใช้งาน และไม่ได้รับการบำรุงดูแลรักษาอย่างเหมาะสม ทำให้ไม่สามารถเดินระบบและนำมาใช้แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ อุปกรณ์การขุดเจาะน้ำบาดาล และระบบบำบัดน้ำเสียรวม

๗) บุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ในการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี การสำรวจ และการปฏิสัมพันธ์มวลชนขาดแคลน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบ เกษียณอายุราชการ และโยกย้าย อาทิ การสำรวจและขุดเจาะน้ำบาดาล การจัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรม งานมวลชนสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชน

๘) การเข้าใช้พื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐเพื่อปฏิบัติงาน ใช้เวลาพิจารณาอนุญาตนาน ทำให้ไม่สามารถเริ่มปฏิบัติงานได้ทันภายในปีงบประมาณ รวมถึงการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางการแก้ไขปัญหาและดำเนินโครงการในระยะต่อไป

แนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปัดไป ดังนี้

๑) การจัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ควรคำนึงถึงการพัฒนาฐานข้อมูลที่มีรูปแบบ (Format) หรือแพลตฟอร์ม (Platform) ที่เป็นสากล หรือง่ายต่อการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน รวมถึงให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้ง่าย และมีความปลอดภัย และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ ให้การเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และใช้งานได้ง่าย

๒) การจัดฝึกอบรมผ่านออนไลน์ ควรคำนึงถึงการสื่อสารที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย และสืบค้นเพื่อทบทวนได้ตลอดเวลา อาทิ การจัดทำคู่มือ พร้อมทำวิดีโอสาธิตการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการลงพื้นที่ศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 เป็นโรคประจำถิ่นแล้ว

๓) หน่วยงานในระดับพื้นที่ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ควรทำความเข้าใจเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานให้ชัดเจน และสร้างความเข้าใจระหว่าง

หน่วยงานให้สามารถร่วมสนับสนุนกันในการปฏิบัติงาน พร้อมจัดทำวิธีการและขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ

๕) การจัดกิจกรรม ฝึกอบรม สัมมนา ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม ควรวางแผนรองรับพร้อมเตรียมปรับวิธีการ ขั้นตอน และรูปแบบการจัดกิจกรรมโครงการให้สอดคล้องกับมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดของโรคโควิด 19 หรือโรคอุบัติใหม่อื่น อาทิ การกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด 19 และไข้ดำสิง

๕) การจัดสรรงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ควรตรวจสอบช่วงเวลาการจัดสรรงบประมาณ พร้อมวางแผนการเบิกจ่ายให้เหมาะสม ตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินการ เพื่อลดข้อจำกัดการเบิกจ่ายงบประมาณ

๖) การติดตั้งหรือนำเครื่องจักร อุปกรณ์ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน และควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุง หรือดูแลรักษาไว้ด้วย เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) บุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ เทคโนโลยี การสำรวจ และการปฏิบัติงานมวลชน ควรส่งเสริมให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน พร้อมเผยแพร่ในช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้บุคลากรคนอื่นๆ ในหน่วยงานได้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าวได้ตลอดเวลา

๘) การแก้ไขปัญหาการขออนุญาตเข้าใช้ที่ดิน ควรจัดทำและเตรียมการขออนุญาตไว้ล่วงหน้า และเตรียมแผนสำรองการสำรวจพื้นที่เป้าหมายใหม่ รวมถึงการขยับพื้นที่ใกล้เคียงในบริเวณเดียวกัน

ภาคผนวก

shorturl.at/kIFU6